

VAKBLAD VOOR DE BIBLIOTHEEKSECTOR

Bibliotheekblad

De genomineerde bibliotheken belicht

De juryleden achter beide awards

1^e prijs jeugd: Debora van der Weide

1^e prijs volwassenen: Roelke Aalderink

Nummer **9/10** | Jaargang 26

November/december 2022

Beste
Bibliotheek
en Schrijfwedstrijd

Beste Bibliotheek van Nederland 2022
Bibliotheek Hoogezand
Rachel van den Hoogen & Ilona Ebels

biblionext

W: biblionext.nl
E: info@biblionext.nl
T: 088 - 4 72 34 55

De toekomst van uw
bibliotheek is opensource.

De toekomst is **Next.**

Next is hét nieuwe bibliotheekstelsel
gebouwd op basis van KOHA.

Open, innovatief en betaalbaar.

Vraag vandaag nog een **demo** aan!

hetnieuwwebibliotheekstelsel.nl

NBD Biblion feliciteert

Bibliotheek Hoogezand

met het winnen van de NBD Biblion Award voor
Beste Bibliotheek van Nederland 2022

Foto: Eyesmile Fotografie

NBD Biblion Award

**Beste
Bibliotheek**
van Nederland
2022

Citaat juryrapport:

“Bibliotheek Hoogezand zoekt nadrukkelijk de verbinding met de gemeenschap op, en dat gaat ze zo te zien heel goed af. Zo zet de bibliotheek stevig in op educatie op het gebied van laaggeletterdheid en digitale inclusie. Het valt de jury ook op dat de medewerkers stuk voor stuk een open houding hebben tegenover nieuwe initiatieven. Er wordt ook actief gebruikgemaakt van de aangeboden activiteiten, zoals het makerslab. De bibliotheek lijkt een goed evenwicht gevonden te hebben tussen collectie en connectie.”

vooruitgang boeken

Bibliotheekblad is hét vakblad voor de bibliotheeksector en versijnt tien keer per jaar, waaronder een dubbelnummer. Kijk ook op onze website: www.bibliotheekblad.nl en op onze sociale media-accounts op Twitter, Facebook en LinkedIn.

Uitgeverij

Uitgeverij IP
Charlotte van Pallandtlaan 12
2272 TR Voorburg

Hoofd- eind- en webredactie

Menno Goosen
menno.goosen@bibliotheekblad.nl
+31 (0)6 2222 90 67

E-mailadres redactie

redactie@bibliotheekblad.nl

Tekstcorrectie

Marijn Mostart

Medewerkers

Johannes Abeling, Jan van Bergen en Henegouwen, Rob Bruijzeels, Annemiek van de Burgt, Maarten Dessing, Elseline Dijkstra, Anne van den Dool, Denise Hagmeijer, Marianne Hermans, Wendy de Graaff, Cindy Lammers, Marjolein Lolkema, Ingrid Lutke Schipholt, Anneke de Maat, Eric van Nieuwland, Marjolein Oomes, Linda van Pelt, Els Rademaker-Vos, Evi Savelkous, Gerrit Serné, Joyce Sternheim, Stan Verhaag, Eimer Wieldraaijer, Ivonne Zijp.

Ontwerp basisvormgeving

SNEP grafische dienstverlening

Lay-out

Thomson Digital

Opmaakbegeleiding

Hans Jansens (Impaginator.nl)

Druk

Damen Drukkers

Abonnementen Nederland

Abonnementenland, Postbus 20, 1910 AA Uitgeest. Tel. +31 (0)251-25 79 24. Site: www.bladenbox.nl voor abonneren of www.aboland.nl voor adreswijzigingen en opzeggingen. Abonnementenland is ook bereikbaar via Twitter. @Aboland_klanten. Beëindigen abonnement: opzeggingen dienen 12 weken voor afloop van de abonnementsperiode in ons bezit te zijn. Prijswijzigingen voorbehouden.

Abonnementen België

Abonnementenland, Ambachtenlaan 21 Unit 2A, 3001 Heverlee. Tel. +32 (0)28 08 55 23. Site: www.bladenbox.be voor abonneren of www.aboland.be voor adreswijzigingen en opzeggingen. Beëindigen abonnement: Opzeggingen dienen 12 weken voor afloop van de abonnementsperiode in ons bezit te zijn. Prijswijzigingen voorbehouden.

Abonnementsprijs

Per 1 januari 2023 kost een abonnement in Nederland € 229,95, elk vervolgabonnement op hetzelfde adres € 219,95, los nummer € 30. Abonnementsprijs België: € 248,95. Overige landen € 282,95. Alle bedragen inclusief btw en verzendkosten.

Adverteren

Op www.bibliotheekblad.nl vindt u onze tariefkaart. Meer informatie kan gegeven worden door accountmanager Rajin Roopram, telefoon: +31 (0)6-1520 17 24, e-mail: rajin.roopram@kbenp.nl.

Overname van tekst

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Uitgeverij IP gebruikt of veeelvoudigd worden. Voor kopiëren is reproductie verschuldigd aan de uitgever.

ISSN

1573-9597

Volg ons ook online

Op bibliotheekblad.nl vindt u het actueelste bibliotheeknieuws. Via de site kunt u zich gratis abonneren op onze wekelijkse nieuwsbrief. Ook zijn wij actief op sociale media:

- facebook.com/bibliotheekblad
- twitter.com/bibliotheekblad
- linkedin.com/company/bibliotheekblad

6

Beste Bibliotheek 2022

Bibliotheek Hoogezand werd dit jaar gekozen tot de Beste Bibliotheek van Nederland. In dit katern, dat loopt tot pagina 29, leest u alles over de winnaar en de genomineerde bibliotheken, én de jury van de Beste Bibliotheek stelt zich aan u voor.

30

Bibliotheekblad Schrijfwedstrijd

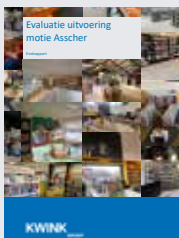
Dit jaar werd voor het eerst de Bibliotheekblad Schrijfwedstrijd gehouden. En met succes: maar liefst 387 mensen deelden hun ervaringen, verwoord in essays, gedichten of zelfs songteksten. In dit katern, dat loopt tot pagina 43, leest u alles over de winnaars, en de jury van de Schrijfwedstrijd stelt zich aan u voor.

44

Asscher-gelden als voorbode van veel meer

Verkleining van het aantal gemeenten zonder fysieke openbare bibliotheek: dit was in 2017 het doel van de motie-Asscher. KWINK Groep onderzocht het effect ervan – en suggereerde en passant een structurele versterking van bibliotheken. Op Prinsjesdag 2022 bleek dat die er komt.

48

Reactie op Groeimanifest

In het artikel Probiblio presenteert Groeimanifest voor de Bibliotheek van de Toekomst. In Bibliotheekblad 7-2022 las u over het toekomstproject van Probiblio. Chris Wiersma reageert op dit Groeimanifest.

Nabestellen boekje Schrijfwedstrijd

In het hardcover boekje dat gemaakt is naar aanleiding van de Schrijfwedstrijd zijn tachtig bijzondere inzendingen opgenomen, waaronder uiteraard die van de winnaars. Bij het samenstellen is erop gelet om ook inzendingen van kinderen en NT2'ers op te nemen. U treft dit boekje bij deze editie van Bibliotheekblad aan. Wilt u het nabestellen? De verkoopprijs is € 14,95 (exclusief verzendkosten). Bij afname van vijf of meer exemplaren € 9,95 per stuk (exclusief verzendkosten). Bestellen kan via schrijfwedstrijd@bibliotheekblad.nl

Versijning Bibliotheekblad 1-2023

Bibliotheekblad nummer 1-2023 versijnt rond 27 januari.

50

Hoofddorpse bibliotheekbezoekers

Wie zijn de dagelijkse bezoekers van deze bieb? Wat betekent de bibliotheek voor hen? Bibliotheekblad ging het gesprek aan.

54

Management

Toen Jantine van den Boom zich een paar jaar geleden aanmeldde als oproepkracht bij haar lokale bibliotheek, had ze niet kunnen bedenken dat ze nu aan het hoofd van de organisatie zou staan.

58

Bijzondere bibliotheken

Op een steenworp afstand van het Van Gogh Museum ligt een goed bewaard geheim: de Van Gogh Museum-bibliotheek. De studiezaal is gratis toegankelijk voor iedereen die wil lezen over leven en werk van Vincent van Gogh, zijn tijdgenoten, voorlopers én navolgers.

60

De Duitse Bibliothek des Jahres

Niet alleen in Nederland hebben we de verkiezing van de Beste Bibliotheek. Ook bij onze oosterburen wordt een dergelijke verkiezing georganiseerd. Dat ook een kleine bibliotheek groots kan presteren, bewijst de bibliotheek van Güstrow (29.000 inwoners) in de Duitse deelstaat Mecklenburg-Vorpommern.

Beste lezer,

Voor u ligt het extra dikke november-/decembernummer van Bibliotheekblad, met uiteraard zeer veel aandacht voor de *Beste Bibliotheek* en de *Bibliotheekblad Schrijfwedstrijd 2022*. En als verrassing is als bijlage een boekje met tachtig bijzondere inzendingen van de Schrijfwedstrijd bijgevoegd.

Ongetwijfeld heeft u al gehoord wie dit jaar de winnaar van de Beste Bibliotheek is: Bibliotheek Hoogezand. Dit jaar stemde het publiek precies hetzelfde als de vakjury. Net als in 2021. Goed om te zien dat beide jury's op één lijn zaten. Uit het juryrapport van de vakjury: *'De jury vond dat de Bibliotheek Hoogezand het meest complete beeld liet zien van zowel collectie als van programmering, samenwerkingen, inrichting en gebouw. De krachtige en bijzondere architectuur werd geroemd, tevens omdat deze ook een hoger doel dient, namelijk dat van samenwerking. De inrichting van de bieb is tijdloos. Hoogezand combineert de voordelen van een grote organisatie (Biblionet Groningen) met het behouden van het lokale gevoel. Dit draagt enorm bij aan de goede gemeentelijke visie op de bibliotheek.'*

In ieder geval delen alle genomineerden met elkaar dat het inspirerende bibliotheken zijn die het bezoeken meer dan waard zijn. Een centrale plek bij uitstek waar mensen heen gaan om informatie te vergaren of zich te vermaken. Het belang en de levensvatbaarheid van openbare bibliotheken zijn daarmee wederom bewezen.

Ook onze Schrijfwedstrijd liet dat zien: in de verhalen zagen de juryleden meerdere malen hoe de bibliotheek kan zorgen voor ontmoetingen tussen mensen die elkaar anders niet waren tegengekomen. De juryleden lazen ook met veel plezier de vaak 'avontuurlijke' jeugdzendingen: Jurylid Ardjan Noorland: *'Soms merkte ik pas toen ik klaar was met lezen dat ik al een kwartier lang zat te grinniken.'* Ook jurylid Bart Gielen was enthousiast over de jeugd: *'Ik zag ontzettend veel pareltjes die mij deden denken: wat een hoop aanstormend talent!'*

Ik wens u veel leesplezier!

Menno Goosen
Hoofdredacteur Bibliotheekblad
menno.goosen@bibliotheekblad.nl

Bibliotheek Hoogezand wint editie 2022

Het was een spannende strijd tussen de vijf genomineerde Bibliotheken om de titel *Beste Bibliotheek van Nederland*. Uiteindelijk werd de bibliotheek van Hoogezand als winnaar gekroond tijdens een feestelijke bijeenkomst bij NBD Biblion. Met een ruime meerderheid van de jurystemmen en als duidelijke winnaar van de publieksjury mag de bibliotheek van Hoogezand zich een jaar lang de Beste Bibliotheek van Nederland noemen.

TEKST: EVI SAVELKOULS, NAMENS DE JURYLEDEN • FOTO'S: ANNEMIEKE BORRIAS / EYESMILE FOTOGRAFIE (EYESMILE.ORG)

Het winnende team van Bibliotheek Hoogezand, onderdeel van Biblionet Groningen. Eerste rij boven: Ilona Ebels (manager bibliotheken), Rachel van den Hoogen (directeur-bestuurder), Ida Buijs (domeinspecialist) en Jopie Rozeboom (coördinator facilitaire processen).

Onderste rij: Lilian Zielstra (leesconsulent en domeinspecialist), Marjon Leertouwer (domeinspecialist en adviseur) en Arnoud Wilpstra (domeinspecialist).

Het team achter de Beste Bibliotheek van Nederland en de Bibliotheekblad Schrijfwedstrijd. Van links naar rechts: Gerard Meijer, Ilse Verburgh, Nina Nannini (NBD Bibliën), Anne van den Dool, Menno Goosen, Jeanine Deckers, Evi Savelkoul, Chris Wiersma, Gerdi Verbeet en Hans van Velzen.

De genomineerde bibliotheken waren dit jaar de bibliotheken in Almelo, Goes, Hoogezand, Noordwijk en Terneuzen. De vakjury werd gevormd door *Ilse Verburgh* (directeur-bestuurder van Bibliotheek Kerkrade, de winnaar van editie 2021), *Hans van Velzen* (voormalig directeur van de Openbare Bibliotheek Amsterdam en auditor bij de Certificeringsorganisatie Bibliotheekwerk, Cultuur en Taal), *Gerard Meijer* (programmamanager SPN: Stichting Samenwerkende POI's Nederland), *Chris Wiersma* (voormalig directeur van de Bibliotheek Groningen, BiSC Utrecht en De Nieuwe Bibliotheek in Almere), *Jeanine Deckers* (directeur-bestuurder van Bibliotheek Bibliorura, architectuurhistoricus en maker van het blog Ten Aanval) en *Menno Goosen* (hoofdredacteur van Bibliotheekblad). Coördinator van de jury was *Evi Savelkoul* (bibliothecaris en programmamanager bij de Noord Oost Brabantse Bibliotheken).

Het juryproces

De juryleden brachten dit jaar samen een georganiseerd bezoek aan de genomineerde bibliotheken. Daarbij kregen ze een presentatie en een rondleiding door medewerkers en directie. Tijdens dit bezoek werd gelet op verschillende criteria, zoals de inhoudelijke programma's, de transitie naar de maatschappelijk programmerende bibliotheek, de kennis en kunde van de medewerkers, het gebouw en de inrichting, en de verschillende punten van de WSOB. Ook werd dit jaar extra gelet op collectievorming. Om een goed beeld van de genomineerde bibliotheken te krijgen, brachten hoofdredacteur Menno Goosen en Evi Savelkoul (coördinator van de jury) op een ander moment verrassingsbezoeken aan de genomineerde bibliotheken. Dit zorgde voor een goed beeld van de bibliotheek tijdens normale openingstijden. Opvallend vond de jury dat er dit jaar maar weinig bibliotheken waren die zichzelf genomineerd hadden. Veelal werden nominaties aangedragen door POI's of door juryleden. Bibliotheek Noordwijk is de enige genomineerde bibliotheek die zichzelf heeft aangemeld. Hierbij doet de jury dan ook een oproep voor de Beste Bibliotheekverkiezing van volgend jaar.

Bibliotheken, wees vooral niet te bescheiden om jezelf aan te melden voor deze verkiezing.

Almelo

De Bibliotheek Almelo en theater 'Hof 88' ressorteren onder dezelfde stichting en directie. Het inkomen en de geletterdheid in Almelo liggen onder het landelijke gemiddelde. Bibliotheek Almelo is van oudsher al een bibliotheek die een groot activiteitenpakket koppelt aan een ruime collectie en een brede verblijfsfunctie. De bibliotheek is gehuisvest in een gebouw uit de jaren negentig, ontworpen door Mecanoo. Het gebouw is volgens de jury ook na dertig jaar prima overeind gebleven wat betreft architectuur, ontwerp en onderhoud. Na een periode van bezuinigingen en teruglopend gebruik is de bibliotheek weer vol plannen om het gebouw weer de oude uitstraling te geven en met veel activiteiten weer het bruisend hart van cultureel Almelo te maken. De invoering van het winkelconcept heeft afbreuk gedaan aan de oorspronkelijke architectuur (vooral de zichtlijnen die het ontwerp kenmerken zijn aangetast). De bibliotheek bereidt een herinrichting voor, waarbij wordt teruggegrepen op de oorspronkelijke bedoelingen van de architect. De jury vindt het jammer dat zij deze herinrichting niet meer heeft kunnen meenemen in haar beoordeling. Het programma is veelzijdig. In de programmering is er veel aandacht voor cultuur en literatuur. De bibliotheek is actief op het gebied van educatie, cultuur en samenwerking met het onderwijs. De Bibliotheek Almelo staat aan het begin een transitie. Door de fusie met het theater, de instroom van nieuwe medewerkers en een nieuwe directie is de ambitie merkbaar om meer samen te doen, synergie te creëren, maar is ook zichtbaar dat men nog niet alles heeft gerealiseerd en dat sommige zaken nog in de kinderschoenen staan. De jury ziet heel veel potentie bij de Bibliotheek Almelo.

Goes

De Bibliotheek Goes is onderdeel van de basisbibliotheek Oosterschelde, die voor zes gemeenten negen bibliotheken

De directeuren van de genomineerde bibliotheken: Robin Bierens (Goes), Joris Kemps (Almelo), Ilona Ebels (Hoogezand), Hans Portengen (Noordwijk), Nina Nannini (NBD Biblion), Rudi Crombeen (Terneuzen) en Menno Goosen (Bibliotheekblad).

beheert en daarnaast nog zo'n vijftig leespunten, afhaal-biebs en biebs in de buurt exploiteert. De geletterdheid ligt in het gebied wat lager dan het landelijke gemiddelde. Goes heeft een prachtige nieuwe bibliotheek met goed uitgewerkt concept (Third Place, ontmoetingsplek, huiskamer van de stad). Het interieurontwerp van Aat Vos is aantrekkelijk, maar wel wat veel; een kwestie van smaak natuurlijk. De bibliotheek is erg gezellig en goed bezocht, en heeft een mooie en hoogwaardige horecafunctie. Er is veel levendigheid omdat activiteiten en cursussen in dezelfde open ruimte worden georganiseerd. De akoestiek in de bieb vond de jury echter niet prettig. De klantvriendelijkheid van de medewerkers viel heel duidelijk op bij de juryleden. Je zou kunnen zeggen dat deze bibliotheek het publiek met open armen ontvangt. Letterlijk. Want bij de entree staat een community librarian die de mensen ontvangt, een praatje met ze maakt, ze op hun gemak stelt en verder helpt. De jury zag op verschillende plekken het personeel en de vrijwilligers actief aan het werk met klanten en cursisten, of samen overleggen. De collectie is aan de magere kant, met name op het terrein van non-fictie. Er is veel ambitie op het gebied van programmering. De bibliotheek doet al veel, maar ze wil er nog meer lijn in brengen. Verder maakt de bibliotheek duidelijke beleidskeuzes, zo is er voor het onderwijs een goed doordacht aanbod ontwikkeld. De jury vindt de organisatie ambitieus. Ze heeft goed voor ogen op welke wijze men de transitie wil vormgeven. Beleid wordt gedragen door gehele team, gezien de inbreng van allen die de jury gezien en gesproken heeft. De jury complimenteert de Bibliotheek Goes voor de impact die zij als relatief kleine organisatie kan maken.

Hoogezand

Hoogezand is onderdeel van de gemeente Midden-Groningen. Biblionet Groningen is zowel de POI als de basisbibliotheek

van de provincie Groningen, dus er worden verschillende zaken centraal geregeld. Laaggeletterdheid is in Hoogezand een probleem. De bibliotheek zet stevig in op educatie op het gebied van laaggeletterdheid en digitale inclusie. De bibliotheek zoekt nadrukkelijk de verbinding met de gemeenschap op, en dat gaat ze zo te zien heel goed af. De Bibliotheek Hoogezand is sinds kort samen met het gemeentehuis van Midden-Groningen, de muziekschool en het theater gehuisvest in het 'Huis voor Cultuur en Bestuur'. Dit gebouw heeft een prachtig ontwerp, is zeer toegankelijk voor de inwoners, is logisch ingedeeld en echt multifunctioneel. De inrichting van de bibliotheek is functioneel, tijdloos en past bij de bibliotheek van nu. Het valt de jury op dat de medewerkers stuk voor stuk een open houding hebben tegenover nieuwe initiatieven. Naast de ruime collectie is er een breed aanbod van diensten die ook met de gemeente zijn afgestemd, zoals een Taalhuis, IDO en veel activiteiten. Tijdens het jurybezoek vertelt de wethouder dat ze trots is op de bibliotheek en de samenwerking op prijs stelt. De bibliotheek is een echte opsteker voor deze gemeente, die het zwaar te verduren heeft met de aardbevingen en sociale achterstanden. De jury was onder de indruk van de impact van de bibliotheek bij inwoners en bestuur. De bibliotheek lijkt een goed evenwicht gevonden te hebben tussen collectie en connectie (het is nog steeds een goed herkenbare bibliotheek – maar ook duidelijk een plek voor ontmoeting en debat, leren en ontwikkelen), en er wordt actief gebruikgemaakt van de aangeboden activiteiten, zoals het makerslab. De bibliotheek heeft met het nieuwe gebouw veel initiatieven genomen om zich met partners te ontwikkelen tot een maatschappelijk programmerende bibliotheek. Deze samenwerkingen verlopen stuk voor stuk heel soepel. Vooral de intensieve samenwerking met de gemeente valt op. De jury vindt dat meer gemeenten een voorbeeld zouden kunnen nemen aan deze vorm van samenwerken, alle partijen worden er beter van.

Noordwijk

De Bibliotheek Noordwijk is onderdeel van de Bibliotheek Bollenstreek die voor vier gemeenten zeven bibliotheekvestigingen beheert. Met bescheiden middelen bereikt de Bibliotheek Noordwijk erg veel. Ze zijn het meest trots op hun goedlopende Taalhuis. De jury is onder de indruk van de vele vormen van samenwerking van de bibliotheek met partners uit de omgeving. De gemeenschap is hecht en men gebruikt alle netwerken bij de ontwikkeling van activiteiten en programma's. Een mooie samenwerking is die met Vluchtelingenwerk op het gebied van het Taalhuis en het IDO. De Bibliotheek Noordwijk heeft een klassieke programmering en zet in op lezen, literatuur, kennis en educatie. De bibliotheek ziet er van binnen en buiten netjes uit, maar oogt volgens de jury niet als een aantrekkelijke plek waar je lekker gaat zitten om te ontspannen of om te werken. Het is nog een echte klassieke bibliotheek waar de boekopstelling centraal staat. Als je van de bibliotheek een ontmoetingsplek wilt maken waar programmering centraal staat en die als inspirerende plek voor ontmoeting, debat en ontwikkeling dient, dan sluit de inrichting daar op dit moment niet bij aan. De jury ziet veel werkplezier bij de medewerkers. Er is voor het personeel veel ruimte om te ondernemen en te experimenteren.

Terneuzen

Bibliotheek Terneuzen is onderdeel van de Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen, die voor drie gemeenten vijftien bibliotheken exploiteert. De geletterdheid ligt onder het landelijk gemiddelde en de regio vergrijsd. De bibliotheek is zeer actief op het gebied van educatie voor wat betreft laaggeletterdheid, leesbevordering en digitale inclusie. Doel is om op alle scholen in het werkgebied dBos te implementeren, en de samenwerking met het onderwijs is een speerpunt. Ook valt de samenwerking met sociale partners in de stad positief op. Er is sprake van een mooi nieuw gebouw, waarvan de inhoud nog wel duidelijk op het boek is gericht en oogt als een typische bibliotheek. De inrichting wordt door de jury als prettig, creatief en speels ervaren. De bibliotheek beschikt over goede ruimten voor vergaderingen, lezingen en cursussen, maar ze zien er wel wat al te zakelijk uit. Bibliotheek Terneuzen is zeer sterk geworteld in de Zeeuws-Vlaamse gemeenschap. Dat betekent dat ze erg goed kan inspelen op de lokale vraag. Dat maakt het aan de andere kant ook lastig om een eigen, onafhankelijke koers te varen. De conclusie van de juryleden is dan ook dat Terneuzen een mooie bibliotheek heeft gekregen, maar waarvan de invulling nog wel meer vorm moet krijgen om uit te groeien tot een echte ontmoetingsplaats en 'Third Place' voor de inwoners.

Publieksjury

Jaarlijks is er een publieksjury die online kan stemmen op de Beste Bibliotheek. Ook het publiek was onder de indruk van de vijf genomineerde bibliotheken, die bij elkaar 8.312 stemmen vergaarden. Bibliotheek Hoogezand won met een ruime meerderheid van stemmen. Dat maakte dat vak- en publieksjury het met elkaar eens waren.

Ilse Verburgh (directeur Bibliotheek Kerkrade en jurylid) vertelt aan dagvoorzitter Hadassah de Boer welke impact het winnen van de Beste Bibliotheek editie 2021 had.

De Beste Bibliotheek 2022

Het doet de jury veel plezier om bekend te maken dat de bibliotheek van Hoogezand de Beste Bibliotheek van 2022 is geworden en daarmee de winnaar is van de Beste Bibliotheek Award.

De jury vond dat de Bibliotheek Hoogezand het meest complete beeld liet zien van zowel collectie als van programmering, samenwerking, inrichting en gebouw. De krachtige en bijzondere architectuur werd geroemd, tevens omdat deze ook een hoger doel dient, namelijk samenwerking. De inrichting van de bieb is tijdloos. Hoogezand combineert de voordelen van een grote organisatie (Biblionet Groningen) met het behouden van het lokale gevoel. Dit draagt enorm bij aan de goede gemeentelijke visie op de bibliotheek. Van harte gefeliciteerd!

De jury wil de andere genomineerde bibliotheken ook van harte feliciteren met hun nominatie. Alle genomineerde bibliotheken mogen met opgeheven hoofd terugkijken op de afgelopen verkiezingen. Ze hebben het stuk voor stuk erg goed gedaan.

Aanmelden editie 2023

De jury doet alvast een oproep voor de Beste Bibliotheekverkiezing van volgend jaar. Bibliotheken, wees vooral niet te bescheiden om jezelf aan te melden voor deze verkiezing! Geef je op door te mailen naar: menno.goosen@bibliotheekblad.nl. Uiteraard zullen hiervoor ook nog oproepen volgen in Bibliotheekblad, op de website en de sociale mediakanalen.

Foto: Bibliotheek Hoogezand

Winnaar: Bibliotheek Hoogezand (Biblionet Groningen)

De Bibliotheek Hoogezand is onderdeel van het Huis voor Cultuur en Bestuur. Hierin zijn de bibliotheek, de muziekschool, theater Kielzog, een grand café en het gemeentehuis ondergebracht in een prachtig nieuw gebouw. Deze organisaties werken intensief samen. Begin 2021 is de Bibliotheek Hoogezand verhuisd naar deze nieuwe stek. Architect van dit prominente, publieke gebouw is architectenbureau De Zwarte Hond.

TEKST: EVI SAVELKOULS • FOTO'S: ZIE CREDITS LANGS ZIJKANT

Het voordeel van een MFC

Binnen het Huis voor Cultuur en Bestuur zijn de bibliotheek, de muziekschool, het theater en het gemeentehuis met elkaar verbonden door een centrale binnenstraat, waardoor samenwerking wordt gestimuleerd. Ze delen op het middenplein een toiletgroep en een grote podiumtrap. De bibliotheek ligt direct naast het klantcontactcentrum van de gemeente. Dit zorgt voor mooie uitwisselingen. Zo kunnen inwoners die wachten op hun afspraak bij de gemeente een tijdschrift pakken in de bibliotheek, want de tijdschriftenkast is voorin de bibliotheek geplaatst en ze delen de leestafel. Andersom worden inwoners heel makkelijk, snel en 'warm' door de gemeente doorverwezen naar het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) in de bibliotheek. Nog een bijkomend voordeel is dat de lijntjes tussen medewerkers van de gemeente en die van de bibliotheek erg kort zijn omdat de kantoortuin gedeeld wordt met elkaar. Een andere mooie samenwerking binnen het multifunctionele centrum is het goedbezochte Kinderboekenspektakel, georganiseerd door de muziekschool, het theater en de bibliotheek. Eén keer per week is er een gezamenlijk overleg met alle bewoners van het gebouw. Aan deze vorm van 'samenwonen' en samenwerken zouden veel gemeenten een voorbeeld kunnen nemen.

Bouwen aan basisvaardigheden

De Bibliotheek Hoogezand zet stevig in op een geletterde samenleving, digitale inclusie en een leven lang leren. Er is wekelijks een digitaal café, een inloopsprekkuur voor alle vragen over de computer, iPad, E-reader of mobiele telefoon. Het IDO loopt door de warme doorverwijzingen van de gemeente hartstikke goed. Vooral naar hulp met de problematiek rond de gaswinning en de aardbevingen in Groningen is een grote vraag. Klik&Tik zit vol en werkt met een wachtlijst. Een mooi samenwerkingsproject is Biebbakkie. Elke maandagochtend zit er een medewerker van de lokale welzijnsorganisatie klaar met koffie om laagdrempelig met mensen het gesprek aan te gaan. Er is een speciale ruimte in de bibliotheek ingericht voor het Taalhuis. In deze multifunctionele ruimte worden taallessen en cursussen gegeven. Ook is dit de plek voor Mothers for Mothers; hier ontmoeten moeders uit verschillende culturen elkaar en wisselen ze ervaringen uit. Op woensdagmiddag wordt er huiswerkbegeleiding gegeven. Tegenover het Taalhuis staat een heel mooie 'breinbibliotheek', gevuld met informatie over het geheugen en hersenen. Dit gaat verder dan een dementheek; je vindt er ook geheugentrainingen, informatie over 'muziek en het brein', een spellenkast met spellen

Foto: Marleen Annema

Foto: Marleen Annema

voor het geheugen en voor de motoriek, en ga zo maar door. Hierbij wordt ook passende programmering aangeboden.

Verrassende activiteiten in de bibliotheek

Naast de basisvaardigheden heeft de Bibliotheek Hoogezand ook een veelzijdig aanbod aan activiteiten waarbij verbinding met de gemeenschap centraal staat. Voor alle leeftijdscategorieën wordt iets georganiseerd. Er wordt veel voorgelezen en deze voorleesuurtsjes worden goed bezocht. Ze zoeken daarbij actief kinderen op. Zo is er een keertje voorgelezen in de grote speelfontein voor de bibliotheek. De (plastic) stoelen werden naar buiten gesleept en de kids luisterden naar de mooiste verhalen met de voetjes in het water. De bibliotheek biedt ook interessante tentoonstellingen. Tijdens ons bezoek aan de bibliotheek was er een expositie over het slavernijverleden in Groningen waarbij ook daarbij passende delen van de collectie van de bibliotheek stonden opgesteld. Het vermelden waard is ook de zadenbieb. Hier kunnen mensen gratis lid van worden. Een zadenbieb werkt zoals een gewone bibliotheek: mensen kunnen (gratis) zaden lenen van eetbare en niet-eetbare planten en worden gevraagd om weer nieuwe zaden in te brengen. Hierbij wordt stevig ingezet op het vormen van een nieuwe community. Bibliotheek Hoogezand is de eerste bibliotheek in de provincie met een goedgevoeld eLAB. Bezoekers kunnen hier onder begeleiding mokken bedrukken, er is een lasercutter, een 3D printer, een mooie gereedschapstafel en ga zo maar door. Er worden vooral activiteiten voor kinderen georganiseerd, maar er zijn ook mooie crossovers met basisvaardigheden zoals het maken van klokken voor deelnemers van het Taalhuis om het klokkelezen te leren.

Locatie

De bibliotheek is onderdeel van het Huis voor Cultuur en Bestuur. Dit is gesitueerd aan de rand van een winkelcentrum en je kunt er heel goed (gratis) parkeren.

Exterieur

Het Huis van Cultuur heeft twee ingangen. Bij de ene ingang is de bibliotheek heel goed zichtbaar (ook door een aantrekkelijke uitstraling door de ramen) en bij de andere ingang is er een duidelijk bord met daarop het logo van de bibliotheek geplaatst. De ingang binnen het gebouw is aantrekkelijk en uitnodigend.

Interieur

Wat een verrassende en eigentijdse bibliotheek! Er is een goede balans tussen collectie en ruimte voor ontmoeting, debat, leren en ontwikkelen. De kasten zijn aantrekkelijk en tijdloos. Het eLAB is een mooie aanvulling. Er is een apart, afsluitbaar Taalhuis.

Uitstraling

De rustige en natuurlijke kleuren (veel houttinten) zorgen voor een warme uitstraling. Het is er licht en ruim en er is veel bedrijvigheid. Het is een fijne en gezellige plek om te verblijven.

Logistiek

De bibliotheek is logisch ingedeeld en de signing is erg duidelijk. In het oog springt de slimme inleverkast. Door de hele bibliotheek staan goedgevulde thematafels.

Activiteitenaanbod

Er is een ruim activiteitenaanbod voor alle leeftijdsgroepen met veel nieuwe initiatieven. Ze zoeken hierbij nadrukkelijk de verbinding met de gemeenschap. De programmering binnen het sociaal domein wordt kosteloos aangeboden, voor andere activiteiten wordt een heel kleine bijdrage gevraagd. Er is een uitgebreide vraaggerichte programmering voor scholen.

Collectie

Er is een ruime en verzorgde collectie. Er zijn een aparte breinbieb en een zadenbieb.

Online

De website is actueel en volgt de landelijke huisstijl. Er is één website voor alle Biblionet-bibliotheken, dat zoekt helaas niet altijd makkelijk en ondermijnt het lokale profiel. De bibliotheek is zeer actief op de sociale media en heeft een groot bereik via onder andere TikTok en YouTube.

Computers en werkruimte

Er zijn veel werkplekken met stopcontacten. Publiekspc's zijn gratis in gebruik, alleen het printen kost geld.

Tarieven

De abonnementen bij Biblionet Groningen zijn erg overzichtelijk. Tot en met 17 jaar zijn kinderen gratis lid van de bibliotheek. Er is slechts één abonnement voor volwassenen voor € 4,75 per maand (57 euro per jaar). Daarbij hebben leden onbeperkt toegang tot de online bibliotheek, kunnen ze lenen en inleveren bij alle vestigingen van Biblionet Groningen, mogen ze 25 titels vier weken lenen en is het abonnement boetevrij.

Openingstijden

De Bibliotheek Hoogezand is doordeweeks geopend van 9 tot 17 uur, en op vrijdag tot 20 uur. Op zaterdag zijn ze open van 10 tot 16 uur en op zondag zijn ze gesloten.

Personeel

Het personeel is erg vriendelijk, is erg zichtbaar in de bibliotheek en begroet alle bezoekers bij binnenkomst. Het enthousiasme is bij allemaal voelbaar. Er wordt veel met vrijwilligers gewerkt. Naast het ondersteunen van activiteiten van bijvoorbeeld het Taalhuis, zijn ze ook actief op de werkvloer voor het opruimen van boeken.

Aantal inwoners Hoogezand

21.965 (2022).

Digitaal is in opmars - tablets wijzen de weg

Met de pandemie is het gebruik van digitale inhoud echt geëxplodeerd. Naast eReaders, pc's en smartphones bieden tablets het grootste gebruiksgemak.

Browse, spelen, streamen en werken op je favoriete plek in de bibliotheek: met de Hublet-tablets, die uw klanten zelf lenen bij een Hublet-station, zijn ze niet langer gebonden aan een pc-plek, maar kunnen ze overal in de bibliotheek hun favoriete plek vrij kiezen.

Daarnaast kunt u gebruikersprofielen aanleggen, zodat bij het uitlenen van een tablet specifieke content zichtbaar wordt (kinderen tot 8 jaar, kinderen van 8 tot 12 jaar, jong-volwassenen tot 18 jaar, volwassenen en bibliotheekspersoneel).

Door het gemak van de Hublet Manager wordt uw ICT afdeling niet meer belast. De bibliotheek kan eenvoudig zelf de content op de Hublet-tablets managen.

Wilt u meer weten over alle voordelen van het gebruik van een Hublet? Neem contact met ons op!

 bibliotheca®

www.bibliotheca.com
info-nl@bibliotheca.com
[@smartlibrariesNL.BE](https://twitter.com/smartlibrariesNL.BE)

De plek waar kennis, verhalen en andere perspectieven voor iedereen binnen handbereik zijn. Gunay Ulsu, staatssecretaris OCW

Samen met u en uw medewerkers, partners en inwoners bouwen we aan uitnodigende ontmoetingsplekken voor de gemeenschap.

Onze interieurs verbeelden de identiteit van de plek en haar gebruikers, en vertellen daardoor altijd een uniek en eigen verhaal.

Wij denken graag met u mee over hoe uw bibliotheek een platform en huiskamer voor de gemeenschap kan zijn.

info@odv-interieurarchitecten.nl
Benice de Vries 0592 407970

van concept tot realisatie

Finalist: Bibliotheek Almelo

De Bibliotheek Almelo is een bibliotheek in transitie. Van retailbibliotheek zijn ze aan het omvormen naar een maatschappelijke bibliotheek met het accent op lokale netwerken.. Het markante gebouw waar ze in gehuisvest zijn, heeft veel potentie om te voldoen aan de eisen van de bibliotheek van nu. De bibliotheek is al actief op het gebied van educatie, cultuur en samenwerking met het onderwijs, maar wil dit nog verder gaan uitbouwen. De nieuwe bibliotheekdirecteur Joris Kemps moet hier een grote bijdrage aan gaan leveren.

TEKST: EVI SAVELKOULS • FOTO'S: BIBLIOTHEEK ALMELO

Een bibliotheek in beweging

De Bibliotheek Almelo heeft het zwaar gehad. Ze hebben de afgelopen jaren flinke bezuinigingen voor hun kiezen gekregen en moesten alle kleinere filialen sluiten. Hiervoor zijn gelukkig wel veel afhaalpunten in de plaats gekomen. Deze zijn te vinden bij alle dBos-scholen, bejaardentehuizen en wijkcentra. Het mooie gebouw waar de Bibliotheek van Almelo al 30 jaar in gehuisvest is, vraagt om vernieuwing om te voldoen aan de eisen van deze tijd. Gelukkig zijn ze weer positief in gesprek met de gemeente en bouwen ze zelfs aan nieuwe stappen. Laaggeletterdheid is in deze omgeving bijvoorbeeld een groot probleem. Daarvoor is een plan geschreven, waarin de bibliotheek een belangrijke rol speelt. Deze plannen zijn al fysiek in de bibliotheek terug te zien bij het Taalpunt en bij de speciale plek voor de VoorleesExpress.

Ze hebben grote plannen voor een herindeling van het gebouw. Tijdens ons bezoek waren de voorbereidingen al volop zichtbaar. Ook de recente fusie met het theater geeft veel mogelijkheden, maar die zijn nu nog onbenut. De Bibliotheek staat aan het begin van een transitie en heeft veel potentieel.

De retailformule

In 2010 werd in de Bibliotheek Almelo de zogenaamde retail-formule ingevoerd. Bibliotheken werden in diverse plaatsen in Nederland uniform ingericht naar winkelstandaarden die zijn gebaseerd op principes uit retail en marketing. Uitleencijfers en uniformiteit zijn hierin een belangrijke factor. De laatste jaren is de Bibliotheek Almelo flink een andere kant op ontwikkeld. De collectie blijft de basis van de dingen die ze doen, maar pro-

grammering is hierbij zeker net zo belangrijk geworden. De erfenis van het retailmodel is echter nog sterk aanwezig in de bibliotheek. Zo zijn de kasten en presentatietafels zo ontworpen dat de boeken aantrekkelijk gepresenteerd worden en is de collectie erg uitgebreid. Maar dit neemt veel ruimte in beslag en heeft afbreuk gedaan aan het originele ontwerp van het gebouw. Om van 'collectie naar connectie' te gaan moet de ruimte worden heringedeeld zodat de collectie minder fysieke ruimte gaan innemen. Hier zijn ze op dit moment druk mee bezig. De regioafdeling met het historisch informatiepunt is een erg goede aanvulling op de bibliotheekcollectie. Er is een grote exoruitte met veel wisselende expo's die zorgt voor veel nieuwe aanloop van bezoekers. Ook de theaterzaal is een mooie plek in het gebouw. Deze wordt dagelijks gebruikt voor cultuureducatie, voorstellingen, als vergaderruimte en voor lezingen. De ruimte kan compleet verduisterd worden en heeft een eigen toiletgroep.

Bijzonder cadeau

Enorm vrijgevig en bijzonder is dat de Bibliotheek Almelo de Beste Bibliotheekverkiezing heeft aangegrepen om de minder draagkrachtige inwoners van Almelo te ondersteunen. Want voor iedere tien stemmen geeft de Bibliotheek een gratis abonnement weg, via de Voedselbank Almelo en de Speelgoedbank. 'Want de beste bibliotheek worden is leuk, winnaar zijn voor alle Almeloërs is leuker', aldus de bibliotheek. Je voelt aan alles dat de bibliotheek in Almelo er alles aan doet om weer die stralende bibliotheek te zijn die midden in de samenleving staat. Daarvoor zetten ze alle zeilen bij en timmeren ze heel hard aan de weg!

Locatie

De bibliotheek ligt aan de rand van het centrum. Je moet betaald parkeren op straat of in de naastgelegen parkeergarage.

Exterieur

Sinds 1994 is de Bibliotheek Almelo gevestigd in een pand naar een ontwerp van architect Henk Döll van Mecanoo architecten uit Delft. Het gebouw is een van de mooiste moderne-architectuurgebouwen van de stad. Vanuit de straat heb je een goed zicht op de lees- en lunchroom Feijn. De draaideur waardoor je binnenkomt is aantrekkelijk aangekleed.

Interieur

De Bibliotheek Almelo heeft jarenlang met een retailformule gewerkt. Dit is nog duidelijk terug te zien in het interieur en doet afbreuk aan het oorspronkelijke ontwerp. Het gebouw is zo ingericht dat er veel kleine verdiepingen zijn, dus het is veel traplopen om de hele bibliotheek te bezoeken. Hierdoor krijg je het gevoel dat het gebouw niet altijd even goed toegankelijk is (omslachtig) voor mensen met een beperking.

Uitstraling

De uitstraling van de Bibliotheek Almelo is erg prettig en verwelkomend. Het gebouw is aantrekkelijk en lokt nieuwsgierigheid uit. Na elke verdieping volgt er nog een met weer nieuwe verrassende hoekjes en ontdekkingen. Wel is het hierdoor wat onoverzichtelijk.

Logistiek

De collectie staat, door het ontwerp van het gebouw én de retailformule, erg verspreid. De Bibliotheek Almelo is zoekende naar een betere indeling van de collectie. Zo wordt de jeugdafdeling weer samengevoegd, en daar moet ruimte voor gemaakt worden.

Activiteitenaanbod

Het activiteiten aanbod is naast het landelijke aanbod prikkelend en verrassend. Elke week zijn er baby- en peuterochtenden in de bibliotheek. Ook organiseren ze onder andere de mooie programma's Willem Willink gedichtenwedstrijd en 'Jazz in de bieb'.

Collectie

De collectie is uitgebreid en goed verzorgd. Opvallend was de grote collectie Oekraïense boeken voor kinderen. Ook is er een ruime collectie bladmuziek.

Online

De website volgt de landelijke huisstijl, maar is wel wat verouderd en rommelig. Zeer actieve en frisse Facebook- en Instagrampagina.

Computers en werkruimte

In de bibliotheek zijn er voldoende studieplekken. Ook de lunchroom Feijn is een fijne plek om te werken. Er zijn veel publiekscomputers die bezoekers gratis kunnen gebruiken. Kopiëren en printen moet op de bovenste verdieping van het gebouw.

Tarieven

Tot 18 jaar is het lidmaatschap gratis. Volwassenen hebben de keus uit twee verschillende abonnementen. Het standaardabonnement kost 45 euro per jaar. Daarbij mag je tien items, drie weken lenen en deze twee x verlengen tegen 25 cent per keer. Het topabonnement is 60 euro per jaar. Daarbij mag je 25 items voor vier weken lenen en deze vijf keer gratis verlengen.

Openingstijden

De Bibliotheek Almelo is open van maandagmiddag tot en met zaterdag. Ze sluiten elke dag om 17 uur, behalve op dinsdag en donderdag. Dan zijn ze tot 20 uur open. Voor een stad van deze omvang is het geen erg ruime openstelling.

Personeel

Vriendelijk personeel. Soms is het wel even zoeken om een medewerker te vinden, maar dat komt ook door het ontwerp van het gebouw.

Aantal inwoners Almelo (stad)

69.605 (2022).

Finalist: Bibliotheek Goes (Bibliotheek Oosterschelde)

Vele jaren werd er gesproken over een nieuwe bibliotheek in Goes, maar dat duurde en duurde. In een leegstaand winkelpand verrees in september 2021 eindelijk een bijzondere nieuwe bibliotheek voor alle inwoners uit Goes. Het prachtige gebouw is niet alles waar de Bibliotheek Goes trots op is; de perfecte huiskamer voor Goes en omgeving mét bijpassende programmering was geboren. Een terechte uitspraak van een medewerker is dan ook: 'Het gebouw is belangrijk, maar het is ook wat je er als medewerkers mee doet.'

TEKST: EVI SAVELKOULS • FOTO'S: INCLUDI / MARCO HEYDA

Stad in een stad

Het interieur van de Bibliotheek Goes is een ontwerp van architect Aat Vos. Hij staat bekend om zijn ontwerpen met de bibliotheek als 'third place'. De Bibliotheek Goes is dan ook ontworpen als een 'stad in een stad'. De straattegels lopen door naar binnen om dit effect nog groter te maken. Alle ruimtes in de Bibliotheek hebben 'stadse namen': de familiekamer, de stadskamer, het plein, de leestuin en de steeg. De Zeeuwse schuur in het midden, opgetrokken uit hergebruikt hout, staat net een beetje scheef om een nog ruimtelijker effect te creëren en als verwijzing naar de landelijke omgeving. De contouren van het bouwwerk herbergen verschillende functies, zoals een cursusruimte, een café met een terras, werkplekken, een podium mét piano, collectie, de bibliotheeklogistiek en een plek voor kinderen waar ze heerlijk kunnen chillen op zitzakken. In alle studievoors zijn foto's van Goes te herkennen. Overal hangen en staan lampen om het gevoel van straatverlichting te creëren. De bibliotheekmedewerkers omschrijven hun bibliotheek als 'elke keer opnieuw een feest als je binnenkomt'. Dat merken ze ook aan de klanten. Er zijn heel veel nieuwe bezoekers en leden. Voorbijgangers zien reuring door het raam: mensen trekken mensen aan. Bezoekers blijven langer hangen, er worden zakelijke afspraken gepland en er is een grote aanloop van studenten.

Programma en gebouw in één

In een eerder artikel in Bibliotheekblad (1, 2022) werd het volgende gezegd over Bibliotheek Goes: 'Onze nieuwe beleidsvisie gaat over verrijken en verbinden. Je verrijkt de omgeving met alles wat je hebt aan kennis, menskracht en bronnen, maar je verbindt de burgers ook. Je gebouw speelt daar een ondersteunende rol in.' Deze ondersteunende rol van het gebouw komt zeer duidelijk naar voren. Zo is er een groot horecagedeelte in het midden dat wordt bestierd door de bibliotheek zelf. Er is een horecaman in dienst die het reilen en zeilen regelt, en bibliotheekmedewerkers ondersteunen hem hierbij. Ze volgen hierbij een duurzaam concept; een vegan restaurant dat iets anders en goedkoper is dan de rest van de horeca in Goes. Financieel is het spannend, maar het zorgt wel voor een fijne sfeer en het zorgt ervoor dat de verblijfsduur van de bezoekers verlengd wordt. Ook het Taalhuis heeft een mooie en prominente plek gekregen. Er is een fysiek Taalhuis met een bureau, informatiebrochures en een grote meerstalige collectie voor kinderen en volwassenen. Daar worden allerlei activiteiten ontplooid, zoals een Taalloket en een leesgroep voor Oekraïners, en er wordt voorgelezen in meerdere talen. Het gebouw herbergt ook een multifunctionele Werkplaats. Deze kan helemaal afgesloten worden van de bibliotheek en heeft een

eigen ingang. Ook hebben ze daar een werkende keuken! Daar hebben ze onlangs met cursisten van het Taalhuis een paar kilo stoofperen gemaakt om te werken aan taalvaardigheid en om de sociale cohesie te bevorderen. Er vinden ook verschillende 'labs' plaats voor diverse doelgroepen: het kleuterlab, het medialab en het ontdeklab. Door de verhuizing is er veel meer contact mogelijk met de culturele partners in de buurt. Daar biedt de bibliotheek ook ruimte voor. Samen met de muziekschool organiseren ze bv. verschillende activiteiten rond literatuur en muziek op het podium in de bibliotheek.

Aandacht voor de jeugd

Door de Bibliotheek Oosterschelde wordt beleidsmatig stevig ingezet op jeugd (en hun ouders), en dit is terug te zien in de inrichting van de nieuwe bibliotheek in Goes. Aan alle leeftijden is gedacht. De warme 'familiekamer' herbergt de collectie voor de allerkleinsten en heeft een box om je kindje even neer te kunnen leggen. Uniek in Goes is de speciale sfeervolle rustruimte voor jonge ouders met een verschoningskussen en een stoel waar ze hun kindje kunnen voeden. De Makkelijk Lezen-hoek is tegelijkertijd ook een amfitheater, en ligt vol met zitzakken. Voorlezen is hier een feestje! Er zijn verschillende bordspellen die in de bibliotheek gespeeld kunnen worden. De Boekenbazen hebben een eigen hoek in de bibliotheek. De Boekenbazen geven wekelijks boekentips op Instagram voor jongeren tussen de 12 en de 18 jaar. De collectie voor jongeren wordt op deze manier op een mooie manier in het zonnetje gezet. Ook is een speciale community 'Binnenstebuiten' voor jonge ouders die bezig zijn met een duurzame opvoeding.

Locatie

Middenin het centrum, aan de rand van het winkelgebied. Parkeren doe je betaald in de parkeergarage direct onder de bibliotheek. Voor het parkeren van fietsen komen nog extra rekken.

Exterieur

De bibliotheek ligt aan een smalle straat en is daardoor niet direct super zichtbaar. Door de interessante en speelse objecten voor het raam (BookTok-boeken in de etalage), een uithangbord en duidelijke bestickering is de bibliotheek echter prima te vinden.

Interieur

Er is geen centrale balie meer. Bezoekers komen naar de bar in het restaurant als ze vragen hebben of schieten een medewerker aan die een draagbare iPad bij zich heeft. Er is een vegan restaurant met een zeer betaalbare lunchkaart. De jeugdafdeling is erg aantrekkelijk en groot. Er is veel levendigheid omdat alle activiteiten in dezelfde open ruimte worden georganiseerd. Maar die drukte is niet storend, omdat de indeling van de ruimte toch genoeg afgeschutte plekken biedt. De akoestiek van het gebouw is niet prettig.

Uitstraling

Gevoel van stedelijke huiskamer, third place, met een heel fijne sfeer. Er is veel met hout gewerkt, dat zorgt voor een natuurlijke uitstraling. De inrichting is druk, maar erg aantrekkelijk.

Logistiek

Heel duidelijke en grote signing. Leuke toevoeging is dat een aantal medewerkers een handlettering-cursus heeft gevolgd om de krijtbordjes met informatie boven de kasten in te vullen.

Activiteitenaanbod

De Bibliotheek Goes heeft een stevige structurele programmering met veel activiteiten op vaste momenten. Ze werken daarbij veel samen met partners uit de stad.

Collectie

Bij de verhuizing naar het nieuwe gebouw is fors gesneden in de collectie. Ze zijn van 40.000 naar 30.000 banden gegaan. Hierdoor is de collectie wel aan de magere kant, met name op het terrein van informatie. Wel oogt de collectie nu fris en up-to-date. Van de collectie bladmuziek gaat een deel naar de muziekschool. Daar krijgt het een eigen Bibliotheeksmoel, zodat de bibliotheek op nog meer plekken zichtbaar wordt.

Online

De website van de Bibliotheek Oosterschelde is ingericht volgens de landelijke huisstijl. Ook zijn er één Facebookpagina en één Instagrampagina voor alle Oosterschelde Bibliotheken en hebben ze het actieve Instagramaccount Boekenbazen voor jongeren. Er is zo weinig mogelijk foldermateriaal aanwezig in de bibliotheek, alles staat op de narrowcasting.

Computers en werkruimte

Er zijn heel veel plekken in de bibliotheek waar je kunt werken en lezen. Er zijn verschillende cocons om rustig in te studeren en er staan overal tafels en stoelen (en zitzakken in de Makkelijk Lezen-hoek).

Tarieven

De Bibliotheek Oosterschelde heeft een ruim lidmaatschapsaanbod. Tot 18 jaar is een abonnement gratis. Voor jongeren tussen de 18 en de 20 jaar is er een speciaal tarief van 27,50 euro per jaar. Voor volwassenen zijn er drie abonnementen; Minipas (max twintig materialen per jaar voor € 17,50), Basispas (onbeperkt lenen en toegang tot de Online Bibliotheek voor € 47,50) en Sterpas (onbeperkt lenen, toegang tot de Online Bibliotheek en een gratis meeleeskaart voor € 65,-).

Openingstijden

De Bibliotheek Goes is op maandag gesloten. Op dinsdag tot en met zaterdag openen ze om 10 uur. Er zijn twee avondopenstellingen tot 20 uur en de andere dagen sluiten ze om 18 uur (om 16 uur op zaterdag). Op koopzondagen zijn ze geopend van 12 tot 16 uur.

Personeel

Vriendelijk, oplettend en toegankelijk personeel. Er is veel personeel op de vloer om dingen aan te vragen. Personeel draagt bedrijfskleding om zichtbaar te zijn (ook omdat er geen balie meer is). Er zijn geen vrijwilligers actief in de professionele ondersteuning, wel bij het Taalhuis en bij activiteiten.

Aantal inwoners Goes (stad)

29.226 (2022).

Finalist: Bibliotheek Noordwijk (Bibliotheek Bollenstreek)

De Bibliotheek Noordwijk is een prachtig voorbeeld van een maatschappelijke bibliotheek. Het is een echte ontmoetingsplek voor alle Noordwijkers. Een medewerker van de Noordwijkse Bibliotheek had de prachtige uitspraak: 'De kracht van deze vestiging is dat we verbinding zoeken met de mensen die het nodig hebben.' Dit is terug te zien in alles wat ze doen. Bibliotheek Noordwijk staat midden in de samenleving.

TEKST: EVI SAVELKOULS • FOTO'S: BIBLIOTHEEK NOORDWIJK

Functionele Bibliotheek

De Bibliotheek Noordwijk lijkt op het eerste gezicht een bibliotheek gericht op collectie. Zij oogt efficiënt en functioneel. De collectie is ingedeeld op genre, zowel fictie als non-fictie. De verschillende genres hebben een kleur, en dat is ook op deze manier terug te vinden in de catalogus en in de bibliotheek. Zo vind je de informatieve boeken en de romans over een bepaald thema terug op dezelfde plek. Dit werkt volgens de medewerkers erg goed. Door de hele bibliotheek wordt de collectie mooi uitgelicht.

Maatschappelijke bibliotheek

Het publiek dat de Bibliotheek Noordwijk bezoekt is divers. Om iedereen wat te kunnen bieden, organiseert zij een breed scala

aan activiteiten, vooral gericht op 'een leven lang leren'. De bibliotheek deelt het gebouw met Vluchtelingenwerk en werkt daar ook veel mee samen. Er zijn veel activiteiten gericht op de vele nieuwkomers die Noordwijk kent. Zo is er het Taalcafé, wordt er gewerkt met taalcoaches en er is een taalspreekuur. Het IDO wordt door deze nieuwkomers ook veelvuldig bezocht. De bibliotheek heeft daarnaast ook veel andere samenwerkingen binnen Noordwijk. Er wordt bijvoorbeeld volop gebruikt gemaakt van het gebouw. Op zaterdagochtend wordt de lezingenzaal omgetoverd tot dansstudio voor het peuterdansen en in het voorjaar zit de Hartstichting hier zodat mensen hun bloeddruk kunnen laten meten. Ook bijzonder is dat de bibliotheek fungeerde als priklocatie voor de coronavaccins. Eén keer per week werd de lezingenzaal opengesteld voor mensen

die geprikt wilden worden. Dit zorgde voor 1600 extra unieke bezoekers in die tijd. Bezoekers van de priklocatie werden langs de activiteitenagenda geleid en konden zien wat de bibliotheek allemaal nog meer te bieden had naast boeken lezen. Digisterker was ineens volgeboekt, het IDO-spreekuur werd veel beter bezocht en mensen kregen een goed gevoel bij de bibliotheek, 'Je hoeft geen lid te zijn van de bibliotheek, je bent welkom.' Dit zorgde voor extra verbinding en mooie gesprekken met de inwoners van Noordwijk.

Jeugdbibliotheek

In de jeugdhoeck wordt je oog getrokken door een prachtige enorme boekenstapel: de 'Waar heb je zin in-paal'. Deze is ontworpen door een bureau dat ook pretparkattracties ontwerpt, Jora Vision. Kinderen kunnen hier op een knop drukken en krijgen dan een boekentip voorgeschoteld. Daarnaast staat een multitouchtafel waarop kinderen (en ouderen) leerzame spelletjes kunnen doen. De touchtafel wordt ook veel ingezet voor het Taalhuis. De gezellige bankjes tussen de kasten creëren fijne plekken om te lezen. In de jeugdhoeck zoeken kinderen niet op auteur, maar naar de symbolen van de boeken die ze leuk vinden. De informatieve collectie en de jeugdromans staan door elkaar in de kast. Door deze nieuwe indeling wordt de jeugd non-fictie veel vaker uitgeleend. Ook hebben ze voor de jeugd 'Boeken to go'. Dit zijn verrassingstasjes met daarin zes boeken, uitgezocht door de bibliotheekmedewerkers. Deze tasjes zijn ingedeeld op leeftijd en genre. Zo kunnen kinderen en ouders efficiënt en snel kwalitatief goede boeken meenemen. Er is gekozen om de collectie voor jongeren meer bij de volwassenencollectie te zetten. Voor jongeren is er ook een TikTokkast met de laatste tips van BookTok en een Lezen voor de Lijst-kast ingedeeld op niveau.

Locatie

De bibliotheek ligt op de grens tussen Noordwijk aan Zee en Noordwijk-Binnen. Zij is gevestigd in een woonwijk, ver van andere voorzieningen vandaan. Dit is erg ongunstig. Parkeren is gratis en daarmee is de bieb zeer toegankelijk, ook voor mensen met een beperking.

Exterieur

De bibliotheek is goed zichtbaar vanaf de straat. Er staat een groot stoepbord buiten met een duidelijk activiteitenprogramma. Ze wonnen de etalagewedstrijd van ProBiblio met de 'leesmeter'.

Interieur

De Bibliotheek Noordwijk is ingericht als een klassieke bibliotheek en de nadruk ligt op de collectie. Ook de grote balie oogt traditioneel. De leestafel biedt naast het nodige leesvoer ook de ruimte voor een fijn gesprek. De aparte ruimte in de bieb voor activiteiten oogt speels en geeft een verrassende blik.

Uitstraling

De bibliotheek is een belangrijke ontmoetingsplek in de buurt, en dat voel je ook. Het is een efficiënte en functionele plek met weinig poespas.

Logistiek

De Bibliotheek is erg overzichtelijk. Alle kasten zijn laag zodat je vanaf het middenplein in één oogopslag de hele bibliotheek kunt zien. De gehele collectie is ingedeeld op genre. Elk genre heeft een kleur en zo zijn de boeken ook terug te vinden. De signing op de kasten is erg onduidelijk, niet goed te lezen of ontbreekt her en der zels. Er is een grote interactieve inleverkast.

Activiteitenaanbod

Noordwijk heeft een groot aanbod gericht op basisvaardigheden. Ook zijn er redelijk wat activiteiten waarbij ze inwoners of bestuurders betrekken, zoals de burgemeester, politie en lokale verenigingen. Een speciale vermelding voor het menstruatieproductenkastje op de wc, waar vrouwen met een kleine beurs gebruik van kunnen maken.

Collectie

Relatief grote en actuele collectie. Er kan binnen de verschillende vestigingen geleend en gereserveerd worden. Er is ook een grote actuele Duitse collectie omdat Noordwijk een officieel kuuroord is en veel Duitse toeristen ontvangt.

Online

Bibliotheek Bollenstreek volgt de landelijke huisstijl. De Bibliotheek Noordwijk heeft geen eigen Facebookpagina, maar valt onder de actieve en levendige Facebookpagina van Bibliotheek Bollenstreek.

Computers en werkruimte

Er zijn onlangs drie nieuwe studiecabines geplaatst waar je in stilte kunt studeren. Verder is er veel plek om rustig te zitten met een kop koffie. Er zijn voldoende internetpc's en je kunt contactloos via de telefoon printen.

Tarieven

Bij de Bibliotheek Bollenstreek hebben ze een bijzonder abonnement: BiebApp. Je kunt met je smartphone lenen en betaalt per uitlening. Je betaalt dus alleen voor wat je leent. De eerste twee uitleningen krijg je cadeau, daarna betaal je per uitlening € 2 euro. Verder hebben ze twee abonnementen: Basis en Comfort. Basis (tien materialen per vier weken) kost 50 euro per jaar en Comfort (vijftien materialen per vier weken en boetevrij) kost 65 euro per jaar. Jeugd leent tot 18 jaar gratis en daarna krijgen ze met een CJP-pas 20% korting op een abonnement.

Openingstijden

De Bibliotheek Noordwijk is gesloten op maandagochtend en zondag. De rest van de week is deze geopend van 11 tot 18 uur (en tot 16 uur op zaterdag). De bibliotheek is slechts één vaste avond open tot 20 u.

Personeel

De medewerkers die we spraken zijn gemotiveerd en vriendelijk. Er wordt ook veel gewerkt met vrijwilligers.

Aantal inwoners Noordwijk

27.095 (2022).

Foto: Josegratie

Finalist: Bibliotheek Terneuzen (De Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen)

Terneuzen is een havenstad, een stad met een eigen karakter en een stad die voor veel Nederlanders erg ver weg is. In de aanmelding voor de nominatie voor de Beste Bibliotheek stond dan ook de volgende uitspraak: 'Toen we als POI opperden om Terneuzen in te zenden voor de verkiezing van Beste Bibliotheek klonk daar een bescheiden geluid: "Zeeuws Vlaanderen is toch te ver weg om te komen bezoeken."' Gelukkig dacht de jury daar anders over, want ze troffen er een pareltje van een bibliotheek aan! De Bibliotheek Terneuzen opende half maart 2022 als onderdeel van Bibliotheek Zeeuws Vlaanderen haar deuren..

TEKST: EVI SAVELKOULS • FOTO'S: ZIE CREDITS LANGS ZIJKANT

Maritiem thema

Vanwege de ligging op het zuidelijkste eiland van Zeeland, heeft de bibliotheek een duidelijk herkenbare Zeeuw-Vlaamse identiteit gekregen. Op de begane grond van het gebouw De Kampanje (een verwijzing naar het achterdek van een VOC-schip) is een bibliotheek vol maritieme elementen neergezet. De hele bibliotheek is doorspekt met verwijzingen naar de zeevaart en de zee. Een grote blikvanger is er al gelijk bij binnenkomst: een enorme vuurtoren, die geen licht, maar informatie schijnt op omliggende muren. Over wat er te doen is in de bibliotheek, maar ook over actuele zaken en evenementen in de regio. De kinderboekenafdeling van de nieuwe bieb is ingericht als een zee, inclusief branding, duinen en strand. Daar is een heuse strandhut

waar kinderen heerlijk kunnen lezen. De rode, U-vormige balie in het midden van de bibliotheek is ontworpen in de vorm van een boei. Er staan het getal 20 en de letter A op, die verwijzen naar de eerste boei die je in de haven van Terneuzen tegenkomt. De wolkenlampen doen je denken aan de Zeeuwse lucht, er zijn patrijspoorten en overal vind je elementen van drijfhout. Zo is de hele bibliotheek verbonden met de plaats Terneuzen en de zee.

Een fijne werkplek

Studio Lavoir heeft de inrichting ontworpen. Ze hebben heel goed geluisterd naar de wensen van de medewerkers van de bibliotheek. Het gebouw kan er immers mooi uitzien, maar het moet wel werkbaar zijn. En dat is het zeker. De bibliotheek is

Foto: Bibliotheek Terneuzen

Foto: Bibliotheek Terneuzen

praktisch en overzichtelijk ingericht. De inrichting is duidelijk op de collectie gericht. Wel zijn er nog wat kinderziektes, maar die heb je in elk nieuw gebouw. Zo wordt de verlichting op de jeugdafdeling nog aangepast, want die is wat donker. Het Taalpunt staat nu achter een pilaar, dus wordt nog verplaatst. Saaie hoeken worden aangepakt, er komt extra raambekleding tegen de enorme berg zonlicht en er komt nog wat extra signing op de kasten om het allemaal nog wat overzichtelijker te maken. Alle medewerkers werken er met veel plezier. Dat voel je gelijk bij binnenkomst en dit straalt uit naar de bezoekers van de bibliotheek. Een medewerker vertelde: 'Je kunt de mooiste bibliotheek hebben, maar je moet gastvrijheid uitstralen.'

Een multifunctionele ontmoetingsplek

De Bibliotheek Terneuzen is een multifunctionele ontmoetingsplek waar je rustig kunt werken, cursussen kunt volgen of exposities kunt bekijken. De bibliotheek heeft grote vergaderruimtes. Deze worden gebruikt voor cursussen, lezingen, tentoonstellingen en zijn te huur. Wel oogt deze ruimte wat zakelijk en functioneel en ademt zij nog niet de sfeer uit die de rest van de bibliotheek heeft. Een andere bijzondere plek is De Werkplaats, ook een verwijzing naar het maritiem karakter van de bibliotheek. In dit digilab kunnen vloggers en bloggers aan de slag met een greenscreen. Er zijn een 3D printer en een 3D scanner aanwezig waar nog meer activiteiten voor worden ontwikkeld. Het dak van de golvende panelen in het medialab is een speelse knipoog naar de golven van de Westerschelde. Verder heeft de Bibliotheek Terneuzen nog een fijne buurman, het restaurant Family. Met een tussendeur zijn de Bibliotheek en het restaurant met elkaar verbonden. Bezoekers mogen koffie uit het restaurant mee de bibliotheek in nemen en op de tafels in de bibliotheek komen QR-codes zodat mensen direct bij het restaurant kunnen bestellen.

Locatie

De bibliotheek is goed te bereiken en ligt op een prominente plek in de loop van het centrum. Het gebouw zal zeker zorgen voor een positieve impuls in dit deel van de stad. Je kunt recht voor de deur (betaald) parkeren.

Exterieur

De bibliotheek is gehuisvest in een nieuw gebouw; De Kampanje. Vanaf buiten is de bibliotheek te herkennen door duidelijke signing en het nodigt uit om naar binnen te gaan.

Interieur

De spiksplinternieuwe bibliotheek doet fris en licht aan door de grote raampartijen. Het maritieme thema is heel mooi en overal doorgevoerd. De aantrekkelijke kasten nodigen uit tot snuffelen. De collectie is het middelpunt van het gebouw.

Uitstraling

De bibliotheek oogt degelijk en rustig. Zij is overzichtelijk ingedeeld en bevat leuke details. Er hangt een prettige sfeer.

Logistiek

De collectie uit het oude gebouw paste maar net in de nieuwe bibliotheek. En dat is wel terug te zien. Vooral de informatieve collectie voor volwassenen is niet even handig ingedeeld. De jeugdafdeling en de romans zijn wel overzichtelijk.

Activiteitenaanbod

Er is een mooi activiteitenaanbod, aansluitend bij de landelijke programmering. Activiteiten zijn vooral gericht op taal, literatuur en verhalen. Ook is er een wisselende tentoonstelling in de speciale tentoonstellingsruimte.

Collectie

De collectie oogt fris, verzorgd en ruim. De collectie is mooi gepresenteerd.

Online

De website is vormgegeven in de landelijke huisstijl. De Bibliotheek Terneuzen valt onder de leuke en actieve Facebookpagina van Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen.

Computers en werkruimte

De internetpc's zijn gratis. Er zijn aantrekkelijke werkplekken en de drukke leestafel is zeer ruim opgezet. Achter in de bibliotheek vind je cocons waarin je rustig kunt werken.

Tarieven

De Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen heeft een ruim lidmaatschapsaanbod. Tot 18 jaar is een abonnement gratis. Voor jongeren tussen de 18 en de 20 jaar is er een speciaal tarief van 27.50 euro per jaar. Voor volwassenen zijn er drie abonnementen: Minipas (max 20 materialen per jaar voor € 17.50), Basispas (onbeperkt lenen en toegang tot de Online Bibliotheek voor € 47.50) en Sterpas (onbeperkt lenen, toegang tot de Online Bibliotheek en onbeperkt aantal materialen thuis voor € 65,-). Voor senioren van 65 jaar of ouder is er een korting van 10 euro op de Basispas.

Openingstijden

De bibliotheek is elke dag open vanaf 10 uur tot 17.30 uur en heeft twee avondopenstellingen op maandag en vrijdag. Ook zijn ze geopend op zaterdagochtend. Op zondag zijn ze gesloten.

Personeel

Het personeel is erg vriendelijk, we worden gelijk begroet bij binnenkomst. Er wordt ook gewerkt met vrijwilligers, maar enkel voor activiteiten en het opruimen van boeken. In de kleinere vestigingen van de Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen worden openstellingen wel meer door vrijwilligers gedaan om de bibliotheken zo veel mogelijk op en te houden. De Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen heeft met vijftien vestigingen de hoogste bibliotheekdichtheid van Nederland.

Aantal inwoners stad Terneuzen

25.511 inwoners (2022).

CURSUSAGENDA

GO opleidingen

'22'23

DECEMBER
JANUARI
FEBRUARI

02/12	GO MEDIACOACH: EXPERT MEDIALABS	
06/12	MARKETING VAN INFORMATIEDIENSTEN	GAAT DOOR
09/12	INFOGRAPHICS MAKEN	
13/01	MAAK HET VINDBAAR	GAAT DOOR
16/01	BASISOPLEIDING BIBLIOTHEKEN	GAAT DOOR
19/01	PRIVACY & DIGITAAL GEGEVENSBEHEER (AVG)	
02/02	OPTIMALISEREN VAN INFORMATIEDIENSTEN	GAAT DOOR
03/02	AAN DE SLAG ALS COMMUNITY LIBRARIAN	
09/02	JEUGDBIBLIOTHEEK & LEESBEVORDERING	
10/02	GO MEDIACOACH: SPECIALIST INFORMATIEVAARDIGHEDEN	
10/02	OPLEIDING GO MEDIACOACH	
16/02	ZOEKEN VAN BEELD & GELUID	
17/02	ROMANADVIES	

Wij blijven u helpen

V-smart komt thuis. Sinds 1 februari wordt het V-smart-productportfolio verspreid door Axiell, dat met software en diensten niet alleen bibliotheken, musea en archieven, maar ook scholen en uitgevers helpt hun doelen te bereiken. Het delen van informatie, het aanboren van nieuwe diensten en het betrekken van het publiek bij cultuur blijven onze speerpunten.

Alle
personeelsleden
zijn mee
verhuisd naar
Axiell.

Meer op: www.axiell.com/nl/

axiell

Wie zijn de juryleden achter

Het team van de Beste Bibliotheek van Nederland bestond uit zeven personen. Wie zijn de mensen achter de Beste Bibliotheek van Nederland?

TEKST: MAARTEN DESSING • FOTO'S: ZIE CREDITS LANGS ZIJKANT

Chris Wiersma (voorzitter)

Twee keer trad Chris Wiersma toe tot de jury van de Beste Bibliotheek van Nederland. Een keer eenmalig – in 2011, nadat De Nieuwe Bibliotheek in Almere, waar hij directeur van was (2006-2020), het jaar ervoor de verkiezing had gewonnen. En een keer voor enkele jaren – in 2021. Dat langdurige engagement 'lijkt me wel zo nuttig. Als juryleden enige tijd blijven zitten, zorgt dat voor

Chris Wiersma.

continuïteit in de manier van beoordelen. Want de bibliotheken zijn al divers genoeg.'

Toch zag hij wel degelijk overeenkomsten tussen de genomineerde bibliotheken dit jaar. 'Bij allemaal zie je de relatie met de gemeente en samenwerkingspartners veranderen. Bibliotheken zijn veel actiever in lokale netwerken geworden. Allemaal zijn ze ook bezig met alfabetisering, laaggeletterdheid, leesbevordering. Allemaal zijn ze steeds meer gaan programmeren. De een is daar alleen wat creatiever mee bezig dan de ander. Sommige doen echt vernieuwende dingen.'

Is de prijs daarom bedoeld om de opmerkelijkste innovaties in de spotlights te zetten zodat andere bibliotheken daarvan kunnen leren? Dat wil Wiersma niet gezegd hebben. 'Zo'n uitstraling naar de sector kan een effect van de prijs zijn, zeker. Zoals het ook een uitstraling heeft naar de eigen medewerkers en eigen gemeente, weet ik uit ervaring. Maar de prijs is wat mij betreft vooral bedoeld om een breed beeld te geven van wat er op bibliotheekgebied gebeurt en te waarderen wie daarin voorop loopt.'

Er moet sowieso geen fetisj worden gemaakt van vernieuwing. 'Er is veel meer continuïteit in het bibliotheekwerk dan vaak wordt gesuggereerd. Kijk naar de ideeën achter de "leeszaalbeweging" van begin twintigste eeuw. Die staan nog steeds overeind. De bibliotheken zijn in de manier waarop ze daar invulling aan geven meegegaan met de transformatie van de samenleving. Kijk hoe de veranderde positie van het boek, dat zijn dominantie in de informatieoverdracht heeft verloren, gevolgen heeft voor de dienstverlening. Het gaat daarom niet om vernieuwing als doel op zich, maar om hoe bibliotheken zich aanpassen aan veranderingen en zo burgers en de samenleving blijven bedienen.'

Zelf heeft hij bij het jureren geen focus op één aspect van het bibliotheekwerk. 'Misschien zou het goed zijn als we alle aandachtspunten benoemen en ieder jurylid een aantal daarvan voor zijn rekening neemt? Zodat alles evenredig aan bod komt. Zelf heb ik altijd veel interesse gehad in bouw en inrichting, al geldt dat voor bijna iedereen – en zouden we weg moeten van het idee dat alleen bibliotheken met nieuwe gebouwen kunnen winnen. Ook heb ik me nu wat diepgaander gericht op de collectie.'

Hans van Velzen

Deze voormalige directeur van de bibliotheken in Spijkenisse (1978-1988) en Amsterdam (1998-2014) is de oudgediende van de jury. Door toeval, legt hij uit. 'Omdat Amsterdam de Beste Bibliotheek was in 2013, mocht ik het jaar erna in de jury plaatsnemen. Maar toen stopte ik in Amsterdam, en vond er een wisseling van de wacht plaats en werd mij gevraagd te blijven als een van de constante factoren, om zo voor de nodige continuïteit te zorgen.' Hij kon het jurylidmaatschap bovendien mooi combineren met de nieuwe functie die hij aanvaardde: auditor van de Stichting Certificering Openbare Bibliotheken. 'Ik zag daarom toch al veel

Foto: privécollectie Chris Wiersma

de Beste Bibliotheek?

bibliotheken van binnen, en daardoor weet ik wat er allemaal gebeurt in welke bibliotheek. Ik dacht daarmee een zinnige bijdrage te kunnen leveren. Maar dit is mijn laatste jaar, hoor. Ik stop ook bij de certificering. Het is mooi geweest, laat iemand anders het nu overnemen.'

Er is een belangrijk verschil tussen jureren en auditeren. In het eerste geval kom je binnen als een willekeurige gebruiker van de bibliotheek, kijk je wat er aantreft en heb je daarna een gesprek met de directeur die vertelt over de doelstelling van zijn of haar organisaties, zodat je kunt beoordelen hoe die is vertaald in wat je zag. 'Als auditor kijk je meer achter de schermen – naar beleidsplannen en de financiën, en praat je met de Raad van Toezicht, gemeente en OR.'

Hans van Velzen.

In al die jaren zag hij bibliotheken geleidelijk veranderen. 'Vroeger keek je er soms van op wat bibliotheken van hun verblijfs-functie maakten. Nu heeft iedere bibliotheek, ook de kleinere die dit jaar zijn genomineerd, een leescafé. Hetzelfde geldt nu voor de dienstverlening op het gebied van inburgering, belasting-aangiftes en noem maar op. Het is mooi om te zien. Maar zelf let ik nog altijd op de collectie. Hoe groot is die? Hoe is die opgebouwd? Van oudsher ben ik daar gevoelig voor. Bij de meeste genomineerde bibliotheken is die in orde.'

Als oud-winnaar heeft hij zelf maar een beperkt beeld van de impact die het heeft om de Beste Bibliotheek van Nederland te zijn. 'In Amsterdam haalde de wethouder er de schouders over op, "De beste? Dat waren we toch al?", al waren we er als organisatie heel blij mee.' Maar alle oud-winnaars met wie hij in de jury zat, maakten hem maar al te goed duidelijk wat de impact kan zijn. 'Het geeft een enorme impuls. Zelfs als je alleen genomineerd bent. Lokaal heeft iedereen het gevoel gezien te zijn: van de bezoekers tot de gemeente.'

Jeanine Deckers

Jeanine Deckers heeft altijd uiteenlopende functies gehad in de bibliotheeksector. Ze was onder meer jeugdbibliothecaris en plaatsvervangend filiaalhoofd in Amstelland, hoofd afdeling Biblio-bussen van Probiblio, airportlibrarian op Schiphol en manager backoffice van de Bibliotheek Bollenstreek voor ze in het voorjaar van 2016 directeur-bestuurder van Bibliorura in Roermond werd. Toen ze vorig jaar werd gevraagd voor de jury van de Beste Bibliotheek van Nederland stemde ze onmiddellijk toe. 'Ik ben ook architectuurhistoricus. Gebouwen interesseren me, uiteraard dus ook bibliotheekgebouwen. Ik ben zelfs ooit begonnen met een promotieonderzoek naar bibliotheekgebouwen. En hoewel ik ook wel weet dat de verkiezing om véél meer gaat, leek het me zinvol om dat aspect in te brengen in de jury.'

Tegelijk wil ze de indruk wegnemen dat altijd een bibliotheek wint die kort geleden in een nieuw gebouw is getrokken, zoals regelmatig wél het geval is. 'Te veel bibliothecarissen durven zich niet in te schrijven omdat ze denken: wij winnen toch niet, want we zitten al vijftien jaar in hetzelfde pand, of: wat wij doen is niet bijzonder. Ten onrechte.'

Het gaat om trots zijn op je eigen bibliotheek en dienstverlening – een missie die ze als 'militant bibliothecaris' ook uitdraagt in haar blog Ten Aanval. 'Alleen al het inschrijven voor de verkiezing zorgt voor een positieve vibe in een bibliotheek. Dat gaat bijna vanzelf, als je je daarvoor inzet. Al moet ik toegeven dat Roermond zich nooit heeft ingeschreven.'

Ook dit jaar hebben drie van de vijf genomineerde bibliotheken kort geleden nieuwbouw gepleegd. 'Maar eerlijk gezegd zijn dat geen spectaculaire gebouwen. Prima gebouwen, hoor – zeker Hoogezand zit in een bijzonder combinatiepand met het ge-

Foto: privécollectie Hans van Velzen

Foto: Kim Roufs

Jeanine Deckers.

meentehuis: het Huis van Cultuur en Bestuur. Dat zou misschien een architectuurprijs kunnen winnen. Maar zelfs al hadden toonaangevende architecten er iets neergezet wat mensen uit de hele wereld trekt, dan nog win je niet als de bibliotheekservice onvoldoende is.'

En dus lag de focus ook voor haar op dat aspect: de service. 'Dat is al moeilijk genoeg om goed met elkaar te vergelijken. Het viel me dit jaar op hoe ontzettend verschillend de bibliotheken zijn. Alle vijf hebben ze eigen keuzes gemaakt. Soms dacht ik: dat zou ik zelf nooit zo doen, maar als ik vervolgens hoorde waarom, snapte ik dat dat in de plaatselijke situatie een goede keuze is geweest.'

Zo laat de verkiezing van Beste Bibliotheek van Nederland wat haar betreft ook zien hoe breed de mogelijke invullingen zijn van het concept 'bibliotheek'. Ook dat maakt het bestaan van de prijs waardevol.

Ilse Verburgh

Het regende bloemetjes en cadeautjes nadat Bibliotheek Kerk-rade een jaar geleden werd verkozen tot Beste Bibliotheek van Nederland. Medewerkers, vrijwilligers, bezoekers, wethouders, samenwerkingspartners, kortom werkelijk iedereen was trots dat

'onze' bieb deze erkenning ten deel was gevallen. 'Zeker voor een regio als deze was het belangrijk. Mensen zijn hier niet altijd even trots. Eerder denken ze: bescheidenheid siert', zegt de even trotse directeur Ilse Verburgh.

Dat gevoel is een jaar later nog altijd niet weggeëb'd, ook omdat de bibliotheek de titel is blijven uitdragen. Tegelijk is het lastig te beoordelen wat het effect is. Door corona kende de bibliotheek – zoals alle bibliotheken – twee atypische jaren. 'We hebben wel aanwas in leden en bezoekers gezien, maar we hadden begin dit jaar met de effecten van corona te maken en moesten alles daarna weer opbouwen. Pas sinds afgelopen zomer draait alles weer op niveau. Zo bekeken had de titel nóg positiever kunnen uitpakken, al is je dat haast niet voor te stellen.'

Het zichtbaarst is de *boost* van de titel daarom te merken in het grotere gewicht van de bibliotheek in de gemeenschap. 'We worden sneller gezien als samenwerkingspartner. Of het nou gaat om de ontwikkeling van een nieuw concept voor een middelbare school of vraagstukken in het sociale domein: men weet ons te vinden. Niet alleen de gemeente, maar ook partijen die niet snel aan de bibliotheek denken, zoals huisartsen en verloskundigen. Ook de benodigde middelen komen makkelijker vrij.'

Verburgh vindt het 'heel leuk' dat het een onderdeel van de prijs

is om mee te beslissen over de opvolger – ook omdat ze, na een carrière in de kunst en cultuursector, pas sinds 2019 in de bibliotheekwereld rondloopt. 'Ik loop in alle plaatsen waar ik kom altijd even de bieb binnen als ik die nog niet had gezien. Ik voel me geen buitenstaander meer, maar bij de vijf genomineerden was ik nu voor het eerst. De directeuren kende ik ook nog niet. Ik denk dat mij dat een onbevangen blik geeft.' Heel inspirerend en leerzaam vindt ze het om, na de eerste indruk

van het gebouw en het verhaal dat daarmee wordt verteld, nu ook te horen wat daarachter zit. Iedere bibliotheek maakt immers keuzes vanuit de eigen specifieke lokale omstandigheden, legt ze uit. 'Ik keek daarbij naar het programma rond sociale vraagstukken, hoe bibliotheken met kunst en cultuur inspireren en innoveren, maar ook hoe de droom van een organisatie wordt gedeeld door alle collega's. Want veranderingen realiseer je het beste als het hele team die draagt.'

Opmerking redactie: Ilse was eenmalig lid van de jury van de Beste Bibliotheek Award. Haar plaats zal worden ingevuld door de winnaar van deze editie.

Gerard Meijer

Algemeen programmamanager Gerard Meijer van de Stichting Samenwerkende POI's Nederland (SPN) koestert al langer het voornemen vaker bibliotheken te bezoeken. 'Maar hoe gaat dat? Je neemt het je voor en vervolgens komt het er niet van omdat je het te druk hebt en corona roet in het eten gooit. Wat een mooie aanleiding is het jurylidmaatschap dan om het ook daadwerkelijk te doen. Vooral omdat het zulke intensieve bezoeken zijn, waarbij je ook de directeur en medewerkers spreekt.' Behalve plezier ervaart hij dan ook veel nut van het jureren. 'Wij maken als bibliotheeknetwerk programma's om in te spelen op de maatschappelijke opgaven uit de Netwerkagenda en om de kwaliteit van het bibliotheekwerk te verbeteren. Die bezoeken doen me nogmaals beseffen hoe anders de lokale situatie overal is. Neem alleen al de bandbreedte van de financiering. Als wij een pro-

Ilse Verburgh (Bibliotheek Kerkrade) nam in 2021 de award voor de Beste Bibliotheek in ontvangst.

Foto: Annemieke Borrias

Gerard Meijer.

Foto: privécollectie Gerard Meijer

gramma aanbieden, heeft niet iedere bibliotheek geld om dat te organiseren. Alleen als je daar inzicht in hebt, kun je daar iets mee doen. Zo gaat het natuurlijk vaak: als je op een vraagstuk inzoomt, zie je details waarmee je je aanpak kunt aanscherpen.'

Door zijn functie lette Meijer bij de bezoeken vooral op de manier waarop de genomineerde organisaties de transitie maken van klassieke bibliotheek naar maatschappelijk-educatieve bibliotheek. Ook daarin viel hem op hoe doorslaggevend de lokale situatie is. 'Staat het gebouw in een woonwijk of winkelcentrum? Dat heeft al zo veel gevolgen. Of de plek waar je het gebouw binnenstapt. In een restaurant? Of sta je direct tussen de boeken?'

Dat maakt onderling vergelijken moeilijk. Maar niet onmogelijk – omdat het Meijer óók opviel dat de ene bibliotheek verder is met de transitie dan de andere. 'Zelfs deze vijf, waarvan mijn collega's in de sector zeggen dat ze goed bezig zijn, zitten nog niet in dezelfde fase. Dan denk ik toch: oei, laten we met z'n allen goed op onze bibliotheken passen en kijken hoe we hen kunnen helpen met het maken van deze zo belangrijke transitie.'

Hij pleit er daarom voor om met de titel 'Beste Bibliotheek' niet zozeer de winnende bibliotheek te 'vieren', als wel de gemeente waarin die is gevestigd. 'De transitie lukt namelijk alleen als de gemeente die mogelijk maakt. Financieel, maar ook door een moderne visie op het bibliotheekwerk. De gemeente moet daar op zo'n manier voor geprezen worden dat andere gemeentes denken: wij willen ook de beste bibliotheek binnen onze grenzen hebben, wat kunnen we daarvoor doen? Dit kunnen we bereiken door de prijs strategisch net even anders in te zetten.'

Evi Savelkouls (jurycoördinator)

Alhoewel Evi officieel geen lid van de jury was, heeft ze wel een grote rol vervuld tijdens het jureringsproces. Samen met hoofdredacteur Menno Goosen bezocht ze onaangekondigd de genomineerde bibliotheken (later hebben beiden zich wel bekendgemaakt). Daarnaast schreef Evi de bezoeksverslagen en stelde zij het juryrapport samen naar aanleiding van de afsluitende vergadering. Evi: 'Het is erg goed om onaangekondigd een bibliotheek te bezoeken. Je krijgt dan een goed beeld van bijvoorbeeld de klantvriendelijkheid van de medewerkers en een "gewone werkdag" in de bibliotheek.' Evi is werkzaam als bibliothecaris en programmamanager bij NOBB (Noord Oost Brabantse Bibliotheken). 'Op basis van mijn eigen kennis en ervaring vertaal ik actuele, relevante maatschappelijke ontwikkelingen naar concrete mogelijkheden en programmering voor de bibliotheek. Dat doe ik vooral voor jongeren en volwassenen. Ook ben ik medeverantwoordelijk voor visievorming en beleidsontwikkeling voor de hele NOBB. Daarnaast ontwikkel en begeleid ik projecten zoals de aanstaande verhuizing van de bibliotheek Oss. Kortom een heel leuke en afwisselende baan!'

Ook is Evi medeoprichter en ex-bestuurslid bij het JBN; het Jong Bibliotheek Netwerk. Evi haalde haar master Nederlandse taal en cultuur aan de Radboud Universiteit, en daarnaast rondde ze

de master Algemene Cultuurwetenschappen – Kunstbeleid en Mecenaat af.

Wat haar het meest is bijgebleven van de Beste Bibliotheek Award 2022? 'De enorme drive van alle medewerkers in de bezochte bibliotheken. Iedereen is zo trots op zijn of haar bibliotheek, en tijdens het vertellen begonnen ze stuk voor stuk te stralen. De passie spat ervan af!'

Menno Goosen (hoofdredacteur)

Sinds mei 2020 is Menno Goosen hoofdredacteur van Bibliotheekblad. Al tijdens zijn studie journalistiek werkte hij bij vakblad *Adformatie* (over reclame, marketing en media) als redacteur en

Evi Savelkouls.

Foto: Thomas Segers

redactiecoördinator, en tevens van diverse zusterstitels. Daarna maakte hij de overstap naar de functie van hoofdredacteur van vakblad *SW-Journaal* (over sociale werkgelegenheid) waar hij tien jaar aan verbonden was.

Vervolgens werkte hij als hoofdredacteur van diverse medische vakbladen op het gebied van verplegingswetenschap (*Tijdschrift Verpleegkunde*), ouderenzorg (*Tijdschrift voor Verzorgenden*) en chirurgie (*Operationeel* en *De Nederlandse OK Krant*). Ook begeleidde hij diverse auteurs van boekenreeksen over psychiatrie en chirurgie en maakte hij samen met Wil Merkies (de eerste vrouwelijke Nederlandse sportjournalist) het boek *Postcode 1018* over de Amsterdamse stadswijken de Oostelijke Eilanden, de Kadijken, het Funen en de Plantage- en Weesperbuurt.

In zijn basis- en middelbare schooltijd liep hij de bibliotheek letterlijk plat, en ging met tassen vol boeken de deur uit, vaak gebruikmakend van vier bibliotheekpasjes (zijn eigen, van zijn ouders en van de buurvrouw). 'Dat was ongetwijfeld illegaal, maar

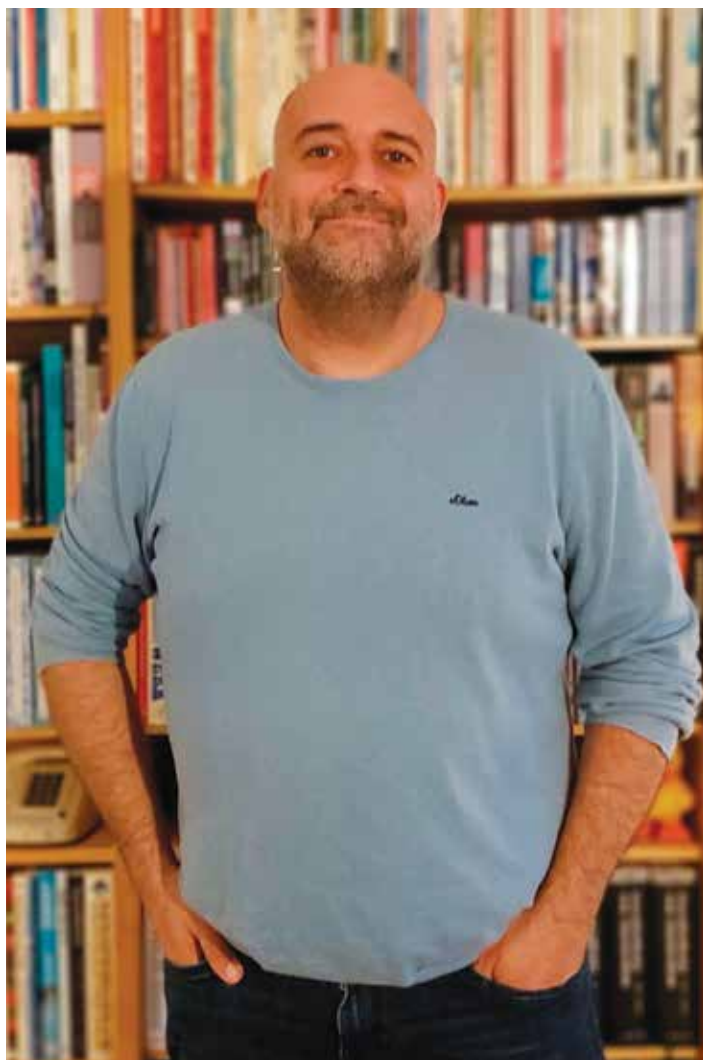

Foto: Mark de Bilde

Menno Goosen.

de bibliotheekmedewerkers vonden het wel leuk, zo'n jonge jongen met een passie voor boeken.' Ook tijdens zijn studie bezocht hij de openbare, maar ook de universiteitsbibliotheek frequent. Daarna stopte het bibliotheekbezoek omdat hij inmiddels een eigen omvangrijke boekencollectie bij elkaar verzameld had. Sinds zijn hoofdredacteurschap van *Bibliotheekblad* komt hij weer regelmatig in vele verschillende bibliotheken en blijft hij zich verbazen over de enorme transitie die deze ondergaan hebben en over de rijkdom van de collecties en diensten die de bibliotheken aanbieden.

Dankwoord

Bibliotheekblad wil Hans van Velzen héél erg bedanken voor zijn tienjarig lidmaatschap van de jury van de Beste Bibliotheek van Nederland. Mede door zijn enorme kennis en netwerk, kon deze prijs de impact bereiken die deze nu heeft. Ook willen wij Gerdi Verbeet danken voor al haar inspanningen om de Bibliotheekblad Schrijfwedstrijd tot een succes te maken.

Foto: Paul Baak

Hans van Velzen op de foto met Gerdi Verbeet (juryvoorzitter Bibliotheekblad Schrijfwedstrijd) tijdens de uitreiking bij NBD Biblion.

Debora van der Weide (jeugd) en Roelke Aalderink (volwassenen) winnen 1e prijs

‘Wat een hoop aanstormend talent!’

Op een zonnige septemberdag kwam de negenkoppige jury onder leiding van Gerdi Verbeet samen om uit de bijna vierhonderd inzendingen de beste jeugd- en volwasseneninzing te kiezen. Hoewel de kwaliteit hoog was, was de jury unaniem in haar besluit. Twee maanden later reikte juryvoorzitter Gerdi Verbeet de prijzen uit tijdens een feestelijke bijeenkomst bij NBD Biblion.

TEKST: ANNE VAN DEN DOOL • FOTO'S: ANNEMIEKE BORRIAS / EYESMILE FOTOGRAFIE (EYESMILE.ORG)

Debora van der Weide (15) kreeg de eerste prijs in de categorie jeugd voor haar brieven aan de bibliotheek. Haar brieven staan vol met woorden van dank: voor alle boeken die ze heeft mogen lenen.

Morrison Weemers (12) kreeg de tweede prijs voor zijn spannende verhaal 'De excursie'. Buitenaardse levensvormen bedreigen Nederland, maar een boek dat in de bibliotheek Veldhoven te vinden is, kan onze redding betekenen.

Merijn Bartelink (10) kreeg de derde prijs voor zijn gedicht 'Een bezoekje aan de bieb'. Gerdi Verbeet en Hadassah de Boer luisteren toe hoe hij met verve zijn gedicht declameert.

Er hangt een opgewekte sfeer in de grote vergaderzaal in het statige gebouw van de Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB) in het centrum van Utrecht. Door de ramen sluipt het geroezemoes van de terrasjes naar binnen. Het is zomers warm; de aanwezigen schenken elkaar beurtelings glazen water in. Wellicht is de sfeer zo goed omdat de aanwezige juryleden weten dat hun een mooie taak te wachten staat: het kiezen van de winnaars van de Bibliotheekblad Schrijfwedstrijd. Tot 1 augustus konden bibliotheekliefhebbers door heel Nederland en Vlaanderen via hun inzending antwoord geven op de vraag: wat betekent de bibliotheek voor jou? Meedoen kon in allerlei vormen: van een verhaal tot een gedicht, van een column tot een rap – als de inzending maar niet langer dan 1500 woorden was. Zowel leden als niet-leden van de bibliotheek mochten meedoen. Hun inzendingen werden opgedeeld in twee categorieën: de jeugdzendingen (tot en met 16 jaar) en de inzendingen door volwassenen (17 jaar en ouder). Alleen medewerkers van bibliotheekorganisaties en POI's waren uitgesloten van deelname.

Er staat heel wat op het spel: in beide categorieën maken de winnaars kans op een award en een prijs ter waarde van duizend euro (bij de jeugdwinnaars in de vorm van Eftelingbonnen). Ook voor de nummers twee en drie in beide categorieën zijn er prijzen van respectievelijk € 500 en € 250. Bovendien zullen de mooiste inzendingen worden gebundeld in een boekje dat verspreid wordt onder de abonnees van Bibliotheekblad en ook los te bestellen is. (Zie kadertekst.)

Bijna 400 inzendingen

Het aantal inzendingen overtrof alle verwachtingen: er werden maar liefst 387 verhalen ingezonden, waarvan 80 jeugdzendingen en 307 teksten door volwassenen. De leeftijd van de inzenders varieerde van vijf tot 95 jaar oud. De inzendingen werden eerst onder de loep genomen door een driekoppige prejury

(Anne van den Dool, Ardjan Noorland en Menno Goosen). Die selecteerde 41 jeugdzendingen en 109 inzendingen door volwassenen. Deze verhalen werden vervolgens gelezen door de leden van een deskundige jury, bestaand uit schrijvers en bibliotheekprofessionals, met als voorzitter de voormalige Tweede Kamer-voorzitter en veellezers Gerdi Verbeet.

Zij komen tijdens deze middag samen om het oordeel te vellen over de nummers een, twee en drie in zowel de jeugd- als de volwassenencategorie. Een voor een nemen ze plaats aan de lange tafel. De enige digitale aanwezige is Toine Heijmans, bekend van romans als *Zuurstofschuld* en *Op zee* en zijn columns voor de *Volkskrant*: hij heeft te kampen met het coronavirus.

De vergadering wordt voorgezeten door juryvoorzitter Gerdi Verbeet. Verder schuift secretaris Ardjan Noorland, voormalig voorzitter van Stichting Nationaal Documentatiecentrum Maarten 't Hart en managing director van De Marketingploeg, aan. Ook aanwezig zijn thrillerauteur Jeroen Windmeijer en Bart Gielen, bedenker en presentator van Barts Boeken Club. Vertegenwoordigers van de bibliotheek zijn Marjolein Hordijk, programmamaker bij Bibliotheek Gelderland Zuid, en Winston Brandon, community librarian bij de Bibliotheek Zuid-Kennemerland en spoken word-artiest. Ook de huidige en voormalige hoofdredacteur van *Bibliotheekblad*, Menno Goosen en Eimer Wieldraaijer, zijn present.

De aanwezigen zijn stuk voor stuk vereerd zitting te mogen nemen aan de jurytafel. Gerdi Verbeet: 'Bij alles wat ik doe, maak ik de zorgvuldige afweging: is het het waard dat ik hierdoor minder tijd heb om te lezen? In het geval van dit voorzitterschap is daar geen twijfel over mogelijk: dit is die tijd meer dan waard.'

Hoge kwaliteit

De negenkoppige jury heeft vanwege de krappe agenda's slechts een dag de tijd om twee zeer ingewikkelde keuzes te maken.

Roelke Alderink kreeg de eerste prijs in de categorie volwassenen voor haar gedicht 'Bibliotheek-cv'. De jury is verrukt door de cadans van het gedicht, evenals door de prachtige taalvondsten.

Lise van de Kamp kreeg de tweede prijs voor haar verhaal 'Een heel nieuw leven dat op mij wacht' dat verhaalt over een dwars meisje dat aan een nieuw leven begint, wanneer zij door haar leraar wordt aangemoedigd lid te worden van de bibliotheek.

Gelukkig blijkt dat geen probleem: ze steken direct zelf van wal over de kwaliteit van de verhalen. 'Bij het lezen van de verhalen viel het mij op hoe mooi de inzenders in beeld wisten te brengen welke ontwikkeling zij hebben doorgemaakt met dank aan de bibliotheek. Van jeugdzinzenders tot opa's en oma's: allemaal kunnen ze prachtig vertellen over hoe de bibliotheek al hun hele leven met hen meeloopt.'

Allemaal hebben de juryleden zo hun eigen queeste: ze zoeken stuk voor stuk naar een ander aspect in de verhalen. 'Ik vind de verhalen die vertellen welke positie de bibliotheek in onze wereld van vandaag speelt het mooist', vertelt Winston Brandon. Ardjan Noorland geeft desgevraagd aan in de teksten vooral op zoek te gaan naar originaliteit.

Marjolein Hordijk vindt het vooral belangrijk dat de meerwaarde van de bibliotheek duidelijk wordt. 'Als de bibliotheek in een verhaal ook een boekhandel had kunnen zijn, is dat voor mij onvoldoende duidelijk. Dat is met name het geval als de boeken te veel centraal staan, bijvoorbeeld als de inzending verhaalt over een persoonlijke leesgeschiedenis. De bibliotheek biedt tegenwoordig natuurlijk veel meer. Dat besef wil ik graag terugzien.'

Ook Eimer Wieldraaij vindt dat belangrijk. 'Daarnaast vind ik het belangrijk dat een verhaal zich niet alleen maar richt op de meerwaarde van de grote stadsbibliotheek, maar ook op de grote meerwaarde die bibliotheken op het platteland aan burgers weten te bieden.'

Bart Gielen verbaasde zich met name over de hoge kwaliteit van de jeugdzinzendingen. 'Ik zag ontzettend veel parels, die mij deden denken: wat een hoop aanstormend talent. De taal was nog een punt van aandacht, maar dat mocht de pret wat mij betreft niet drukken.'

Waardevolle inzichten

De juryleden deden meer waardevolle inzichten op. In de verhalen zagen ze hoe de bibliotheek kan zorgen voor ontmoetingen tussen mensen die elkaar anders niet waren tegengekomen.

Enkele decennia geleden bood de bibliotheek zelfs boeken die thuis niet in de kast mochten staan, zoals *Turks Fruit* van Jan Wolkers. Op die manier heeft de bibliotheek met name oudere generaties bevrijd van de gedachte dat de bijbel het enige boek zou zijn dat men mag lezen. Van al deze situaties bieden de ingezonden verhalen tal van voorbeelden.

Ook de bevrijdende werking van de bibliotheek komt in de verhalen aan bod: zij kan deuren openen die anders gesloten zouden blijven, bijvoorbeeld op het gebied van taalverwerving. Onder de inzenders zijn dan ook meerdere schrijvers voor wie Nederlands niet de eerste taal is.

Verder zijn tal van gedichten ingestuurd. 'Dat maakt het wel lastig om de verschillende inzendingen met elkaar te vergelijken', merkt een van de juryleden op. 'Smaak speelt bij het beoordelen van de verhalen natuurlijk sowieso een rol, maar bij poëzie geldt dat helemaal.'

Winnaars volwassenen

Toch blijkt het kiezen van de nummer één voor volwassenen niet bijzonder ingewikkeld. 'Een echte winnaar', noemen meerdere juryleden het gedicht in hun pleidooi. Het is het gedicht 'Bibliotheek-cv' van **Roelke Alderink**, een ode aan het boek, dat al het hele leven lang met de schrijver meeloopt. De jury is met name verrukt door de cadans van het gedicht, evenals door de prachtige taalvondsten die in de tekst te vinden zijn, zoals 'spatiepaadjes', 'bladzijwandelaar' en 'titelslenteraar'.

Nummer twee is het verhaal 'Een heel nieuw leven dat op mij wacht' van **Lise van de Kamp**, dat verhaalt over een dwars meisje dat aan een nieuw leven begint, wanneer zij door haar leraar wordt aangemoedigd lid te worden van de bibliotheek. Gedichten blijken in de top drie van de inzendingen door volwassenen goed vertegenwoordigd: nummer drie is het gedicht van **Lana Buunk**, dat verhaalt over de bibliotheek als 'het buurthuis van de taal', waar voor iedereen iets te halen valt. Het gedicht wordt door de jury geprezen om het prachtige metrum en de bloemrijke stijl.

Foto: privécollectie Lana Buunk

Lana Buunk, die helaas niet aanwezig kon zijn op de uitreiking, ontving de derde prijs voor haar gedicht 'Poortwachter' dat verhaalt over de bibliotheek als 'het buurthuis van de taal', waar voor iedereen iets te halen valt.

Avontuurlijke verhalen

Aan de kant van de jeugdinzendingen blijken avontuurlijke verhalen populair. In deze verhalen dient de bibliotheek als achtergrond voor achtervolgingen en andere spannende scènes, waarbij de bibliotheek dient als toevluchtsoord, dat in sommige gevallen zelfs levens kan redden. Verder treffen de juryleden ronduit aandoenlijke odes over wat de bibliotheek zelfs voor zeer jonge lezers kan betekenen. Ook de handige computers die vaak in bibliotheekvestigingen te vinden zijn, worden veelvuldig genoemd.

Nabestellen boekje Schrijfwedstrijd

In het hardcover boekje dat gemaakt is naar aanleiding van de Schrijfwedstrijd zijn tachtig bijzondere inzendingen opgenomen, waaronder uiteraard die van de winnaars. Bij het samenstellen is erop gelet om ook inzendingen van kinderen en NT2'ers op te nemen. U treft dit boekje bij deze editie van Bibliotheekblad aan. Wilt u het nabestellen? De verkoopprijs is € 14,95 (exclusief verzendkosten).

Bij afname van vijf of meer exemplaren € 9,95 per stuk (exclusief verzendkosten). Bestellen kan via schrijfwedstrijd@bibliotheekblad.nl

Ardjan Noorland verbaasde zich bij de jeugdinzendingen over de mate waarin de verhalen hem deden glimlachen. 'Soms merkte ik pas toen ik klaar was met lezen dat ik al een kwartier lang zat te grinniken', geeft hij grif toe. Marjolein Hordijk ervoer hetzelfde. 'Deze jongeren hoeven alleen nog maar schrijfkilometers te maken. De basis staat al als een huis.'

Ook Eimer Wieldraaijer en Jeroen Windmeijer verbaasden zich over de kwaliteit van de inzendingen. 'Wat een bijzondere vindingrijkheid is er al in de hoofden van al die kinderen aanwezig', verwondert Wieldraaijer zich hardop. Dat beaamt ook Winston Brandon. 'Kinderen hebben al op zo'n jonge leeftijd een eigen stijl: soms meer journalistiek, bij de ander meer teatraal, de volgende weer meer fantasyachtig. Wat een heerlijk idee dat ze nog tientallen jaren de tijd hebben om die stijl nog verder te ontwikkelen.'

Winnaars jeugd

De winnaar van de jeugdinzendingen is de veertienjarige **Debora van der Weide** met haar bundeling van brieven aan de bibliotheek. Als een hopeloos verliefde puber blijft zij de bieb maar odes brengen, tot ze echt niet meer kan. Haar brieven staan vol met woorden van dank: voor alle boeken die ze heeft mogen lenen, voor alle informatie die ze tot zich heeft mogen nemen en voor alle blijdschap die ze van de bibliotheek heeft mogen ontvangen. Een ontegenzeggelijke winnaar, blijkt uit het unaniem lovende oordeel van de jury, die geen enkel moment twijfelt aan haar positie als nummer een.

Nummer twee is het catchy fantasieverhaal 'De Excursie' van de twaalfjarige **Morrison Weemers**, waarin de bibliotheek als veilige haven dient. De jury roemt de vlotte stijl en de grenzeloze fantasie die uit het verhaal spreekt. 'Bijna *Donald Duck*-achtig', noemt hoofdredacteur Menno Goosen de gekozen verteltrant, die bij alle aanwezigen in de smaak valt.

Ook in de top drie van de beste jeugdinzendingen is een gedicht aanwezig: 'Een bezoekje aan de bieb' van de tienjarige **Merijn Bartelink**, een relatief eenvoudig maar doeltreffend gedicht over de waarde van de bibliotheek. Even is er twijfel of een tienjarige wel het woord 'dimensies' zou gebruiken, maar meerdere juryleden merken op dat dit woord vaak gebruikt wordt in games. De juryleden sluiten de middag af met een voldaan gevoel. Ze zijn meer dan tevreden over het soepele besluitvormingsproces en kijken eensgezind uit naar de uitreiking in november. 'Wat een hoge kwaliteit hebben we vanmiddag gezien', besluit Gerdi Verbeet met een glimlach. 'We gaan de winnaars hopelijk ongelooflijk blij maken met de winst en hun prijs.'

Dankwoord sponsors

De redactie van Bibliotheekblad wil graag onze sponsors bedanken voor hun bijdrage. Zonder het GO Fonds, OCLC, NBD Biblion en de VOB (Vereniging van Openbare Bibliotheken) was het onmogelijk geweest om deze wedstrijd te organiseren. Onze speciale dank gaat ook uit naar Renée van den Bosch van OCLC voor het verzorgen en presenteren van de promotievideo's van deze schrijfwedstrijd.

SLIMME BIBLIOTHEEK OPLOSSINGEN

Sinds 2013 is Xafax leverancier van slimme bibliotheek oplossingen voor de bibliotheek in Enschede. Naast EasyAccount+ maakt de Bibliotheek Enschede ook gebruik van de Slimme Werkplek. Een energiezuinige oplossing die erg gebruiksvriendelijk is voor de gebruiker. Hoe de Slimme Werkplek en de samenwerking met Xafax bevalt lees je in deze klantcase.

BIBLIOTHEEK ENSCHEDE

De Bibliotheek Enschede is de grootste openbare Bibliotheek van Overijssel. Naast de zes vestigingen zijn ze ook actief op bijvoorbeeld scholen en in wijkcentra. De bibliotheek is meer dan een plek om boeken te lenen. Zo kunnen bezoekers op een laagdrempelige manier hun bank- of belastingzaken regelen en hierbij ondersteuning krijgen. Hiermee bereikt de bibliotheek een van zijn doelstellingen: niet alleen mensen op taalgebied vaardiger maken, maar ook op digitaal vlak.

IN GESPREK MET

Sebastian Slots is medewerker ICT en specialist digitale vaardigheden. Hij werkt al meer dan 10 jaar bij de bibliotheek in Enschede. Samen met een team van 55 medewerkers werkt hij aan de doelstellingen van de bibliotheek.

WAT WAS DE SITUATIE?

“Voordat wij met Xafax in aanraking kwamen hadden we hier een aantal vaste computers staan. Deze konden gereserveerd worden met een bibliotheekkaart via onze medewerkers. Dit was heel arbeidsintensief omdat je toezicht moest houden en veel onderhoud had aan de vaste computers. Ze moesten nagekeken worden, continu updates laten draaien. Dit was ook storingsgevoelig. Verder hadden we een oude printoplossing. Bezoekers printen 10 pagina's en liepen daarmee naar een medewerker om dit te betalen. Intensief en heel erg omslachtig.”

Het ICT team kwam toen uit op EasyAccount+. Bezoekers konden hiermee zelf inloggen en hun tegoeden zien. Sebastian vertelt: “Maar omdat het nog op onze eigen, oude hardware stond, was het nog arbeidsintensief. Het hoge stroomverbruik, wat natuurlijk nu ook een hot item is, was ook niet wenselijk.”

Sebastian Slots en Cherry Lavrijsen

OPLOSSINGEN

EASYACCOUNT+

EasyAccount+ (EAP) is een totaaloplossing voor het beheren, betalen en registreren van vele faciliteiten in de bibliotheek. EAP bestaat uit slimme selfservice modules, zoals werkplekken en ruimtes reserveren, ticket verkoop en tegoed (bonnen) kopen, waarmee je voor leden en niet-leden een uiterst gebruiksvriendelijke (betaal) omgeving creëert.

DE SLIMME WERKPLEK

De Slimme Werkplek biedt bezoekers een volledig uitgeruste en up-to-date werkplek. Deze werkplek wordt door Xafax beveiligd en up-to-date gehouden. Geen omkijken naar het beheer, want die nemen wij voor je uit handen. Zo kunnen medewerkers zich focussen op andere taken. Daarnaast is de werkplek extreem energiezuinig.

DE SLIMME WERKPLEK

Toen de Bibliotheek Enschede toe was aan het vervangen van de hardware is er gekozen voor de Slimme Werkplek oplossing van Xafax. Hierdoor heeft het ICT team minder werk, maar wel dezelfde gebruiksvriendelijkheid voor de gebruikers. De 50 Slimme Werkplekken draaien al twee jaar in de bibliotheek en dat bevalt prima.

Waarom heb je gekozen voor de Slimme Werkplek?

"Het lage energieverbruik en bijbehorende bezuiniging waren een mooie bijkomstigheid, maar twee jaar geleden speelde dat nog niet. Wij hebben vooral gelet op het onderhoudsarme aspect ervan. Wij doen er nu zelf eigenlijk niks meer aan, als er iets kapot gaat bellen of mailen we naar Xafax en dan is het opgelost. In het verleden moest je zelf de computer bekijken, opnieuw inrichten of installeren en dat is een veel langere klus dan even een telefoontje plegen en opgelost! Het ICT team is een stuk kleiner en we hebben vrij weinig uren te besteden. De Slimme Werkplek is niet arbeidsintensief en is wat mij betreft een hele mooie oplossing."

Hoe makkelijk of moeilijk was het om met de Slimme Werkplekken aan de slag te gaan?

"Er waren een paar dingen die gefinetuned moesten worden. Hiermee bedoel ik dingen zoals de achtergrond op de desktop, we wilden graag onze eigen stad als achtergrond. We zijn een grote bibliotheek dus dan is het wel mooi als het niet allemaal standaard is. Ook programma's toevoegen, er is op ons verzoek een bepaald fotobewerking programma geïnstalleerd. Dat is een vraag vanuit onze klanten geweest en nadat wij het bij Xafax hebben neergelegd was het binnen een week of twee geregeld. Voor de rest is de hele implementatie gewoon prima gegaan."

WAT IS DE ZELFIE ZUIL?

"De laatste toevoeging die wij gedaan hebben is de Kiosk. Wij noemen het de Zelfie zuil. Er was een prijsvraag uitgeschreven onder collega's om een leuke naam te bedenken. Want er stond op betalen, maar dat vonden wij niet echt wat. Zelfie was de winnende inzending. Op deze manier krijg je ook meer draagvlak binnen het team. Want je collega's moeten er over nadenken wat je kan met de Kiosk, dat hebben wij uitgelegd en training over gegeven. Voor bezoekers is het een laagdrempelige manier om een ticket voor een activiteit te kopen, reserveringen te maken voor een werk- of studieplek. Daarnaast kunnen ze tegoe op laden voor printen en kopiëren of via de Zelfie zuil hun boetegeld te betalen."

PRETTIGE SAMENWERKING

"Ik zou de samenwerking als informeel en laagdrempelig beschrijven. Cherry belt regelmatig als er nieuwe ontwikkelingen zijn en ik kan hem ook zo bellen als ik een verzoek heb. De laagdrempelige en informele manier van communiceren is echt een goede manier van communiceren. Dat is echt een sterk punt van Xafax. Zeker omdat je al een lange samenwerking hebt, dan heb je aan een woord genoeg. Bibliotheken hebben niet alle tijd, dus het moet gewoon op basis van vertrouwen goed komen. En dat is ook zo bij Xafax."

Cherry Lavrijsen

Account manager Library
06 57 92 40 72
clavrijsen@xafax.nl

Xafax

Berenkoog 13
1822 BH Alkmaar

072 - 5667 400
info@xafax.nl
www.xafax.nl

Wie zijn de juryleden achter

De jury van de Bibliotheekblad Schrijfwedstrijd bestond uit negen personen. Een groot aantal, maar dat was nodig om de vele geselecteerde inzendingen te bekijken. Iedere geselecteerde inzending moest namelijk door twee verschillende juryleden bekeken worden. Wie zijn de mensen achter de Bibliotheekblad Schrijfwedstrijd?

TEKST: MAARTEN DESSING • FOTO'S: ZIE CREDITS LANGS ZIJKANT

Juryvoorzitter Gerdi Verbeet

Het meest bekend is Gerdi Verbeet (71) van de periode waarin ze voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal was. Dit ambt oefende ze van december 2006 tot september 2012 uit. Van 2001 tot 2012 was zij lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor de PvdA. Verbeet begon haar loopbaan als docent Nederlands op de Berlage-scholengemeenschap in Amsterdam. Van juni 2015 tot en met mei 2021 was zij voorzitter van het Nationaal Comité 4 en 5 mei.

In Bibliotheekblad 5-2022 publiceerde Bibliotheekblad een uitgebreid interview met haar waarin zij vertelde over haar passie voor lezen, en het belang van de openbare bibliotheek. Vlak na het interview werd bekend dat Gerdi Verbeet tijdens de jaarlijkse 'lintjesregen' voor haar verdiensten voor de samenleving werd bevorderd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. In 2012, bij haar vertrek uit de Tweede Kamer, werd zij al benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Citaat uit haar voorwoord in het boekje dat gemaakt werd naar

Gerdi Verbeet.

Foto: Rogier Veldman

de Schrijfwedstrijd?

aanleiding van de schrijfwedstrijd: *'De bibliotheek is er voor iedereen en biedt een zeer belangrijke mogelijkheid tot zelfontplooiing en ontwikkeling. Dezer dagen ondergaan bibliotheken een ingrijpende transitie. Boekenpaleizen worden steeds meer instellingen die midden in de samenleving staan en tal van diensten aanbieden. In de bibliotheek kunnen mensen betrouwbare informatie vinden en zelfs geholpen worden bij het zoeken ernaar. Bibliotheken helpen graag mensen die de Nederlandse taal willen leren of hun kennis van talen willen verbeteren. Het zijn ontmoetingsplaatsen waar jong en oud afkomstig uit alle milieus het gesprek met elkaar kunnen aangaan, al dan niet georganiseerd tijdens bijvoorbeeld een debat. En de bibliotheek laat mensen op een aantrekkelijke, vanzelfsprekende manier kennis maken met kunst en cultuur.'*

Leuk weetje: Gerdi's echtgenoot Wim Meijer stond als toenmalig staatssecretaris aan de basis van de Wet op het Openbaar Bibliotheekwerk (1975), thans de Wsob; Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen.

Secretaris Ardjan Noorland

Is marketing ervoor zorgen dat een bedrijf of organisatie hoog komt in de zoekresultaten van Google? 'Dat zeggen mensen wel eens tegen me', vertelt Ardjan Noorland (53). 'Maar het is veel

meer. Marketing begint bij de basis: Wat is de ziel van de zaak? Waar geloof je in? Waarin onderscheid je je? Zo bouw je een merk op. Pas dan kom je bij communicatie. SEO-teksten schrijven is daar een klein onderdeel van.' Noorland kan het weten. Hij werkt al dertig jaar in de marketing & communicatie, sinds 2014 als eigenaar van De Marketingploeg. 'Wij helpen organisaties bij het realiseren van groei – of dat nu gaat om vergroening, hogere marges of het aanboren van nieuwe klantenkringen. We helpen bij het maken én realiseren van plannen.'

Hartstikke leuk, vindt hij dat. 'Je neemt een probleem van een organisatie op je schouders. Je moet daarvoor creatief zijn, een oplossend vermogen hebben, van puzzelen houden. Je zit bij een ondernemer aan tafel uit wiens broekzak je wordt betaald en die je ervan moet overtuigen dat jouw aanpak ervoor zorgt dat er meer geld in zijn broekzak terugvloeit. En iedere keer kijk je héél diep in de keuken van een organisatie. Je leert alle sterktes en zwaktes kennen.'

Maar marketing is zeker niet zijn enige liefde. Noorland is verslingerd aan literatuur sinds hij als jonge puber van zijn broer Ivoren wachters van Simon Vestdijk voor zijn verjaardag kreeg. 'Toen ging het mis.' Hij uitte die liefde onder meer in het voorzitterschap van het Nationaal Documentatiecentrum Maarten 't Hart. Ook vraagt De Marketingploeg jaarlijks een auteur, zoals

Ardjan Noorland.

Foto: privécollectie Ardjan Noorland

recentelijk Jamal Ouariachi en Peter Terrin, om een novelle te schrijven.

'Ik geloof dat als we alles een beetje eerlijker verdelen, het beter is voor iedereen. Daarom help ik schrijvers met deze opdracht. Zelf verdien ik met mijn teksten en plannen een goed belegde boterham, terwijl veel literaire schrijvers te weinig krijgen. Door dit initiatief hoeft in ieder geval jaarlijks één auteur zich wat minder zorgen te maken en heb ik een uniek, geweldig relatiegeschenk. Bovendien willen veel van de ontvangers daarna meer van de auteur lezen.'

Zijn boeken koopt hij uiteraard zelf. Maar dat wil niet zeggen dat hij geen relatie heeft met de bibliotheek. 'Ik waardeer de collectiefunctie enorm. Met name universiteitsbibliotheken ontwaren nieuwe verbanden tussen boeken, of vinden zelfs nieuwe boeken. En de maatschappelijke functie. Ik ga regelmatig naar lezingen en debatten in bibliotheken. De lezingen van de auteurs óók om een handtekening of, liever, om een handschrift te ontfutselen. Die verzamel ik.'

Tegen die achtergrond trad Noorland bijna vanzelfsprekend toe tot de jury van de Schrijfwedstrijd. 'KBenP, de uitgever van Bibliotheekblad, is een van onze klanten. Ik was daarom in het voortraject betrokken bij het opzetten van de prijs. Het is leuk om een paar uur uit te trekken om alle teksten te lezen en er daarna over te praten met de anderen. Ik ben heel benieuwd naar hun mening.'

Hoofdredacteur en jurylid Menno Goosen

Zie het artikel over de jury van de Beste Bibliotheek van Nederland.

Oud hoofdredacteur en jurylid Eimer Wioldraaijer

Wie Eimer Wioldraaijer (68) zegt, zegt Bibliotheekblad. Hij was na een carrière bij onder meer de tijdschriften van de KRO maar liefst 21,5 jaar hoofdredacteur van het vakblad van de openbare bibliotheeksector. In mei 2020, kort na het begin van de pandemie, ging hij met pensioen. In al die jaren bezocht hij bibliotheken in binnen- en buitenland, liet hij zijn gezicht zien op de belangrijkste bijeenkomsten in de branche, interviewde hij talloze bibliotheekmedewerkers in alle denkbare functies. Nu hij is gestopt, heeft hij de bibliotheken niet losgelaten. 'Die wereld blijft me interesseren, bijvoorbeeld omdat ze er zo goed in slagen om in te spelen op de actualiteit', vertelt hij. 'Vergelijk dat met de bibliotheek van, zeg de jaren tachtig, en je ziet dat ze erin zijn geslaagd om een stevige positie te verwerven in het maatschappelijke veld, omdat ze bijdragen aan de oplossing van allerlei vraagstukken. Dankzij de coronacrisis drong dat ook door tot beleidsmakers die de bibliotheek aanvankelijk geen essentiële voorziening vonden, maar bij de tweede lockdown wel.'

De contacten heeft hij evenmin verbroken. Eerder het tegendeel. 'Een van de prettige aspecten van de bibliotheekwereld vond ik altijd hoe hecht de gemeenschap is. Iedereen heeft dezelfde bevoegdheid, iedereen onderhoudt de relaties met elkaar. Dat houdt niet op als je weg bent – al spreek ik natuurlijk de een meer dan de ander.'

Het is daarom bijna logisch dat Wioldraaijer nog steeds voor Bibliotheekblad schrijft, nu als freelancer. 'Ik hoef geen fulltime

werkweek meer. Twee, drie dagen per week bezig zijn, dat is aangenaam. Het laatste jaar ging dat vooral over Duitse bibliotheken. In het kader van een Duits-Nederlands uitwisselingsproject leek het me aardig om te kijken hoe de bibliotheken bij onze oosterburen ervoor staan. In Düsseldorf, Keulen en Stuttgart, en er komen nog meer afleveringen aan. Als hoofdredacteur heb ik het ook altijd belangrijk gevonden om regelmatig een blik over de grens te werpen.'

Hij kan het zich veroorloven om zich te beperken tot wat hem interesseert. 'Voor de Bibliotheekatlas van de Koninklijke Bibliotheek interview ik directeuren die hun bibliotheek hebben vernieuwd door herinrichting of nieuwbouw. Maar ik doe ook heel andere interviews, hoor. Voor ...daM uitgeverij bijvoorbeeld, die is gespecialiseerd in kennisoverdracht binnen de sport, dus in boeken over de rol van de scheidsrechter, maar ook thema's als seksuele intimidatie.'

Ook het jurylidmaatschap van de Schrijfwedstrijd is voor hem een krent uit de pap. 'Het is een heel leuk initiatief om de bibliotheek over het voetlicht te brengen', vindt hij. 'Net als de verkiezing van de Beste Bibliotheek van Nederland inder-

Eimer Wioldraaijer.

Foto: Gerrit Semé

tijd kan het positieve aandacht opleveren. En gezien het aantal inzendingen is dat ook gelukt. Zo'n vierhonderd, dat vind ik een mooi aantal. Als je de Schrijfwedstrijd herhaalt, wat het blad in mijn ogen zeker moet doen, zal dat alleen maar groeien. Dat gebeurde ook bij de Beste Bibliotheek. Zo'n wedstrijd heeft tijd nodig om zich te nestelen.'

Niet dat de inzendingen hem verrasten. 'Dat zou ook een beetje gek zijn, na zo veel jaren voor Bibliotheekblad te hebben gewerkt, dat er nieuws over bibliotheken in zou staan.' Maar de moeite van het lezen waren ze zeker waard. 'Er zaten echt juweeltjes tussen. Zeker van een aantal jongeren was de inzending verrassend goed. Fantasierol, met veel verbeeldingskracht. Die gaan later zeker van hun pen leven, dat kan niet anders.'

Jurylid Marjolein Hordijk

Iedereen in de branche kent Marjolein Hordijk (42) natuurlijk. De programmamaker van Bibliotheek Gelderland Zuid was in 2018 genomineerd voor Beste Bibliothecaris. Of niet soms? 'Welnee. Binnen educatieland kent iedereen me wel. Onder de programmamakers ook steeds meer. Maar daarbuiten? Er zijn ook zo veel nieuwe mensen bij gekomen. Ik denk dat nog niet de helft van alle bibliotheekmedewerkers mij kent.' Daarom toch een korte introductie. Hordijk begon in 2009 als medewerker voor Informatie & Advies én Educatie VO. Het was een dubbele functie waarin ze veel met jongeren werkte – in de bibliotheek en op scholen. Van daaruit ging ze steeds meer projecten opzetten, zoals het leesbevorderingsproject B/Slash en het schrijfproject

Marjolein Hordijk.

over vooroordelen Buiten zinnen. En culturele programma's als 'Stoere mannen, Sterke verhalen' waarin schrijvers samenwerken met muzikanten.

'De nominatie heeft me wel ontzettend veel gebracht. Het heeft deuren geopend binnen en buiten de bibliotheek. Veel projecten die ik opzet zijn op subsidiebasis. In de aanvraag staat altijd een bio van de kartrekker. Van mij dus. Als ze dan zien dat ik genomineerd was, sta ik direct met 1-0 voor. Mensen willen graag bij winnaars horen, heb ik gemerkt.'

Het geldt ook andersom. De nominatie heeft de deur naar Hordijk geopend, zou je kunnen zeggen. 'In mijn werk voor jongeren was ik een koploper. Daarom was ik juist genomineerd. Goddank doen nu alle bibliotheken iets voor jongeren. En iedere keer als een bibliotheek daarmee begon, werd ik gebeld voor advies. "Hoe ben jij begonnen?" Daarna moesten ze natuurlijk wel hun eigen weg vinden, maar ik ben blij dat ik als voorbeeld heb mogen dienen.'

Zelf heeft Hordijk inmiddels het educatieve deel van haar werk afgestoten. Ze richt zich nu drie dagen per week op het maken van programma's. Daarnaast is ze één dag voor de Vrijheidscolleges gaan werken en werkt ze één dag aan losse klussen. 'Ik ben me daarbij meer gaan richten op onderwerpen die ik belangrijk vind. Veel voor LTHBQI+ers in Nijmegen. Of die Vrijheidscolleges. Dat zijn allemaal thema's die ook goed bij de bibliotheek passen, daarom werkt het als geheel zo goed.'

Aan de jury van de Schrijfwedstrijd doet ze mee omdat ze het een sympathieke prijs vindt. 'Er worden zo veel schrijfwedstrijden georganiseerd, ook door mij, maar dit onderwerp was ik nog nooit tegengekomen. Ik hoop daarnaast dat de inzendingen verder verspreid raken door het land, daar wilde ik aan bijdragen. En heel praktisch: ik had ruimte in mijn agenda om op deze eervolle vraag in te kunnen gaan.'

Waarom moeten de inzendingen een brede verspreiding krijgen? 'Mensen denken nog steeds dat de bibliotheek om boeken draait. Dat was misschien nog zo toen ik begon, maar in de dertien jaar erna heb ik het zien veranderen. De bibliotheek draait nu om verhalen, die in zo veel meer zitten dan in boeken alleen. Ook in mensen. Daarom zal het antwoord op de vraag waarom de bibliotheek belangrijk voor iemand is zo veel diverser zijn. Dat mag heel Nederland weten.'

Jurylid Bart Gielen

Het onderwerp van de Schrijfwedstrijd prikkelde de nieuwsgierigheid van Bart Gielen (44). 'Wat is de relatie van mensen met hun bibliotheek? Daar was ik meteen benieuwd naar. Om het antwoord te weten moest ik wel ingaan op de vraag van Menno (Goosen, hoofdredacteur, red.), om in de jury plaats te nemen. Het is natuurlijk ook eervol.' Nadat hij de eerste inzendingen had gelezen, kwamen de herinneringen aan de bibliotheek van zijn jeugd in Limburg boven. 'Het was heel herkenbaar allemaal. Het verdwalen in een boek – ik kon letterlijk en figuurlijk verdwijnen als ik op de vloer van de bibliotheek zat te lezen. Het zoeken naar kennis – wat in de tijd vóór internet intensiever was dan tegenwoordig. Zouden er wel boeken over zijn? kon ik me toen afvragen. Mag ik dat lenen? Spannend was dat.'

Foto: Annelies Verhelst

Dat Gielen historicus zou worden, stond toen al in de sterren geschreven. 'Ik las niet per se fictie. Ik had bijvoorbeeld een fascinatie voor de Limburgse steenkolenmijnen, omdat mijn beide opa's mijnwerker waren geweest. Daar had de bibliotheek bij ons in Landgraaf een hele sectie van, waar ik úren in heb gelezen. Maar ook de Titanic of – nou ja, zó veel onderwerpen.' Na zijn studie heeft hij zich vooral toegelegd op het delen van zijn kennis. Hij stond voor de klas op een middelbare school in Amstelveen, was vakdidacticus geschiedenis aan de Hogeschool van Amsterdam om de kennis van toekomstige Pabo-studenten bij te spijkeren – een baan die hij sinds dit studiejaar opnieuw voor een dag in de week heeft. En hij schrijft over geschiedenis in onder meer de *National Geographic*, *Quest* en *De Telegraaf*. Diezelfde passie voor delen legt hij ook aan de dag voor literatuur. Nu wel voornamelijk fictie dus. Sinds 2014 is hij bezieler en host van Barts Boekenclub in Het Betty Asfalt Complex in Amsterdam. Na een noodgedwongen pauze vanwege corona is dit jaar het negende seizoen begonnen. 'Als je kijkt wat ik er onder aan de streep aan overhoud, verdient iemand in Bangladesh meer. Het kost zo veel tijd en energie. Maar het is te leuk om het niet te doen.' Hij ontvangt iedere aflevering twee schrijvers, dit seizoen onder meer Jan Siebelink, Mariken Heitman en Arthur Japin, en combineert dat met livemuziek en een podium voor beginnende schrijvers. 'Het motto is: "Ook leuk als je niet van lezen houdt"'. Ik wil het verhaal achter het verhaal laten zien, de wereld van de schrijver verkennen. En als je meer wilt weten, kun je altijd nog zijn of haar boek lezen. Ik weet van in ieder geval een vaste gast

dat hij nooit las, maar nu wel. Heb ik toch één zieltje gewonnen.' En de bibliotheek? 'Daar kom ik niet meer zo veel als vroeger. Ik heb geen pas. Ik kom wel regelmatig in de OBA omdat ik het gebouw zo fijn vind. Om doorheen te struinen, te kijken wat voor nieuwe boeken er liggen, en om in het restaurant helemaal boven wat te drinken met uitzicht over de stad. Maar dat is een stuk minder nu ik naar Rumpt ben verhuisd. En daar is geen bibliotheek.'

Jurylid Toine Heijmans

Tijdens de pandemie is heel duidelijk geworden wat beleidsmakers echt belangrijk vinden en wat niet, vertelt schrijver, journalist en Volkskrant-columnist Toine Heijmans (53). Bouwmarkten en slagers mochten openblijven, bibliotheken en boekhandels moesten dicht. 'Ik was zó boos.' De dag nadat het kabinet alweer een lockdown afkondigde, reisde hij daarom voor zijn verslaggeverscolumn in de Volkskrant naar de LocHal in Tilburg, die dag verkozen als Beste Bibliotheek van Nederland. Bibliotheken mochten nog een laatste dag open. 'Ik dacht dat ik er allemaal verdrietige medewerkers zou treffen. Niet dus. Het was knetterdruk: hele rijen mensen die tassenvol boeken kwamen halen. Als mij dat verraste, hebben ze in Den Haag al helemaal niet op hun netvlies wat ze met zo'n maatregel aanrichten. De sociale functie van bibliotheken is ook enorm. Jongeren studeren er, daklozen lezen er een krantje, anderen zitten er te solliciteren – dat werd in één persconferentie weggevaagd.'

Naast talloze reportages, interviews en columns – deels in boekvorm gebundeld – heeft hij inmiddels drie romans geschreven. Na

Foto: privécollectie Bart Gielen

Bart Gielen.

Foto: Merlijn Doornik

Toine Heijmans.

Op zee (2011) volgden *Pristina* (2014) en *Zuurstofschuld* (2021). Al die boeken zijn sinds verschijnen onafgebroken in druk geweest en in meerdere talen uitgekomen. Ook won hij de Prix Médicis étranger, een befaamde Franse prijs, voor zijn debuut. Begin dit jaar kreeg hij de Nederlandse Boekhandelsprijs voor *Zuurstofschuld*. 'Bibliotheken hebben deze boeken altijd in huis. Als ik ergens ben, kijk ik stiekem toch even. En ja: vaak meerdere exemplaren, mooi ingebonden, met zo'n harde kaft. Vroeger kon je ook zien hoe vaak een exemplaar was uitgeleend. Mijn journalistieke boeken vind ik maar af en toe, maar dat geeft niet. Ik vind het al een groot geluk dat mijn romans zo lang meegaan. Van *Op zee* is onlangs een jubileumeditie verschenen, het blijft maar doorgaan.' Hierdoor wordt hij steeds meer gezien als de schrijver die ook als journalist werkt in plaats van andersom. Zelf is hij het liefst allebei. 'Het gaat goed samen. Voor de krant kom ik op zo veel plekken. Maak ik zo veel mee, ontmoet ik zo veel mensen. Dat geeft inspiratie.'

(Een uitgebreid interview met Toine Heijmans las u in Bibliotheekblad 7-2022.)

Jurylid Winston Brandon

In zijn studententijd had Winston Brandon (34) een bijbaantje in de bibliotheek van Zuid-Kennemerland. Terwijl hij boeken in de kast terugzette, dwaalden zijn gedachten uit naar wat deze plek nog meer kon zijn. 'De bibliotheek niet als supermarkt', blikt hij terug. 'Een plek waar je heen gaat om uit al die schappen spullen te pakken, maar de bibliotheek als keuken: waar je ingrediënten uit de kasten pakt, maar er ook wat mee creëert en dat met anderen deelt.'

Hij belandde kort daarna in de evenementensector, waar zijn studie hem naartoe had geleid. Maar de bibliotheek trok harder. Een jaar of tien geleden werd hij aangenomen als vestigingsmanager voor Haarlem-Noord. 'Een functie omdat ik in de bibliotheek wilde werken, maar eigenlijk wilde ik toen al mijn droom realiseren in Schalkwijk, waar ik zelf ben opgegroeid en dat door anderen als achterstandswijk wordt bestempeld. Kinderen komen er graag naar de bibliotheek, maar als zij iets wilden en vroegen of die kon helpen, had de bibliotheek daar geen antwoord op. Dat wilde ik veranderen.'

Inmiddels is dat gelukt. Brandon is community manager van het filiaal in zijn wijk. 'Eigenlijk liep ik een beetje vooruit op de trend van de community librarian, die nu zo in opkomst is. Het kwam hier in een stroomversnelling toen er in 2016 een nieuwe directeur wilde dat de bibliotheek als middelpunt van de wijk ging fungeren en bewoners daadwerkelijk invloed kregen op hoe de bibliotheek eruitziet, opereert en faciliteert.'

Hét succes dat hij in deze rol heeft gecreëerd is het Meemaakpodium: een open podium voor iedereen die een verhaal wil vertellen. 'Want dat zit niet alleen in een boek, maar ook in dans, muziek, wat dan ook. Het enige wat het altijd heeft, is dat het wordt verteld door mensen. De mensen zie ik ook als het belangrijkste van de bibliotheek. Mensen die er werken én die er komen.'

Zo bekeken past het onderwerp van de Bibliotheekblad Schrijfwedstrijd perfect in zijn straatje. Dus ja, hij trad graag toe tot de jury. 'Wat is de menselijke ervaring binnen de bibliotheek. Dáár

ging het om in de inzendingen. Wat kom je er allemaal tegen? Welke sociale interacties vinden er plaats? Ik vond het indrukwekkend om te lezen, er zaten bijzonder goede stukken tussen. En het was mooi om te zien dat de transformatie van de bibliotheek daar in steeds zichtbaarder wordt. Het ging niet alleen om boeken.' Ondanks al zijn passie is het niet Brandons bedoeling de rest van zijn carrière bij de bibliotheek te blijven. 'Het geldt voor de gebruikers van de bibliotheek: je haalt er informatie, je ontwikkelt jezelf, je wordt naar een hoger niveau getild – en dan ga je verder. De bibliotheek als springplank. En dat geldt ook voor mij. Ik doe, naast mijn werk, steeds meer, in het hele land, op het podium: als verhalenverteller, presentator, podcastmaker – vooral op het gebied van woordkunst. Ooit ga ik dat fulltime doen.' Maar nu nog niet. Nadat Brandon het Meemaakpodium heeft opgezet met subsidie van het Fonds Cultuurparticipatie, wordt dat nu uitgerold over alle filialen. 'Ik wil graag dat het podium wordt geconsolideerd. Want innoveren is een ding, het is belangrijker om te consolideren – ofwel: om het zo'n plek te geven binnen de organisatie dat het bij iedereen leeft en iedereen eraan bijdraagt. Dan heeft het echt een vaste plek verworven binnen de bibliotheek.'

Winston Brandon.

Foto: Marissa Beretta

Met de **Intelligent Shelf** kan de klant het zelf!

- ✓ automatische en snelle inname van materialen
- ✓ klanten zetten zelf het materiaal in de kast met automatische registratie in het bibliotheekstelsel
- ✓ ondersteunt vele materialen
- ✓ communicatie met SIP2 protocol
- ✓ groter gebruiksgemak voor de klant
- ✓ beveiliging van de boeken wordt altijd goed ingesteld
- ✓ klanten kunnen in de kast snuffelen
- ✓ geen wachttijden

Ook aan de slag met

OpenBIB?

ekzbenelux.com/openbib

*bekijk de video
van Menen op onze website*

- ✓ je bibliotheek 24/7 geopend voor publiek
- ✓ bemane en onbemande openingstijden
- ✓ camera bewaking
- ✓ softwareoplossing voor het openen van deuren
- ✓ administratie systeem waarmee het personeel het systeem kan configureren en nog veel meer...

Neem gerust contact op met Jos van Zundert over de Intelligent Shelf of voor een vrijblijvend advies wat OpenBIB voor jouw bibliotheek kan betekenen.

✉ jos.vanzundert@ekzbenelux.com

NL: +31 (0)348 480900 BE: +32 (0)800 18010 | www.ekzbenelux.com | hello@ekzbenelux.com

:ekz
benelux
samen innoveren!

Jurylid Jeroen Windmeijer

Zeven jaar geleden is het nog maar dat de toenmalige leraar godsdienst debuteerde met *Het Petrusmysterie*. In die korte tijd daarna bouwde Windmeijer (53) een naam op als een van de productiefste, maar vooral ook succesvolste thrillerschrijvers van Nederland. Niet minder dan zes titels haalden inmiddels de Best-seller 60. Daaronder zijn recentste boek *De stenen goden* en het eerste deel van een trilogie die hij samen met Jacob Slavenburg schreef: *Het Isisgeheim*.

Zijn boeken kenmerken zich door een mengeling van spannend verhaal en religieuze complotten. Moorden worden bij hem nooit gepleegd uit zulke elementaire menselijke emoties als jaloezie, machtswellust of geldzucht, maar om soms eeuwenoude geheimen te bewaren, volgelingen op het rechte pad te houden of een geloofsovertuiging te propageren. De bibliotheek is Windmeijer sinds zijn jeugd trouw gebleven – ook al begon de thrillerschrijver boeken te kopen zodra hij daar het geld voor had. Hij komt, nu zijn dochter te oud is om zijn begeleiding nodig te hebben, nog zeker een keer per week in de hoofdvesting van de Leidse bibliotheek. 'Het is een fijne plek, waar ik tijdens mijn wandelingen in de pauze graag even binnenloop. En dan vooral naar de tafel nieuwe titels. Als ik bijvoorbeeld de nieuwe Grisham tegenkom of een thriller of een historische roman zie liggen van een auteur die ik een keer heb ontmoet, neem ik die altijd mee naar huis, en voor de research voor thrillers als *Het Pauluslabyrint* en *De stenen goden* is de collectie essentieel.'

(Een uitgebreid interview met Jeroen Windmeijer las u in Bibliotheekblad 7-2022.)

Jeroen Windmeijer.

Jurycoördinator Anne van den Dool

Alhoewel Anne van den Dool (29) officieel geen lid van de jury was, heeft ze wel een grote rol vervuld tijdens het selectieproces. Anne was de eerste (samen met Menno Goosen) die alle inzendingen onder de loep nam, en een selectie uitvoerde. Zo keek ze of de inzendingen voldeden aan de vraag: *Wat betekent de bibliotheek voor jou?* Ook beoordeelde ze of het niveau voldoende was om door te gaan naar de tweede selectieronde. Anne studeerde zowel Film- en Literatuurwetenschap als Neerlandistiek. In 2013 won zij de *Volkskrant-schrijfwedstrijd*, waarmee zij toegang kreeg tot een tweedaagse cursus van literair agentschap Sebes & Bisseling. Dit leidde tot een contract met uitgeverij Querido voor twee romans die respectievelijk in 2014 (*Achterland*) en 2020 (*Vluchthaven*) verschenen. Van den Dool was hiermee de jongste auteur die ooit bij Querido debuteerde. In november 2022 is haar debuutbundel *Wij zijn uitgeweken* verschenen. Verder publiceert zij regelmatig in literaire tijdschriften, zoals Poëziekrant, Tirade en DW B. Daarnaast werkt zij als tekstschrijver en publicist. In die hoedanigheid schrijft ze artikelen voor onder meer *NRC Handelsblad*, *Vrij Nederland*, *vtwonen* en *Libelle*. Ook is ze curator voor het Literatuurmuseum. Wat haar het meeste bijgebleven is van de Bibliotheekblad Schrijfwedstrijd? 'De ongelooflijke passie waarmee jong en oud over de bibliotheek schrijven. Van een plek waar je als kind eindeloos kunt verdwalen tot de instelling die je op je oude dag helpt bij de tijd te blijven. Het heeft mij nog dankbaarder gemaakt voor ons bijzondere Nederlandse netwerk van openbare bibliotheken.'

Anne van den Dool.

Foto: Taco van der Eb

Foto: Eimer Wieldraaijer

Motie in 2017 markeert begin van herwaardering bibliotheken

Asscher-gelden als voorbode van veel meer

Foto: Annemiek Kool

Janine Mulder, directeur en partner bij KWINK Groep.

Verkleining van het aantal gemeenten zonder fysieke openbare bibliotheek: dit was in 2017 het doel van de motie-Asscher. KWINK Groep onderzocht het effect ervan – en suggereerde en passant een structurele versterking van bibliotheken. Op Prinsjesdag 2022 bleek dat die er komt. Bibliotheekblad sprak met Janine Mulder, directeur en partner bij KWINK Groep.

TEKST: STAN VERHAAG • FOTO'S: ZIE CREDITS LANGS ZIJKANT

Eigenlijk zijn gemeenten verantwoordelijk voor het financieren van een voorziening als de bibliotheek. En dus is het best opmerkelijk dat de Tweede Kamer in 2017 ingreep door met landelijke gelden een aantal bibliotheekvoorzieningen te versterken. Dat gebeurde via een Kamerbreed aangenomen motie: de motie-Asscher.

Vanwaar die opmerkelijke stap, vanwaar die motie? In een interview met de onderzoekers van KWINK Groep – die het effect van de motie evalueerden – lichtte indiener Lodewijk Asscher (destijds PvdA-Kamerlid, tegenwoordig onder andere voorzitter van de Raad van Toezicht van de Openbare Bibliotheek Amsterdam) toe waarom hij de motie indiende: 'Het is te makkelijk om te zeggen dat gemeenten die voorzieningen maar moeten regelen. Het is voor gemeenten steeds moeilijker om keuzes te maken vanwege gedecentraliseerde dossiers en niet altijd toereikende budgetten.'

Nadat de motie was aangenomen, kwam er inderdaad geld beschikbaar. En weer vier jaar later, in 2021, kreeg KWINK Groep opdracht om te evalueren hoe die gelden waren besteed. Afgelopen mei verscheen hun rapport. *Bibliotheekblad* vroeg hoofd-onderzoeker Janine Mulder om de bevindingen toe te lichten.

Gaf de Tweede Kamer met de motie-Asscher in 2017 het signaal af dat ze het interessant vond om te onderzoeken wat er gebeurt als er meer geld naar de bibliotheken gaat?

Janine Mulder, directeur en partner bij KWINK Groep: 'Dat is te kort door de bocht. De motie-Asscher vroeg om een plan om bibliotheken in kleine gemeenten te behouden, opdat iedereen in die gemeenten toegang houdt tot de bibliotheek. Maar daar zat nog geen koppeling aan financiering in, OCW heeft wel als vervolg gelden verstrekt. Het doel van de motie was dus een verkleining van het aantal bibliotheken dat geen fysieke openbare vestiging had.'

De toenmalige Tweede Kamer zocht naar manieren om de trend te stoppen dat kleine bibliotheken verdwijnen?

'Klopt. Al tijdens eerdere onderzoeken naar de Wsob hadden wij de witte en grijze vlekken in kaart gebracht. Witte vlekken zijn gemeenten zonder bibliotheekvoorziening, grijze zijn gemeenten met een voorziening die niet voldoet aan de vereisten van de Wsob. De motie-Asscher was voor ons een logisch vervolg op die onderzoeken.'

En vervolgens mocht u weer het effect van die motie onderzoeken?

'Klopt. Ik heb de afgelopen jaren allerlei onderzoeken gedaan in de bibliotheeksector. In het geval van de motie-Asscher was het erg leuk om het veld in te gaan en te onderzoeken wat de directe effecten waren van de motie. We bezochten enkele van de twaalf nieuwe en vernieuwde bibliotheekvestigingen die dankzij de motie zijn gerealiseerd. In totaal was drie miljoen euro vrijgemaakt verdeeld over drie jaar en over twaalf gemeenten. Het waren dus relatief kleine bedragen – al zullen de bibliotheken dat zelf niet vinden, en wij konden exact zien wat er is gerealiseerd voor dat geld: een nieuwe vestiging of een vestiging die uitgebreid is. Dat is gewoon heel leuk.'

Een miljoen per jaar gedeeld door twaalf gemeenten is 2,5 ton per gemeente.

'Ongeveer, ja.'

Noem het maar niks!

Lachend: 'Het is zeker een mooie investering, maar stel dat je de bibliotheekvoorzieningen in Nederland structureel zou willen versterken, dan is 2,5 ton per gemeente niet genoeg. Dan heb je meer geld nodig.'

In uw rapport zegt u daar iets over: 'Voor een structurele versterking kan gedacht worden aan een wijziging van de wet.' En u schrijft ook: 'De Wsob legt nu geen verplichting op aangaande financiering.' Is dat een gebrek in die wet?

'Zo zou ik het niet noemen. Ons is niet gevraagd om daar een oordeel over te geven. Zo'n structurele versterking via een wetswijziging is wel iets wat regelmatig gesuggereerd wordt door bibliotheken zelf, want er is nu geen verplichting. Een wetswijziging wordt vaak genoemd als middel om de positie van bibliotheken te versterken. Dit thema komen we al jaren tegen tijdens onze onderzoeken.'

Wat zou u zelf willen?

'Ik zou het natuurlijk mooi vinden als er gevolg wordt gegeven aan wat wij suggereren in de evaluatie, dus dat een structurele versterking kan helpen bijdragen aan een toekomstbestendige bibliotheek.'

Wat vindt u zelf zo boeiend aan de bibliotheeksector?

'Ik vind de mensen in de sector heel leuk.'

Bibliotheekmensen zijn leuke mensen?

'De mensen zijn intrinsiek gemotiveerd en willen dus echt een bijdrage leveren aan een betere samenleving. Ze zijn bezig met de sector een ander imago te geven en ik denk dat ze daar de laatste jaren in slagen. De motie-Asscher heeft daarbij geholpen. Dat vind ik mooi om te zien.'

U bent een onafhankelijk onderzoeker met een warm hart voor de bibliotheeksector?

'Ja.'

U hebt uit uw onderzoek onder andere 'procesmatige lessen' getrokken. Waarom zijn die belangrijk?

'Omdat het proces dat werd ingezet dankzij de motie best bijzonder was. Gemeenten en bibliotheken die in aanmerking wilden komen voor de Asschergelden, moesten gezamenlijk een plan indienen bij OCW.'

U noemt in uw rapport ook vijf succesfactoren die ervoor zorgden dat de Asschergelden leidden tot nieuwe en versterkte locaties en een impuls in de twaalf gemeenten. Zo is een goede samenwerking tussen gemeenten en bibliotheek cruciaal.

'Als de relatie tussen een gemeente en de bibliotheek goed was, dan was het ook makkelijker om snel te komen tot een plan en dus kans te maken op financiering. Als je die eenmaal had, hielp dat ook om sneller en eenvoudiger tot uitvoering te komen. De Asschergelden gaven de twaalf gemeenten en hun bibliotheken net dat zetje, en dat maakte het makkelijk om een en ander snel te realiseren. Dat is een van onze waarnemingen.'

Met name het contact tussen de directeur en de ambtenaar is belangrijk, schrijft u.

'Als je goed contact hebt met de ambtenaar, betekent dat meestal ook dat je toegang hebt tot het college van B en W, dat ze langskomen bij de bieb, dat ze weten dat je bestaat. Als je dus zichtbaar bent in zo'n gemeente, dan helpt dat.'

Wat ook helpt, zeg ik op basis van mijn ervaring als RvT-lid van BiblioNu, is als een wethouder feeling heeft met het fenomeen bibliotheek. Een wethouder die de potentiële waarde van een bibliotheek anno nu binnen het sociaal domein wil en durft te zien, maakt het leven voor jou als bibliotheek een stuk leuker en makkelijker dan een wethouder die bij een bibliotheek nog steeds alleen maar boeken voor zich ziet.

'Mooi, ja, en inderdaad, ook dat helpt.'

Een andere succesfactor is volgens uw rapport nauwe betrokkenheid van inwoners bij de totstandkoming en uitvoering van plannen.

'Wat heel leuk was, was dat in een aantal gemeenten inwoners

zelf al hadden aangegeven dat ze de verdwenen bibliotheekvoorziening graag terug wilden hebben. Of er waren al plannen van inwoners om iets te gaan opzetten in een buurthuis. Die gemeenten zagen nu hun kans schoon om die wens van inwoners te combineren met die motie-Asscher.'

Hoe zag 'betrokkenheid bij de uitvoering' eruit?

'In de praktijk betekende dat met name dat inwoners vaak vrijwilliger zijn in de bibliotheek. De inzet van vrijwilligers is hartstikke belangrijk voor bibliotheken, omdat ze de boel anders niet draaiende kunnen houden en niet voldoende openingstijden kunnen garanderen.'

De pragmatische aanpak van de motie zorgde dat gemeenten en bibliotheken snel in actie kwamen, schrijft u. Wat is die 'pragmatische aanpak'?

'De gelden waren gereserveerd voor drie jaar, en in die periode moest men ze dus ook spenderen en de geplande voorzieningen realiseren. Gemeenten en bibliotheken moesten hun plannen dus heel snel maken en OCW moest snel beslissen hoe het die beoordeelde. Er lag dus niet – zoals bij veel andere regelingen wel het geval is – een heel kader met richtlijnen. Er waren weliswaar enkele uitgangspunten, maar geen scorelijsten met voorwaarden waar je aan moest voldoen om voor de gelden in aanmerking te komen. Er werd pragmatisch gekeken: hoe kunnen we nu zorgen dat het geld snel terechtkomt op de plekken waar het nodig is?'

Waren er ook ontevreden gemeenten, bijvoorbeeld omdat ze afvielen?

'Uiteindelijk zijn veel gemeenten afgevalen; omdat de samenwerking tussen hen en de bibliotheek niet optimaal was, omdat het niet lukte qua snelheid, of omdat wat beide wilden toch niet paste bij een nieuwe bibliotheekvestiging of bij het vernieuwen van het aanbod. Maar ik heb niet het gevoel dat er boosheid is over "Wij mochten niet meedoen".'

Sinds de Tweede Kamerverkiezingen en een heel lange formatie zit er een andere Tweede Kamer. Die denkt er misschien wel heel anders over?

'Dat betwijfel ik, want ook die Kamer heeft moties aangenomen met een vergelijkbare strekking als de motie-Asscher. Op 11 juli 2022 nam de Tweede Kamer bijvoorbeeld een motie aan van Mohammed Mohandis (PvdA), Lucille Werner (CDA) en Lisa Westerveld (GroenLinks) over een wetswijziging die de toegang tot een volwaardige bibliotheek voor elke inwoner van Nederland garandeert.'

Toekomstbestendig in elke gemeente

De precieze inhoud van de motie die Janine Mulder noemt, is deze: 'Constateernde dat het aantal bibliotheken steeds verder afneemt waardoor de toegankelijkheid onder druk staat; constateernde dat er momenteel invulling wordt gegeven aan de ambitie om tot een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening in elke

gemeente te komen; verzoekt de Tweede Kamer aan de regering om te komen tot een wetswijziging die de toegang tot een volwaardige bibliotheek voor elke inwoner van Nederland garandeert, en deze uiterlijk in 2023 aan de Kamer te doen toekomen.'

Lodewijk Asscher: 'Ik ben hartstikke trots!'

Bibliotheekblad vroeg Lodewijks Asscher om een reactie op de manier waarop zijn motie is uitgevoerd: 'Ik ben hartstikke trots op wat er met die motie is gebeurd en hoe die is uitgevoerd', antwoordt hij. 'Het is typisch een voorbeeld van iets wat in politiek-Den Haag niet heel erg opvalt, want het ging "maar" over een paar miljoen. Maar die motie stond wat mij betreft vooral voor de trendbreuk die ik zo graag wil zien: dat we ons realiseren dat publieke voorzieningen die zo belangrijk zijn voor het geestelijk welzijn en de geestelijke ontwikkeling van mensen, waardevol zijn en dat het dus de moeite waard is om daar ook in te investeren, ook in kleinere gemeenschappen. De bibliotheek was onder druk van de efficiencyterreur uit steeds meer dorpen en kleine steden verdwenen. Maar als je ziet wat de impact van een bieb kan zijn op een dorp, dat is toch fantastisch? Het is een publieke plaats waar je geen hamburger hoeft te kopen om er te kunnen zitten, en waar je in aanraking komt met verhalen en taal en andere werelden. Dus ja, ik ben er heel trots op.'

Naschrift

In *Bibliotheekblad* 1-2023 leest u een uitgebreid interview met Lodewijk Asscher.

Foto: Wouter Zaalberg

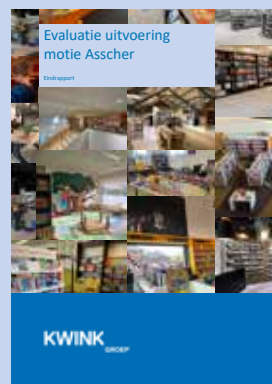
Mohammed Mohandis' formulering 'De ambitie om tot een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening in elke gemeente' te komen' is een verwijzing naar een zinsnede in het regeerakkoord van Rutte-IV, *Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst*. Het kabinet zegt daarin te streven naar 'een toekomstgerichte bibliotheek(voorziening) in elke gemeente'. Of het kabinet dat wil realiseren via een wetswijziging – zoals KWINK Groep in haar rapport suggereerde en waartoe de motie-Mohandis zelfs letterlijk oproept – werd in het regeerakkoord niet duidelijk.

Prinsjesdag 2022

En toen moest Prinsjesdag 2022 nog komen. 'Het is een mooie dag voor bibliotheekwerk', schreef bibliotheek-watcher Mark Deckers op zijn website. Wat was er gebeurd? Op de derde dinsdag van september maakte Rutte-IV bekend dat het extra geld beschikbaar stelt voor bibliotheekwerk. Het gaat om 58,7 miljoen euro structureel vanaf 2025, en om 29,7 miljoen in 2023 en 51,7 miljoen in 2024. Zo ziet de financiële vertaling van 'een toekomstgerichte bibliotheek(voorziening) in elke gemeente' er dus uit. Dat heet boter bij de vis. Weliswaar is ook nu nog niet duidelijk of het kabinet van plan is om een wetswijziging door te voeren. 'Maar voor de paar gemeenten die nu nog geen bibliotheek hebben, heb je geen 58,7 miljoen euro nodig', concludeert Mark Deckers. 'Het overige bedrag moet dus gaan naar versterking van bestaande bibliotheken die het moeilijk hebben, die onvoldoende vorm kunnen geven aan een volwaardige of toekomstgerichte bibliotheek. U hoort waarschijnlijk wel, hier zit nog wat interpretatieruimte. De komende tijd zullen de ambtenaren van het ministerie wel ijverig met een uitwerking aan de slag gaan. Voor de verdere invulling is het wachten op de Bibliotheekbrief van staatssecretaris Uslu die de komende maanden wel zal volgen. Ook is het wachten op het Masterplan Basisvaardigheden van onderwijsminister Dennis Wiersma, want daarin kan nog iets gezegd worden over bijvoorbeeld de Bibliotheek op school (dBos).'

Rapport downloaden

Het rapport *Evaluatie uitvoering motie-Asscher* is te downloaden van de website van de KWINK groep via de verkorte link: tinyurl.com/sscndhdp

Reactie op het Groeimanifest voor de

In het artikel *Probiblio presenteert Groeimanifest voor de Bibliotheek van de Toekomst* in Bibliotheekblad 7-2022 las u over het toekomstproject van Probiblio. Chris Wiersma, (voormalig directeur van de Bibliotheek Groningen, BiSC Utrecht en De Nieuwe Bibliotheek in Almere en tevens juryvoorzitter van de Beste Bibliotheek van Nederland) reageert op het Groeimanifest.

TEKST: CHRIS WIERSMA • ILLUSTRATIE: KARST-JANNEKE ROGAAR / PROBIBLIO

Een bibliotheek in 2040; Groeimanifest voor de Bibliotheek van de Toekomst, zo heet het resultaat van het lofwaardige initiatief van Probiblio om een denktank van zeven 'expertgebruikers' te vragen het perspectief voor de (openbare) bibliotheek te schetsen. Verder zijn twee bibliotheken in gesprek gegaan met hun gebruikers, is er binnen Probiblio over gepraat, hebben 120 studenten van Avans Hogeschool Den Bosch aan het vraagstuk gewerkt en is er op een bijeenkomst in Pakhuis de Zwijger op 28 maart over gesproken. Het resultaat mag er zijn: een goed leesbaar document dat bruikbare lijnen naar de toekomst uitzet. Toch wil ik een paar kanttekeningen plaatsen.

De toekomst

De introductie citeert Marleen Stikker van De Waag Futurelab: 'De toekomst overkomt je niet. Je máákt de toekomst. Je kunt handelen naar een toekomst die je voor mogelijk houdt.' Én wenst, zou ik eraan willen toevoegen, want als je geen wensen of idealen hebt voor de toekomst, dan drijf je mee met de stroom en overkomt hij je toch. Wat die wensen zijn voor mens en samenleving lees ik niet in het rapport. Zonder zo'n ideëel fundament kunnen we het volgens mij niet stellen.

Dit is mijn suggestie voor het *waarom* van de bibliotheek: de bibliotheek wil kansen voor iedereen op persoonlijke ontwikkeling en een goede positie in de samenleving.

. De oplettende lezer herkent hierin artikel 5 van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen.

Andere teksten zijn mogelijk, als ze maar een antwoord geven op de vraag wat je wilt voor mens en samenleving en te maken hebben met begrippen als ontwikkeling, verheffing, emancipatie en bevrijding

Bibliotheek van de Toekomst

Scenario's

De introductie belooft scenario's, maar ze staan er niet in. Wel wordt één vierdelig scenario gepresenteerd. Dit zijn de delen van het scenario voor 'Een (waarom niet *de*?) bibliotheek van 2040': de bibliotheek een thuishaven, voor vaardigheden, voor perspectief en de bibliotheek is een community.

Ik zie wel degelijk scenario's waaruit de bibliotheek een keuze moet maken, een keuze die zich nu al opdringt:

- Voor *iedereen* die zich wil ontwikkelen of alleen voor de *achterblijvers*, voor de mensen aan de verkeerde kant van de tweedeling.
- *Volgzaam* ten opzichte van markt en overheid of *democratisch* – het manifest kiest voor de democratische bibliotheek.

Op basis van deze keuzes kom ik tot vier scenario's:

Voor iedereen en volgzaam Interface voor overheid en Big Tech. Aanvullend op de markt.	Voor iedereen en democratisch Centrum voor het ontwikkelen en delen van kennis, vaardigheden en ideeën. Public Space, onafhankelijk en niet commercieel.
Voor de achterblijvers en volgzaam Loket voor overheid, Belastingdienst, UWV etc.	Voor de achterblijvers en democratisch Welzijnsinstelling. De wensen van burger en community zijn leidend. Public Space.

Kennis of vaardigheden

Ook dit rapport haalt weer de tegenstelling tussen kennis en vaardigheden van stal. Ik begrijp die nooit zo goed. Wie een taal spreekt beschikt over een vaardigheid, maar die is gebaseerd op een flinke woordenschat en op de formele of intuïtieve kennis van de grammatica. Het onderscheid is daarom deels kunstmatig. Bovendien, wie veel weet, weet vooral wat hij (nog) niet weet en blijft nieuwsgierig. Hij weet ook dat zijn kennis veroudert en dat hij er wat aan moet doen om bij te blijven. Als je al veel weet, is dat gemakkelijker en leuker. Doorgaans weten de mensen die betogen dat kennis niet zo belangrijk is zelf best veel. Hun eigen kinderen sturen ze het liefste naar een school waar ze veel kennis opdoen.

Het boek verdwijnt

'De traditionele auteur krijgt meer een status van kunstenaar en bedient een steeds kleiner publiek. Het boek wordt een nostalgisch artefact: iets wat de oudere generaties nog lezen' – wel fijn dat me dat nog gegund wordt.

Dit zou wellicht op kunnen gaan voor het literaire boek, maar het

boek (fysiek of elektronisch) is nog steeds een geweldige manier om een samenhangend en veelzijdig geheel van kennis en opvattingen bijeen te brengen waarmee het publieke debat wordt gevoed en de politiek beïnvloed. Denk aan zulke uiteenlopende titels als *Het einde van de geschiedenis* van Francis Fukuyama, *De meeste mensen deugen* van Rutger Bregman, of *Kapitaal in de 21e eeuw* van Thomas Piketty.

Ook hiervoor geldt dat mensen die de dood van het boek vaststellen of voorspellen doorgaans zelf behoorlijk veel hebben gelezen – en ooit een boek gaan schrijven. En dat manifest voor een bibliotheek in 2040, wat is het anders dan een boekje van twintig pagina's, waarvan je hoopt dat de volgende editie wat dikker is – bijvoorbeeld omdat de in de inleiding genoemde personae wél zijn opgenomen.

Groeimanifest downloaden

Je kunt het Groeimanifest 'Een bibliotheek in 2040' downloaden via probiblio.nl/groeimanifest Bibliotheken die hulp willen bij het nadenken over de toekomst of op de hoogte willen blijven van het vervolg van Bibliotheek van de Toekomst, kunnen mailen naar bibliotheekvandetoekomst@probiblio.nl

Bezoekers in de bibliotheek van Hoofddorp

‘De bibliotheek is onderdeel van mijn vaste rondje’

Onder de rook van Schiphol bevindt zich de Bibliotheek Haarlemmermeer, een bibliotheek met vijf vestigingen, waarvan twee in Hoofddorp, een in Badhoevedorp, een in Nieuw-Vennep en een in Zwanenburg. De hoofdvestiging van de bibliotheek staat in het centrum van Hoofddorp en is onderdeel van het Cultuurgebouw, een bruisend pand waarin, naast de bibliotheek, Schouwburg De Meerse, Poppodium Duycker, Centrum voor kunst en cultuur Pier K en het Podium voor Architectuur zijn gehuisvest. De bibliotheek biedt naast een grote boekencollectie en diverse cursussen en activiteiten, ook een groot aantal werkplekken voor studenten en freelancers, en voor iedereen die een computer kan gebruiken. Wie zijn de dagelijkse bezoekers van deze bieb? Wat betekent de bibliotheek voor hen? Bibliotheekblad ging het gesprek aan.

TEKST EN FOTO'S: DENISE HAGMEIJER

Noah de Vos

Noah de Vos is elf jaar, woont in Hoofddorp en zit in groep 7 van de basisschool. Hij komt geregeld in de bibliotheek in het centrum van Hoofddorp. ‘Ik houd heel erg van spannende boeken! En om die te vinden, kijk ik eerst of de kaft er leuk uit ziet. Zo vond ik het boek *De Laatste Mens* van Lee Bacon. Dat is een boek over een vriendschap tussen een robot en een meisje. Daar ga ik mijn boekbespreking over houden. Ik heb er zelfs een mooie poster van getekend.’ zegt Noah vol trots. Op de vraag of hij vaak in de bibliotheek komt, zegt hij: ‘Ja. Ik denk ongeveer één keer per maand. Dan ga ik boeken zoeken om te lezen of boeken voor werkstukken en spreekbeurten die ik voor school moet maken. Ze hebben goede boeken hier in de bieb.’ Wat de bibliotheek voor Noah betekent? ‘Boeken lezen!! Zonder de bibliotheek zou ik veel minder boeken lezen, omdat ik dan boeken zou moeten ko-

pen van mijn zakgeld. Door de bieb kan ik zo veel boeken lezen als ik wil. En dat is leuk!’

Mevrouw Pijpers

Mevrouw Pijpers is 91 jaar oud en bezoekt de bibliotheek in Hoofddorp bijna dagelijks. ‘De bibliotheek is onderdeel van mijn vaste rondje. Ik breng eerst het afval weg, dan loop ik naar de bibliotheek en dan wandel ik door naar de winkel voor een boodschap. Ik probeer elke dag een uur te lopen om mezelf fit te houden. Dat kost toch iets meer moeite als je de negentig bent gepasseerd’, zegt ze met een glimlach. ‘Maar ik doe nog alles zelf, ook mijn huishouden.’ Mevrouw vindt het heerlijk om in de bibliotheek tussen de boeken rond te neuzen. ‘Met de computer kan ik niet overweg, en dat hoeft ook niet. Ik vind het fijn om zelf te kijken. Soms kies ik per ongeluk een boek dat ik al eerder

Noah de Vos.

Mevrouw Pijpers.

heb gelezen. Maar dat geeft niet. Dan lees ik het nog een keer. Ik ontdek dan altijd weer nieuwe dingen.' Mevrouw komt oorspronkelijk uit Den Haag en heeft daar tot haar 26ste gewoond. 'Op mijn 26ste ben ik getrouwd. Dat ging toen heel anders dan nu. Ik had eerst vier jaar verking met mijn man, toen waren we vier jaar verloofd en daarna zijn we getrouwd. We hebben veertig jaar in Amsterdam gewoond en waren daar ook lid van de bibliotheek. We lazen veel. Dus toen we naar Hoofddorp verhuisden, waar onze dochter en de kleinkinderen ook woonden, werden we meteen lid van de bibliotheek. Door de jaren heen hebben we een mooi contact opgebouwd met de medewerkers van deze bibliotheek. Toen mijn man terminaal ziek was kwamen er zelfs medewerkers van de bibliotheek bij ons thuis langs voor steun en een kop koffie. De bibliotheek betekent voor mij gezelligheid, een uitje, een ritje en even lekker zelf rondkijken.'

Joy van Delft

Joy van Delft (19) is studente onderwijswetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam. Ze woont in Hoofddorp en maakt gebruik van een werkplek in de bibliotheek om te studeren en zich voor te bereiden op haar tentamens. 'De werkplek in de bibliotheek bevalt me goed. Het is er redelijk rustig, er is genoeg ruimte per werkplek en er zijn mogelijkheden om je laptop op te laden. Ik werk graag in de bieb in Hoofddorp omdat die een stuk dichterbij is dan de Universiteit. Ook is er minder rumoer in deze bieb dan in de universiteitsbibliotheek. Daarnaast heb ik thuis te maken met een heleboel jongere broertjes en een zusje, wat behoorlijk luidruchtig kan zijn. Dat is niet optimaal, aangezien ik het fijn vind om in stilte te werken. Ik ben thuis redelijk snel afgeleid en geneigd om andere dingen te gaan doen dan studeren, zoals bijvoorbeeld iets op YouTube kijken of een boek lezen. In de bieb word ik minder afgeleid en er hangt een sfeer die werken bevordert. En, ook niet onbelangrijk, de temperatuur in de bieb is behaaglijk door de airconditioning. In de zomermaanden is het te warm op mijn kamer om te studeren. Dan biedt de bieb echt uitkomst. De stoelen in de bieb zijn wel wat oncomfortabel als je er langere tijd op moet zitten. Dat zou wel een verbeterpuntje kunnen zijn. Soms stoort ik me ook

Joy van Delft.

aan mensen die in de bieb bellen of met geluid aan filmpjes kijken op hun telefoon. Maar daar kan de bibliotheek zelf niet zo veel aan doen.' Joy vindt het reserveringssysteem waarmee de werkplekken bij de Bibliotheek Haarlemmermeer geregeld zijn ideaal. 'Met het reserveringssysteem kun je op de site van de bibliotheek een werkplek uitkiezen op de plattegrond en dan een tijdslot reserveren voor die werkplek. Hierdoor weet je precies of er nog plek is en kun je ook garanderen dat je ergens zit waar je wilt zitten. Bijvoorbeeld op een plek met een stroompunt, een plek met een computer of in een stilleruimte.' De bibliotheek betekent voor Joy een rustige, stimulerende werkplek. 'Ik kom er al van jongs af aan om boeken te lenen, dus het is ook een beetje een nostalgische plek voor mij.'

Diana Blommestein

Diana Blommestein (47) is in het dagelijks leven financial controller bij een groot farmacieconcern. Daarnaast is ze moeder van twee puberzonen van 14 en 16. Ze komt oorspronkelijk uit Amsterdam, maar is sinds 22 jaar woonachtig in Hoofddorp. 'Ik moet eerlijk bekennen dat ik niet zo vaak meer in de bieb kom. Vroeger, toen mijn jongens in groep 3, 4 en 5 van de basisschool zaten, kwamen we hier vaak. Ook met school werden er toen regelmatig activiteiten in de bieb georganiseerd. Dat was altijd prima geregeld. Waarom ik nu in de bieb ben? Mijn oudste zoon moet boeken gaan lezen voor zijn leeslijst. Hij zit in 5 havo en het zou mooi zijn als hij dit jaar zijn eindexamen haalt. Als ik hem daarin kan ondersteunen door wat boeken voor hem te halen, dan doe ik dat graag! Als moeder heb je alles over voor je kind, hè?', zegt ze met een glimlach. 'Het assortiment in deze bieb is overigens prima. De bibliotheek heeft veel voor ons gezin betekend in de ondersteuning van het onderwijs van de kinderen. Boeken voor projecten of informatie voor spreekbeurten; we haalden het allemaal in de bieb. En nu dus ook de boeken voor de leeslijst. Mijn zoon heeft me gewezen op de website lezenvoordelijst.nl. Daar ga ik nu maar eens op kijken. Mijn moeder komt trouwens elke twee weken hier. Voor haar is de bieb verbonden aan leesplezier. Grappig dat de bibliotheek voor iedereen een andere betekenis kan hebben.'

Diana Blommestein.

Interview bibliotheek Nijkerk

Nieuwe directeur heeft bibliotheek en innovatie

Met de kersverse directeur Laura Koppenberg heeft de bibliotheek Nijkerk grootse plannen om de IT-systemen te laten aansluiten bij de fysieke organisatie. Een belangrijk onderdeel: voorzorgsmaatregelen tegen ransomware.

Met een achtergrond in de mediawereld was het voor Laura Koppenberg een logische overstap naar de bibliotheekwereld. 'Ik werk al geruime tijd aan de organisatiekant van het creatieve bedrijf, onder meer bij Radio 2, Beeld en Geluid en CliniClowns. Ik werk al geruime tijd aan de organisatiekant van het creatieve bedrijf, onder meer bij Beeld & Geluid en Cliniclowns. Ik werk op het snijvlak van organisatie, management en creativiteit. De vraag is steeds: hoe organiseer je het? Dat vraagstuk is exact hetzelfde voor de bibliotheek.'

Afgelopen juni stapte Koppenberg over naar de bibliotheek Nijkerk, een bibliotheek met drie vestigingen: in Nijkerk zelf, Nijkerkerveen en in Hoevelaken. De vestiging in Nijkerkerveen is zo'n drie jaar geleden opgericht met behulp van de zogenoemde Asscher-gelden, die als doel hadden om bibliotheken aan te bieden in kleinere dorpskernen. In totaal heeft de bibliotheek ongeveer 9 fte in dienst, wat neerkomt op 16 medewerkers. Daarnaast zijn er 180 vrijwilligers.

Holacratie

Het is niet verrassend dat Koppenberg met een frisse blik van buiten naar de organisatie kijkt. 'Ik heb twee keer een reorganisatie meegemaakt en dus de nodige organisatieveranderingen gezien', zegt Laura. 'De vraag is dan steeds: hoe organiseer je een bedrijf nou slim? Daarbij ben ik erg geïnspireerd geraakt door het model van de holacratie.'

Dit model gaat ervan uit dat een organisatie eigenlijk net een levend organisme is en werkt als een lichaam. 'Elke cel heeft een eigen functie, maar communiceert ook met het geheel. Dat is dus net als een organisatie, waarbij elk team als een cel is die ook weer communiceert met de organisatie als geheel', legt Laura uit. 'Overigens ben ik geen voorstander van volledig zelfsturende teams, omdat ik gezien heb hoe complex dat kan zijn bij het nemen van lastige besluiten, maar ik houd ook niet van topdown.'

Vier cellen

Wanneer ze dan door haar ooghalen naar haar organisatie kijkt, ziet ze vier 'cellen' – teams dus. 'Er is de front-

frisse blik op

office met de uitleenbalie, de leesbevordering- en mediawijsheid -activiteiten voor 0-18, het DigiTaalhuis voor versterking basisvaardigheden voor 18+ en de programmering van activiteiten voor uiteenlopende doelgroepen.' Die teams hebben vooral met elkaar van doen en communiceren ook weer met de organisatie als geheel.

Precies die structuur van vier teams wil Koppenberg terugzien in de digitale omgeving. 'Ik wil dat de teams direct toegang krijgen tot de informatie en systemen die specifiek voor hun team van belang zijn – en dus niet informatie voor andere teams die voor hen niet zo relevant zijn. Daarnaast moeten ze natuurlijk toegang hebben tot informatie over de organisatie als geheel.'

Veiligheid

De voordelen van deze indeling zijn voor Koppenberg groot. 'Het is veel efficiënter; je kunt veel sneller de informatie vinden die voor jou relevant is. Daarnaast is archiveren makkelijker: je kunt veel sneller documenten vinden en bewerken.' En tot slot is er de veiligheid: 'Medewerkers kunnen niet bij gegevens die voor hen niet van toepassing zijn. Dat gaat ook over de AVG-regels'.

En die veiligheid, dat is een erg belangrijk onderwerp. Zeker na de cyberaanval op de bibliotheek in Rotterdam afgelopen oktober. Daarbij werden een deel van de data gestolen en lagen de systemen er tijdelijk uit. Koppenberg: 'Criminelen zijn steeds slimmer, ook cyberexperts trappen er bijna in. Het vraagt om enorm bewustzijn.' Ook als het gaat om veiligheid heeft Koppenberg een holacratistische visie. 'Laatst kwamen de cyberspecialisten van Barracuda / Actacom met een goede vergelijking. Vroeger kon je online beveiliging goed vergelijken met een kasteel met een ophaalbrug. Je moest ervoor zorgen dat die brug alleen openging voor de juiste mensen.' Nu ziet ze online beveiliging eerder als een hotel met pasjes. 'Je krijgt alleen pasjes voor je eigen kamer en voor de ruimtes zoals het zwembad waar je toegang toe hebt. Dat is de meest logische manier om het systeem nu in te richten. Je kunt een aanval niet helemaal voorkomen, maar je kunt er wel alles aan doen om voorbereid te zijn en de kans erop zo klein mogelijk te maken. Zo'n aanval geeft namelijk veel ellende, dat risico

Laura Koppenberg

wil je niet nemen. De tools moet je dus hebben en daarnaast blijft bewustwording een belangrijk ingrediënt.'

Transitie

Laura geeft aan dat de randvoorwaarden om het IT-landschap in te richten volgens de holacratistische methode er zijn. 'We hebben de juiste softwarepakketten en programma's, waaronder Microsoft 365. Het gaat er nu om die op de juiste manier in te richten en structuur aan te brengen.' Koppenberg verwacht dat de transitie zo'n 3 maanden in beslag neemt. De bibliotheek start ermee in het eerste kwartaal van 2023. 'De eerste stap is een inventarisatie. Hoe ziet het landschap er uit, welke documenten en data zijn er en wie moet rechten hebben voor welke omgeving?' Wanneer die 'vlootstouw' heeft plaatsgevonden, wordt de vertaalslag gemaakt naar de vier teams.

Voor de medewerkers zal het even wennen zijn om op deze nieuwe manier te werken: in plaats van op een bepaalde plek werk je in een cloudomgeving. 'Niet iedereen heeft evenveel met het digitale. Laatst vond ik oude archieven, met aktes die op een typemachine waren getikt. Dat is allemaal niet zo lang geleden! Er zijn genoeg medewerkers die dat nog hebben meegemaakt. We doen dit dan dus ook stapje voor stapje.' Tegelijkertijd houdt het team het tempo erin: 'Wanneer je er te lang over doet, creëert dat ook frustraties. Binnen drie maanden moet het dus lukken!'

Jantine van den Boom, directeur-bestuurder Bibliotheek De Lage Beemden

‘De sector is vaak nog veel te bescheiden!’

Toen Jantine van den Boom zich een paar jaar geleden aanmeldde als oproepkracht bij haar lokale bibliotheek, had ze niet kunnen bedenken dat ze nu aan het hoofd van de organisatie zou staan. Ze brengt waardevolle inzichten mee uit haar ervaring in de zakelijke dienstverlening en haar coachingspraktijk, waarmee ze een nieuw licht laat schijnen op de bibliotheeksector.

TEKST: ANNE VAN DEN DOOL • FOTO'S: ZIE CREDITS LANGS ZIJKANT

Hoe kwam je bij de bibliotheek terecht?

Ik ben een enorme lezer: van jongs af aan nam mijn moeder ons mee naar de bieb. Voor mij was dat de perfecte plek om mijn leeshonger te stillen. Ook toen ik volwassen werd, bleef ik met veel plezier lid van de bibliotheek. Toch heb ik nooit gedacht: ik wil bij de bibliotheek werken.

Collega's hebben het er nog steeds over hoe leuk het is hoe ik hier terechtgekomen ben. Ik woon in Gemert, midden in het werkgebied van Bibliotheek De Lage Beemden. Ik werkte als zelfstandig coach, maar vond dat te solo: ik wilde graag ook weer deel uitmaken van een team. Toen las ik in 2018 in de nieuwsbrief van de bibliotheek dat men op zoek was naar oproepkrachten. Dat leek me leuk: tussen de boeken mensen verder helpen in hun ontwikkeling. Het leek me ook heel handig omdat het heel afgebakend was: ik was geen eindverantwoordelijke, dus ik kon het makkelijk combineren met mijn coachingspraktijk.

Wie je bij De Lage Beemden ook bent, je stem doet er altijd toe: van directeur tot oproepkracht, van vrijwilliger of nieuwe collega tot ervaren oudgediende. Dat voelde als een warm bad en een uitnodiging om ook mijn stem te laten horen. Dat viel blijkbaar op. In 2019 vond er een herijking van de missie, visie en kernwaarden plaats, met in het kielzog de ontwikkeling van een nieuwe organisatiestructuur. De vorige directeur richtte daarvoor een ontwikkelgroepje in met collega's. Ik besloot daar onderdeel van te willen zijn.

Toen ging er een manager weg. Of ik wilde komen interimmen, vroeg de directeur. Vervolgens werd in de nieuwe organisatiestructuur een integraal manager gezocht. Ook daarvoor werd ik

gevraagd. Daar moest ik even goed over nadenken: dat betekende dat ik mijn coachingsbusiness op een lager pitje moest zetten. Ik besloot het te doen. Daar heb ik geen moment spijt van gehad: ik heb me altijd helemaal op mijn plek gevoeld in de bibliotheek. Tegelijkertijd werd ook ik me pas bewust van wat de bibliotheek allemaal doet op het moment dat ik er begon te werken. Dat heeft mijn enthousiasme trouwens alleen maar groter gemaakt.

Hoe werd je vervolgens directeur?

Ik zat pas net een halfjaar op mijn plek als integraal manager toen de directeur haar baan opzegde. Daarmee diende zich weer een keuzemoment aan: óf ik wachtte af wie er op haar stoel zou komen zitten, óf ik ging het zelf doen. Ik heb er letterlijk één nachtje over geslapen en toen besloten te solliciteren, met de koers die we samen al hadden uitgestippeld in het achterhoofd. Ik kreeg niet alleen het vertrouwen van onze Raad van Toezicht, maar ook veel support van medewerkers bij deze stap. Sinds 1 januari 2021 zit ik op de stoel van directeur-bestuurder. Het is snel gegaan: in drie jaar tijd ben ik doorgestoomd van oproepkracht naar directeur. Medewerkers zijn daar trots op, merk ik: ze vertellen er graag over, ook om te laten zien hoe gelijkwaardig onze organisatie is en hoeveel hier mogelijk is, als je je maar laat zien.

Hoe is je loopbaan verder verlopen?

Ik ben afgestudeerd in communicatiemanagement en sociaal-culturele wetenschappen, richting cultuur, organisatie en management. Na mijn studies begon ik te werken in de zakelijke dienstverlening. Ik heb dat in allerlei hoedanigheden gedaan: in loondienst, als zelfstandige, als interimmer. Op een gegeven moment kwam ik op een punt waarop ik begon na te denken over de volgende stap in mijn carrière, en dan vooral over wat ik nog wilde leren. Van collega's kreeg ik vaak terug dat ik een coachende managementstijl heb: ik stimuleer anderen graag om het beste uit zichzelf te halen. Daarom besloot ik een coachingsopleiding te gaan doen en waagde ik de sprong om mijn eigen coachingspraktijk op te bouwen. Langzaam maar zeker ben ik me gaan specialiseren in het klankborden, sparren en coachen van hoogbegaafde vrouwen, ook omdat ik zelf hoogbegaafd ben. Dat nu doe ik nu nog steeds naast mijn directeurschap, voor één dag per week. In deze sector is dat helemaal niet gek: ik kom meer professionals tegen die naast hun bibliotheekwerk nog allerlei andere zaken oppakken, ook in onze eigen organisatie.

Foto: Kuppens Fotografie

Jantine van den Boom: 'We zijn vaak te dienstbaar. Gemeenten zijn weliswaar onze opdrachtgevers, maar we hoeven niet naar hun pijpen te dansen. Minder lief, meer lef, is het thema waarmee we dit jaar binnen onze organisatie werken.'

Dat is heel mooi om te zien: daardoor hebben we als branche nog meer skills en perspectieven om uit te putten.

Is werken bij de bibliotheek anders dan in andere sectoren? Wat is het verschil?

Het feit dat ik zo snel heb kunnen doorstromen, komt ook doordat de sector daar de mogelijkheid toe biedt. Persoonlijke en professionele ontwikkeling zit echt in het DNA van de sector. Daarnaast valt de ongelooflijke bevoegenheid en betrokkenheid van de mensen in de bibliotheeksector me telkens weer op. Ik zie het ook in mijn eigen team: de passie en de wil om van betekenis te zijn en zo veel mogelijk impact te maken in de samenleving. Daar zit tegelijkertijd ook een valkuil: ik zie collega's geregeld over hun grenzen gaan. Zeker in combinatie met de transitie richting de maatschappelijk-educatieve bibliotheek waar we middenin zitten vormt dat een uitdaging. Want hoe integreer je het nieuwe terwijl je het goede van de oude dingen ook blijft behouden? Daarnaast vind ik dat we vaak nog veel te bescheiden zijn over wat we allemaal doen. We zijn vaak te dienstbaar. Gemeenten zijn weliswaar onze opdrachtgevers, maar we hoeven niet naar hun pijpen te dansen. Minder lief, meer lef, is het thema waarmee we dit jaar binnen onze organisatie werken. We willen minder onze hand ophouden en ons meer als partner presenteren. Het zou een gelijkwaardige relatie moeten zijn, en daar werken we hard aan. Ik vind het soms wel lastig hoe we in deze sector praten over publiek geld. Ik hoor ook mededirecteuren vaak zeggen dat we daar extra zorgvuldig mee moeten omspringen. Terwijl: als je het platslaat, is al het geld publiek. Uiteindelijk komt het allemaal van de consument, de klant, de burger. Dat kunstmatige onderscheid tussen verschillende typen geld zou ik graag kwijt willen. Misschien worden we dan wat minder overdreven voorzichtig. Hopelijk geven we dan ook duidelijker onze grenzen aan over wat wel en niet kan met het geld dat we krijgen. En wellicht gaan we dan beter kijken naar de financieringsstromen die we nog zouden kunnen aanboren. Zelf zitten we met onze organisatie aan de rand van de Brainportregio, waar veel geïnvesteerd wordt in innovatie en vernieuwing. Met de acht bibliotheekorganisaties in deze Brainportregio hebben we de handen ineengeslagen en werken we aan de bibliotheek van de toekomst. Door op deze manier over grenzen van sectoren en van organisaties heen te kijken, kunnen we onze slagkracht vergroten en relevant blijven. Ook als je een kleinere bibliotheekorganisatie bent, zoals wij.

Hoe zou je je leiderschapsstijl typeren?

Ik ga graag coachend te werk. Ik geloof dat ieder mens de antwoorden op zijn of haar vragen in zich draagt. Het is mijn rol om te helpen die antwoorden te vinden. Mijn team weet veel meer van hun eigen specialismen dan ik, het voegt niets toe als ik me ook nog eens in de inhoud ga verdiepen. Ik breng graag de juiste energie waarmee iedereen verder komt, die rol past veel beter bij mij. Ik ben ook erg fan van dienend leiderschap: ik sta niet bovenaan, maar ik draag het team van onderaf, leg het fundament. En als het nodig is, ga ik voorop. Zo wordt het veilig om fouten te durven maken, volgens mij de enige manier om met elkaar te leren en te groeien. En ik wil zo goed mogelijk zorgen

voor het kapitaal van de organisatie: van de mensen, onze kennis en expertise tot de relaties die we hebben opgebouwd.

Op welke prestatie ben je het meest trots?

De manier waarop we de samenwerking met het primair en het voortgezet onderwijs de afgelopen jaren nog verder hebben gebracht. Dat is zeker niet alleen mijn verdienste: daar is de afgelopen tien jaar al een prachtige basis voor gelegd. Daardoor werken we nu samen met alle ruim twintig basisscholen in het werkgebied, bijna allemaal met het volledige Bibliotheek op school-concept. Binnen kindcentra integreren we BoekStart en Bibliotheek op school steeds beter met elkaar, waardoor echt die doorgaande leeslijn ontstaat. En ik ben supertrots dat het pionierswerk van de afgelopen vijf jaar met het vmbo vorig jaar heeft geresulteerd in een samenwerking voor onbepaalde tijd. Dat partnerschap met het onderwijs voelde voor mij al vanaf het begin heel natuurlijk. Nu ik de rol van directeur-bestuurder zo'n twee jaar vervul, kom ik er pas achter hoe hard je als bibliotheek moet vechten voor die samenwerkingen. Als kleine organisatie doen we het op dit vlak echt goed. Die samenwerking groeit daardoor ook alleen maar verder: we hebben het professioneel ingericht. Landelijk zit de bibliotheeksector in de lift: we worden door de overheid steeds meer gezien als een onmisbare partner in onderwijs, cultuur en sociaal domein.

De gelden die we daarvoor ontvangen, worden in de branche met veel gejuich onthaald, maar ik ben als directeur van een kleine bibliotheek toch wat sceptisch. Lokaal wordt soms terughoudend gereageerd op zulke toezeggingen: dat moeten we nog maar zien, zegt men, wij varen onze eigen koers. Dat maakt het voor ons als kleine bibliotheek uitdagend om alle functies van de Wsob te vervullen en ook nog mee te bewegen in alle landelijke ontwikkelingen die er momenteel zijn. Die stem wil ik graag blijven vertolken. De grote bibliotheken zitten aan allerle tafels, maar wij hebben daar niet altijd de ruimte of capaciteit voor. Daarmee wil ik zeker geen Calimero-jas aantrekken. We zitten met het bibliotheekstelsel tot in de haarvaten van de samenleving, dat stelsel werkt het best als alle actoren tot hun recht komen, de grote én de kleine. Dat mag ook in de sector wel wat meer gezien en erkend worden naar mijn mening. Een van de gemeenten waarvoor we werken bezuinigt op de bibliotheek, dat voelt tegen alle stromen in. Maar dat is nu eenmaal wat het is. Ik ben vooral trots op hoe het team daarmee omgaat: we kunnen alle vragen en zorgen met elkaar delen. Er is veel vertrouwen dat we ons hier doorheen gaan slaan. Natuurlijk is er ruimte voor frustratie, maar niemand blijft hangen in het verleden. Ik voel me daardoor gesteund als directeur.

Zijn er ook persoonlijke prestaties waarop je trots bent?

Ik ben trots dat ik in mijn carrière altijd mijn eigen koers ben blijven varen. Toen ik bibliotheekdirecteur werd, riepen veel mensen om mij heen: dit past perfect bij jou. Bijzonder, want daarvoor had niemand tegen mij gezegd dat ik misschien eens in de bibliotheeksector moest gaan kijken. Zo is het mijn hele leven gegaan: ik krijg vaak te horen dat ik het lef heb om bijzondere keuzes te maken. Ik deins er in elk geval niet voor terug om af en toe van koers te ver-

anderen. Ik wil elke keer weer iets nieuws ontdekken. Een onderdeel van hoogbegaafdheid is dat je je zaken snel eigen kunt maken, waardoor je ook weer sneller geprikkeld wordt om iets nieuws te zoeken. Hoe lang ik op deze stoel blijf zitten? Zo lang ik van betekenis kan zijn voor het team, de organisatie en de branche. En zo lang ik er energie van krijg. Op het moment dat ik niet meer kan bijdragen aan de ontwikkeling van de organisatie, is het tijd om weer plaats te maken voor iemand anders. Dat is alleen maar gezond.

Ben je meer een denker of een doener?

Een aantal jaar geleden kwam ik tijdens een training in aanraking met de term 'doenker'. Denken én doen. Dat vind ik een mooie. Hoewel, ik zou er toch ook nog het woord voeler aan toe willen voegen. In het begin van mijn carrière zat ik veel meer in mijn hoofd. Nu ben ik nog steeds een enorme denker, maar ik ga éérst voelen, dan denken en er ten slotte acties aan verbinden. Daar hebben coaches, klankborden en mentoren me steeds weer goed bij geholpen. Ook lichaamswerk helpt daarbij, bijvoorbeeld door yoga te doen en te wandelen met de honden. Daarnaast ben ik graag creatief bezig, bijvoorbeeld door te schrijven, te schilderen of met textiel in de weer te zijn. Daar zou ik graag meer tijd voor willen maken, soms jammer dat er maar 24 uren in een dag zitten.

Wat zijn verder je hobby's?

Heel veel lezen staat nog steeds op één. Ik ga nooit zonder een krat boeken op vakantie. Toen ik trouwde, zong mijn familie een liedje van Kinderen voor Kinderen dat ze bewerkst hadden tot 'boekenlied'. Met op de achtergrond alleen maar foto's van mij met boeken in mijn handen. Wat ik het liefst lees? Dat kan van

alles zijn: van thrillers, fantasy, historische romans tot boeken over maatschappelijke thema's. *Omarm de chaos* van Jan Rotmans pak ik er op dit moment veel bij – om te zien wat er nu in onze maatschappij gaande is, maar ook om te bekijken wat ik er vervolgens mee kan doen.

Daarnaast houd ik van reizen. We hebben een camper, die ons door de coronatijd heen heeft geholpen. Overal kunnen gaan en staan waar je wilt geeft een enorm gevoel van vrijheid. Als kind heb ik veel in het buitenland gewoond – pas rond mijn twaalfde settelde ik in Nederland. Toen heb ik mijn land pas echt goed leren kennen. Daar leent de camper zich goed voor. En we gaan verder: we trekken heel Europa door, richting alle windstreken. Het wonen in het buitenland heeft mijn blik verruimd: ik sta open voor alle talen en culturen. Toen ik op mijn twaalfde van Curaçao naar Nederland verhuisde, zei ik trouwens tegen mijn moeder: het is maar goed ook dat we teruggaan, want op dit eiland heb ik de bibliotheek al uit.

Verder ben ik van oorsprong geen Brabantse, maar heb ik het bourgondische leven wel omarmd. Ik vind het heerlijk om samen met familie of vrienden te borrelen, te koken en te genieten van lekker eten.

Wat weten maar weinig mensen over jou?

Ik maak er geen geheim van dat ik hoogbegaafd ben. Ik vind het mooi dat dat binnen deze sector bespreekbaar is. Met een aantal anderen organiseer ik bijeenkomsten waar hoogbegaafde volwassenen elkaar ontmoeten. Dat levert niet alleen veel herkenning en mooie gesprekken op, maar ook het aanboren van een ontwikkelpotentieel dat we keihard nodig hebben om alle uitdagingen van deze tijd het hoofd te bieden.

Foto: uit de privécollectie van Jantine van den Boom

Jantine van den Boom: 'Op een mooi plekje met een mooi boek. Wat wil een mens nog meer?'

De Bibliotheek van het Van Gogh Museum

‘Van Gogh blijft altijd actueel en fascinerend!’

Op een steenworp afstand van het Van Gogh Museum ligt een goed bewaard geheim: de Van Gogh Museum-bibliotheek. De studiezaal is gratis toegankelijk voor iedereen die wil lezen over leven en werk van Vincent van Gogh, zijn tijdgenoten, voorlopers én navolgers. De collectie telt zo’n 40.000 publicaties over kunstenaars uit de periode 1800-1920, waaronder boeken die in het bezit waren van Vincent, zijn broer Theo en zijn schoonzus Jo.

TEKST EN FOTO: ANNEKE DE MAAT

Van Gogh blijft altijd actueel en fascinerend, zegt senior librarian Anita Vriend, die al 36 jaar bij de bibliotheek werkt. ‘Ook nu nog inspireert Van Gogh kunstenaars. Hij was een heel breed georiënteerde kunstenaar. En er is veel over hem bekend doordat hij meer dan 2.000 brieven schreef – aan zijn broer Theo en bevriende kunstenaars zoals Gauguin – waarin hij zijn ideeën en gevoelens deelde. Vooral zijn portretten vind ik erg mooi. En als

ik iemand een kaart stuur, zoek ik vaak in zijn brieven naar een passend citaat. Na mijn bibliotheekopleiding studeerde ik naast mijn bibliotheekbaan kunstgeschiedenis. Ik ben afgestudeerd op de schetsen in Van Goghs brieven.’

Toegankelijkheid

De bibliotheek bestaat sinds 1968 en was er dus al voordat het Van Gogh Museum in 1973 zijn deuren opende aan het Amsterdamse Museumplein. Ingenieur Vincent Willem van Gogh (de enige zoon van Vincents broer Theo), die opgroeide tussen Vincent van Goghs schilderijen, was de drijvende kracht achter zowel het Van Gogh Museum als de bibliotheek. Hij wilde Van Goghs kunstwerken meer bekendheid geven en deze vanuit zijn socialistische idealen toegankelijk maken voor een zo groot mogelijk publiek. In 1931 leende hij zijn schilderijencollectie uit aan het Stedelijk Museum voor een permanente Van Gogh-expositie. Daarna bleef hij lobbyen voor een Van Gogh Museum, want hij wilde dat zijn Van Gogh-verzameling ook na zijn dood bijeen en toegankelijk zou blijven. In 1962 bracht hij zijn verzamelingen inclusief een groot deel van zijn boeken, documentatie en archivalia onder in

Senior librarian, Anita Vriend met afdelingshoofd Collectie Informatie, Michiel Goosen.

de Vincent van Gogh Stichting en sloot hij een overeenkomst met de Nederlandse Staat. Daarin verplichtte de staat zich om een museum te bouwen en de collecties te beheren.

Ontwerp museumgebouw

Gerrit Rietveld kreeg de opdracht het museumgebouw te ontwerpen. Het 'gelegenheid scheppen voor studie, bibliotheek- en archiefonderzoek' werd al in de eerste programma's van eisen genoemd. Voor deze ruimte wenste ir. Vincent W. Van Gogh 'een vertrek met uitzicht'. De bibliotheek kreeg een plek op de begane grond van het museum, maar moest in 1996 vanwege de verbouwing van het museum verhuizen naar een pand buiten het museum. Dat zou tijdelijk zijn, vertelt Vriend: 'Maar omdat de nieuwe vleugel waarin ook de bibliotheek zou komen uiteindelijk geheel gebruikt werd voor tentoonstellingen, konden we niet terugkeren en zitten we sinds 2018 in de Gabriel Metsustraat aan de overkant van het Museumplein.' De studiezaal van de bibliotheek daar biedt een mooi uitzicht op het Museumplein. Helaas is er sinds de bibliotheek niet meer in het museum zit wel minder spontane aanloop.

Wetenschappelijk onderzoek

Het doel van de Van Gogh Museum-bibliotheek is van meet af aan het ondersteunen van wetenschappelijk onderzoek geweest. Conservatoren, wetenschappers, journalisten, restauratoren en studenten uit de hele wereld komen er onderzoek doen. In de beginjaren werd er een wetenschappelijk tijdschrift uitgegeven: 'Bulletin Vincent'. Tegenwoordig worden onderzoeksresultaten online gepubliceerd in 'Van Gogh Museum Articles'. Vriend en drie andere informatiespecialisten helpen de bibliotheekgebruikers bij hun onderzoek. 'Onderzoek duurt vaak jaren, waardoor je een band opbouwt, en het is erg leuk als je genoemd wordt in een expositie-catalogus. Op dit moment helpen we bijvoorbeeld de Engelse Van Gogh-specialist Martin Bailey veel met zijn onderzoek voor zijn blog 'Adventures with Van Gogh' voor theartnewspaper.com. Boeken uit de collectie kunnen alleen in de studiezaal gelezen worden, zegt Vriend. 'Digitale content delen we alleen online als die open access beschikbaar is. Digitale content die nog onder copyright is kunnen bezoekers digitaal in de studiezaal inzien. We inventariseren nu welke wetenschappelijke literatuur over Van Gogh open access beschikbaar is op internet. Als we die zelf niet in de collectie hebben, voegen we deze toe aan de catalogus.'

Meest geraadpleegde boek

Het meest geraadpleegde boek uit de collectie is de eerste door Jacob Baart de la Faille samengestelde Van Gogh-oeuvre-catalogus (editie uit 1970). Vriend: 'Alle schilderijen, tekeningen en prenten die Van Gogh gemaakt heeft, hebben daarin een zogenaamd F-nummer gekregen dat we nog steeds als referentienummer gebruiken. Alleen de na 1970 ontdekte Van Gogh-werken hebben niet zo'n F-nummer. Wij documenteren het complete oeuvre van Van Gogh, ook de werken die we niet in onze collectie hebben. We hebben een collectie-informatiesysteem in Adlib, daarin is (onder meer) Van Goghs hele oeuvre ingevoerd. Zodra er nieuwe literatuur over Van Gogh of over een kunstwerk uit onze collectie verschijnt, wordt dat in onze systemen verwerkt met literatuurreferenties.'

Bezoek op afspraak

'Er zijn ook kunstliefhebbers die hier na hun pensioen onderzoek komen doen. Zo is er een mijnheer die schrijft over roeien en roeiboten in de kunst. Sinds corona kun je de bibliotheek alleen op afspraak bezoeken. Daardoor komen er nu minder bezoekers dan voorheen, zo'n twee tot drie per dag. In 2017 hebben we onze volledige documentatie gedigitaliseerd en sindsdien zijn we ook veel beter in staat om op afstand informatie te verstrekken. Dus daar hebben we goed gebruik van gemaakt in de periode dat we door corona moesten sluiten. Onze medewerkers mochten in die periode boeken lenen en mee naar huis nemen, en de externe gebruikers stuurden we de informatie digitaal toe per e-mail.'

Aankoopbeleid

Tot de komst van museumdirecteur Ronald de Leeuw in 1986 was het aankoopbeleid voor de museum- en bibliotheekcollectie vrijwel exclusief op Van Gogh gericht, weet Vriend. 'De Leeuw ging ook kunst van tijdgenoten aankopen en vanaf toen is de bibliotheekverzameling uitgebreid met publicaties over beelden- de kunst uit de periode 1800-1920. De laatste decennia wordt Van Gogh meer in de context van zijn tijd en tijdgenoten onderzocht. En er is meer interesse voor zijn atelierpraktijk en voor zijn inspiratiebronnen. Dat heeft geleid tot onderzoeksprojecten, exposities en publicaties, en tot verbreding van onze bibliotheekcollectie.'

Bestandscatalogi

Vanaf de jaren negentig is het Van Gogh Museum bestands-catalogi gaan maken waarin de resultaten van wetenschappelijk onderzoek naar de kunstwerken uit de collectie worden vastgelegd. Daardoor was er een grote behoefte aan historisch bronnenmateriaal, vertelt Vriend. 'In 1993 hebben we de prachtige 19e-eeuwse kunstbibliotheek van de kunstenaarsassociatie Arti et Amicitiae kunnen aankopen, waarin heel veel kunsthistorische bronnen aanwezig waren, zoals schildershandleidingen, kunstenaarstractaten, kunstenaarsbiografieën en correspondenties. We hebben verder de Parijse Salon-catalogi en de kunstkritieken over de salons aangeschaft, en schildertechnische bronnen en handeldcatalogi – en dat doen we nog steeds.'

Van Gogh-familiebibliotheek

In 1973 droeg ir. Vincent W. Van Gogh ook de familiebibliotheek met boeken in het bezit van Vincent, zijn broer Theo en Theo's vrouw Jo Van Gogh-Bonger over aan de museumbibliotheek. Vriend: 'Daardoor hadden we al een deel van de door Vincent van Gogh in zijn brieven genoemde boeken en andere bronnen die hem inspireerden in onze collectie. In de jaren negentig hebben we deze 'bronnen genoemd in brieven'-collectie uitgebreid door een deel van de verzameling aan te kopen van antiquair Jaap Brouwer die Vincents bibliotheek wilde reconstrueren en daarom heel veel van de door Van Gogh in zijn brieven genoemde boeken heeft opgespoord. Mijn lievelingsstuk uit onze collectie is het boek 'Chérie', waarin Vincent met rood potlood zijn naam heeft geschreven.'

Naschrift

De museumbibliotheek maakt tegenwoordig onderdeel uit van de afdeling Collectie Informatie.

Een kijkje bij onze oosterburen (deel V*)

De beste Duitse bibliotheek: Güstrow

Niet alleen in Nederland hebben we de verkiezing van de Beste Bibliotheek. Ook bij onze oosterburen wordt een soortgelijke verkiezing georganiseerd. Dat ook een kleine bibliotheek groots kan presteren, bewijst de bibliotheek van Güstrow (29.000 inwoners) in de Duitse deelstaat Mecklenburg-Vorpommeren. Dit jaar werd de organisatie door de *Deutsche Bibliotheksverband* en de *Deutsche Telekom Stiftung* gekozen tot *Bibliothek des Jahres in kleinen Kommunen und Regionen*. Wat is het geheim van deze door de vakjury bekroonde hoogvlieger in het noorden van de Bondsrepubliek?

TEKST: EIMER WIELDRAAIJER • FOTO'S: ZIE CREDITS LANGS ZIJKANT

De bibliotheek van Güstrow is gevestigd in een prachtig, klassiek gebouw.

Uw bibliotheek heet de Uwe Johnson-Bibliothek. In hoeverre ademt de bibliotheek in Güstrow het gedachtegoed van deze bekende naoorlogse Duitse schrijver? Iemand schreef: 'De lezer moet steeds zelf zijn zin in de werken van Johnson leggen.'

Typeert dat ook uw bibliotheek? Is het aan de bezoeker zelf om betekenis in deze openbare bibliotheek te leggen?

Bibliotheekmanager Tillman Wesolowski: 'Uwe Johnson ging ooit in deze plaats naar school. Vandaar de naam. We hebben een fraaie collectie van deze schrijver in ons mediabestand, maar bovenal willen we een laagdrempelige basisvoorziening in de gemeenschap zijn. Een basisvoorziening die mensen bijstaat in hun persoonlijke ontwikkeling op allerlei vlak. Zo bezien kan iedereen zelf bepalen wat voor hem of haar de waarde van deze bibliotheek is.'

Heeft de verkiezing tot Bibliotheek van het Jaar u verrast?

'We hebben onszelf genomineerd, dus als ik zou zeggen dat we verrast waren, zou dat getuigen van valse bescheidenheid. Niet dat we erop gerekend hadden, want we weten dat onze middelen en mogelijkheden – zeker als je het afzet tegen de

grote Duitse bibliotheken – beperkt zijn. Ook weten we dat we qua collectieomvang en personeelsbezetting slechts krap boven het landelijk gemiddelde zitten in vergelijking met bibliotheken van soortgelijke omvang, maar met creativiteit kun je ver komen. Als dat door anderen herkend en gehonoreerd wordt, stemt dat uiteraard tevreden. Bovendien zijn we als kleine bibliotheek blij met deze geldprijs van 7000 euro in de categorie bibliotheken tot 50.000 inwoners.'

Wat betekent deze prijs voor uw team, en leidde de onderscheiding tot veel publiciteit?

'De media zijn er wel op gedoken en ook kregen we veel felicitaties van onze gebruikers, die aangaven trots te zijn op hun bibliotheek. Ons team is evenzeer trots, maar kampt ook met veel uitval door ziekte. Zodoende zijn we vooral bezig de boel hier draaiende te houden.'

De jury roemde onder andere het *vorbildliches Gesamtkonzept der modularen TechnoThek*. Wat houdt die modulaire opbouw van de TechnoThek precies in?

'Omdat bij ons de bomen niet tot in de hemel groeien, kiezen we welbewust voor bepaalde bouwstenen, want ook met kleine componenten kun je uiteindelijk iets substantieels van de grond trekken. Daar zijn we in 2016 samen met een woningbouwcorporatie mee begonnen. Wij hebben gekozen voor een TechnoThek vanwege het versterken van de digitale geletterdheid in Güstrow. Op een laagdrempelige manier willen we mensen vertrouwd maken met belangrijke ontwikkelingen in de natuurwetenschap en de techniek. Als bibliotheek werken we al sinds jaar en dag aan informatieve en culturele geletterdheid; wij vonden het tijd de technische geletterdheid daaraan toe te voegen. Dat proces is nog eens versneld toen we in de *Verein Deutscher Ingenieure* een nieuwe partner vonden. Zij zijn ons gaan sponsoren en in overleg met hen kozen we voor de term TechnoThek.'

De TechnoThek zag in 2019 het licht. Welke ervaringen heeft u daarmee opgedaan?

'De gebruikers zijn er heel positief over. Men stelt het zeer op prijs van alles te kunnen uitproberen. Met name de *Bibliothek der Dinge* wordt gewaardeerd. Dat initiatief heeft zelfs geleid tot meer uitleningen dan we aanvankelijk ingecalculeerd hadden. Ook de mobiele *makerspace* met 3D printer en *laser cutter* voorziet in een behoefte. Met die *makerspace* gaan we ook de boer op, bijvoorbeeld naar een jeugdsoos of bejaardenhuis.'

Wat kan men in de *Bibliothek der Dinge* zoal lenen?

'Muziekinstrumenten, waaronder twee gitaren, educatieve robots, die men desgewenst in combinatie met een workshop kan leren programmeren, boormachines en andere gereedschappen, lamineerapparaten et cetera. Het spectrum is heel breed.'

U werkt ook met *Probier's-aus-Boxen* ...

'Dat idee hebben we overgenomen van musea. Daar kun je vaak van alles in pandig uitproberen. In Berlijn, München en Wolfsburg heb je *science*-centra, dus waarom niet in Güstrow, dachten we. Een haptisch leereffect, zo zou je de achterliggende gedachte kunnen

Foto: Caro Sternhagen

Foto: Brettmann, Diakonie Güstrow

Bibliotheekmedewerker Marko Schönwelski demonstreert de functie van de lasersnijder.

omschrijven. Met je lidmaatschapskaart krijg je een sleutel, kun je een doos openen en aan de slag gaan met het voorwerp dat in die doos zit. Wie wil, kan zich extra verdiepen in de materie door gebruik te maken van boeken over dat voorwerp die eraan staan.'

Waarom hecht u zo veel belang aan dit digitale en technische aanbod?

'Het is deel van onze opdracht! Bibliotheken staan, ongeacht iemands achtergrond of sociale status, voor de vrije toegankelijkheid tot informatie, en dit hoort daarbij. In Duitsland noemen we dat *Mediengrundversorgung*. De wetgever heeft bepaald dat dit niet centraal wordt aangestuurd, maar overgelaten aan de gemeentes, en wij spelen daar graag op in. De laatste twee decennia is er op mediagebied zo veel veranderd, dat je gerust kunt spreken van een cultureel overgangsproces. Dat proces kun je samenvatten onder de noemer digitalisering. Voor mij spreekt het vanzelf dat bibliotheken meegaan in die trend.'

Bereikt u hiermee een nieuw publiek?

'Ik zou eerder zeggen dat sommige bezoekers terugkomen. Als je aanbod niet actueel is, haken mensen af. Als je aanbod de tijdgeest weerspiegelt, zie je ze weer. Dertig jaar geleden nam men grammofoonplaten mee naar huis, nu is dat een VR-bril. Aan ons de taak ervoor te zorgen dat men in de bibliotheek ontdekkingen kan doen, verrast wordt door het aanbod.'

Is uw team geëquipeerd voor deze nieuwe taak? Waarbij ik er gemakshalve van uitga dat er in Güstrow, net als in veel andere bibliotheken, overwegend alpha's in dienst zijn.

'Die vraag kreeg ik ook van de tv-zender NDR. Ik zei toen: bibliotheekmedewerkers zijn ook geen literatuurwetenschappers. Als iemand mij vraagt naar de functie van het plat-Duits in de boeken van Uwe Johnson, moet ik hem of haar het antwoord schuldig blijven. In onze catalogus vindt u boeken over het repareren van auto's, maar u wilt echt niet dat ik met schroevendraaier en waterpomp tang onder de motorkap van uw auto duik. Anders gezegd: op deze en andere gebieden ben ik, evenals mijn medewerkers, geen expert. Wel kunnen wij degenen die met een bepaalde vraag bij ons aankloppen aan de juiste informatie helpen. Dat geldt ook voor digitale en technische onderwerpen. Als het gaat om 3D printen brengen we mensen de basisbeginselen bij, in de hoop dat ze ons qua kennis daarna snel voorbijstreven.'

Is uw beleid erop gericht bezoekers nieuwsgierig te maken?

'Het is meer dan dat. We willen mensen deelgenoot maken van iets, hun fantasie prikkelen en hen stimuleren op ontdekking te gaan. Daar voorwaarden voor scheppen, is wat ons drijft.'

U zei ooit: diep vanbinnen ben ik een kleine pedagogoog ...

(Lachend): 'Mijn God, wanneer heb ik dat gezegd? Maar het klopt wel! Weet u: de wetenschappelijke bibliotheek is er voor boeken, de openbare bibliotheek voor mensen. Bij ons staat de mens centraal, niet het medium. Wij lessen de informatieve dorst van onze bezoekers. In die zin is de pedagogische vaardigheid van een bibliothecaris onontbeerlijk.'

Geldgebrek maakt creatief ...

'Ook met beperkte middelen kun je grensverleggend zijn. Wie te

Foto: Caro Sternhagen

De medewerkers van Bibliotheek Güstrow.

Foto: Marko Schönwelski, Barlachstadt Güstrow

Bibliotheekmanager Tillman Wesolowski.

grote stappen kan zetten, dreigt zichzelf soms voorbij te hollen. Als je langzaam maar zeker kleine stappen zet, kunnen de mensen je makkelijker volgen. Op termijn werkt dat niet zelden beter. Met creativiteit kun je het een en ander opvangen. Dat neemt niet weg dat een goedgevulde geldbuidel nog altijd welkom is. Creativiteit met geld is te verkiezen boven creativiteit zonder geld.'

U bent zeer actief in het aanboren van aanvullende geldstromen. Hoe doet u dat?

'Door mijn ogen open te houden en scherp te letten op kansen. Als ik plannen smeed, ga ik daarover in gesprek met lokale ondernemers of kijk ik wat de Duitse Bibliotheekvereniging voor ons kan betekenen. Zo ben ik ook op de Vereniging van Ingenieurs af gestapt. Ik zei: het kost jullie moeite om jongeren te interesseren voor technische vakken, als bibliotheek kunnen we jullie helpen deze doelgroep wel te bereiken. Dat concept slaat dermate aan, dat het nu wordt uitgerold in vijftien andere bibliotheken in deze deelstaat.'

U werkt samen met twee partnerbibliotheken: Geislingen an der Steige in Baden-Württemberg en Ibbenbüren in Nordrhein-Westfalen. Wat is de toegevoegde waarde van deze samenwerking, en tonen andere bibliotheken interesse om zich bij jullie aan te sluiten?

'Geislingen en Ibbenbüren zijn ongeveer even groot als Güstrow, die vaststelling was het vertrekpunt van ons collegiaal overleg. Het heeft ons qua conceptvorming echt verder gebracht. Met name virtueel hebben we regelmatig contact. De winst zit soms in kleine dingen. Bijvoorbeeld als je je collega informeert over een plan en deze zegt: dat klinkt goed, maar heb je ook aan dit

of dat aspect gedacht? We zijn ook op bezoek geweest in elkaars bibliotheek en hebben over en weer voorstellen gedaan om tot verbetering te komen. Dat heeft ons alle drie geholpen, maar tot uitbreiding van het trio is het nog niet gekomen.'

De *third place*-gedachte heeft in Güstrow vaste voet aan wal gekregen. Uw bibliotheek zit echter in een klassiek gebouw. Is dat geen belemmering voor het realiseren van uw ideeën?

'De beschermde status van het gebouw betekent inderdaad dat je niet altijd kunt doen wat je zou willen. Aan de andere kant: met wat verbeeldingskracht kom je toch ver. Zo heeft een jongerengroep voor ons het concept ontwikkeld om de oude leeszaal te transformeren in een flexibele ontmoetingsruimte waar ook de *makerspace* in is ondergebracht. Natuurlijk kijk ik wel eens met jaloerse blik naar die prachtige nieuwe bibliotheken, zoals ze bij u in Nederland op diverse plekken te vinden zijn, maar bij nieuwbouw in Güstrow heb ik eerlijk gezegd nog nooit stilgestaan. Ik steek mijn energie liever in de vraag: hoe kan ik deze bibliotheek zo vormgeven dat de burgers van deze stad zich hier thuis voelen?'

In Nederland hebben veel kleine bibliotheken het moeilijk. Is dat in Duitsland ook het geval?

'In Mecklenburg-Vorpommeren zijn dit jaar twee bibliotheken gesloten. Over de hele linie zijn gemeentes bezig te korten op het budget van bibliotheken. Met als gevolg dat het publiek wegblijft en de politiek kan zeggen: de bieb heeft geen functie meer. Een groot probleem op het platteland, in tegenstelling tot in de grote steden, waar men juist vaak extra investeert in de bibliotheek. Aan ons de taak om de politici onder de neus te

Foto: Tilmann Wesolowski, Barlachstadt Güstrow

Een beeldscherm met een interactief verhaal dat lezen en leren bevordert door een combinatie van teksten, muziek en geanimeerde beelden. Ook is er ondersteuning door middel van begeleidend educatief materiaal (zie onilo.de).

wrijven hoe belangrijk de bibliotheek is voor de samenleving, en dat het schrappen van deze voorziening vroeg of laat tot grote problemen leidt. Dat is niet makkelijk maar wel noodzakelijk. Zoals het ook onze taak is om bestuurders te laten weten dat je een bibliotheek niet als een bedrijf of onderneming kunt runnen. Wij kunnen geen geldelijk gewin boeken. Dat is ook niet ons doel. Het is ons doel een wettelijk omschreven bijdrage aan de samenleving te leveren, en die bijdrage zouden we sneller en eenvoudiger kunnen waarmaken als de wetgever de gemeentes in ons land zou verplichten om een bibliotheek in stand te houden.'

In Nederland zie je dat kleine bibliotheken in toenemende mate noodgedwongen kiezen voor specifieke doelgroepen, zoals kinderen en jongeren, of ouderen. Is dat bij u ook zo?

'Wij mikken op alle leeftijdsgroepen, maar in de directe omgeving van deze bibliotheek bevinden zich diverse scholen. Daarom zijn scholieren voor ons een belangrijke doelgroep. In het algemeen geldt: de locatie in een kleine gemeenschap bepaalt in niet onaanzienlijke mate waar je je inspanningen op richt. Zit je aan de rand van een stad of in het centrum? Deel je de voorkeur met een school, gezondheidscentrum, bejaardenhuis of andere partij? Dat alles bepaalt goeddeels welke diensten en activiteiten de meeste aandacht krijgen.'

De community library, cocreatie: het zijn populaire ontwikkelingen in bibliotheekland. In hoeverre bepalen de burgers van Güstrow mede de koers van uw instelling?

'Wij raadplegen de bevolking regelmatig en geven telkens aan: als jullie ergens behoefte aan hebben, laat het ons weten, dan doen we ons uiterste best om die wens te realiseren. Dat heeft

geresulteerd in een verlanglijst waar we steeds meer punten van wegstrepen.'

Vindt u dat de bibliotheek als voorvechter van informatievrijheid en democratische waarden het voortouw moet nemen in thema's als inclusie, klimaatverandering en duurzaamheid?

'Wij zijn een van de steunpilaren van de samenleving, en dat geeft ons de verplichting een steentje bij te dragen aan versteviging van het fundament. Dat betekent niet dat we in politieke zin stelling moeten nemen of als een NGO voor bepaalde belangen moeten opkomen. Wij dienen ervoor te zorgen dat het publiek bij ons kwalitatieve informatie vindt over de thema's die u noemt en dat er bij ons gedebatteerd kan worden tussen voor- en tegenstanders.'

Wat staat er nog op uw eigen verlanglijst?

'Ik hoop dat de bibliotheek in heel Duitsland als vormingsinstituut door de wetgever wordt verankerd en beschermd in de wet, en dat het vrijwillige karakter van onze instelling verdwijnt. Het moet een *Pflichtaufgabe* worden voor elke gemeente om een bibliotheek te onderhouden. Een bibliotheek die voldoet aan nader en nauw omschreven voorwaarden.

Wat betreft mijn eigen bibliotheek, zou ik graag geautomatiseerde boekteruggave introduceren, maar vanwege de beschermde status van dit gebouw loopt aanpassing dermate in de papieren dat de gemeente de boot tot op heden afhoudt.'

En wat is uw persoonlijke ambitie? Zou u graag naar een grote bibliotheek overstappen?

Foto: Tilmann Wesolowski, Barlachstadt Güstrow

'Wat de toekomst brengt, weet je nooit. Ik sta open voor wat er op mijn pad komt. Ook hier in Güstrow. In feite maakt het niet uit of je werkt in een plaats als deze of in een grote stad. Als bibliotheekmedewerker ben je er voor de bezoeker. Dát is mijn focus. Ik ben er voor degene die informatie zoekt, voor degene die een lezing bijwoont, voor degene die zonder commerciële verplichting hier wil zitten en rustig een krantje of tijdschrift wil lezen. Zelf kom ik uit Berlijn, maar ik kan niet zeggen dat ik de grote stad mis. Ook in Güstrow is het zaak de mensen te laten kennismaken met nieuwe media en nieuwe technieken. En het mooie is: noch in een metropool noch in een dorp weet je wat je nog te wachten staat. Daar komt bij: ik doe dit werk niet om rijk te worden. De positieve feedback die ik krijg is fantastisch. Bovendien wonen we hier prachtig, vlak bij de Oostzee. Met mijn vrouw en mij gaat het goed. Onze dochter gaat hier naar school, onze zoon studeert. Wat wil je nog meer?'

U bent historicus. De bibliotheek heeft een lange historie. Heeft zij ook een lange toekomst?

'Zolang de bibliotheek relevant is voor mensen, heeft zij toekomst. En laten we vooral in onze eigen kracht geloven. Hoe vaak ik niet hoorde: het boek verdwijnt. Toen de radio kwam werd het boek doodverklaard. Bij de komst van de tv idem dito. Internet? Zelfde verhaal. Maar het geschreven woord, en daarmee het boek, verdwijnt niet omdat het de perfecte informatiedrager is, fysiek en digitaal. Denkt u dat apothekers over vijftig of honderd jaar recepten niet meer vastleggen in tekst? Dat wetenschappers hun bevindingen niet langer delen met anderen? Dat dichters hun poëzie niet meer in bundels vatten? Natuurlijk wel. Alleen daarom al is er een toekomst voor archieven en niet te vergeten bibliotheken.'

Naschrift

*Eerdere afleveringen in deze serie:

Bibliotheekblad 2-2022: Stadtbibliothek Paderborn.

Bibliotheekblad 3-2022: Stadtbibliothek Gütersloh.

Bibliotheekblad 4-2022: Stadtbibliothek Köln.

Bibliotheekblad 6-2022: Stadtbüchereien Düsseldorf.

Güstrow

Güstrow is een stad in de *Landkreis* Rostock. De stad telt 29.000 inwoners, waarmee het de zevende stad van Mecklenburg-Vorpommern is. Güstrow was jarenlang de woon- en werkplaats van de Duitse beeldhouwer Ernst Barlach. De plaatselijke bibliotheek, vernoemd naar de Duitse schrijver Uwe Johnson, werd in 2022 gekroond tot *Bibliothek des Jahres in kleinen Kommunen und Regionen*. Andere winnaars van deze jaarlijkse door het Deutsche Bibliotheksverband (dbv) en de Deutsche Telekom Stiftung uitgeschreven verkiezing zijn de Technische Universität Berlin en de Universität der Künste Berlin. Jurylid Ekkehard Winter over de keuze voor Güstrow: '*Hervorzuheben ist, dass die Uwe Johnson-Bibliothek ihr auf räumliche Flexibilität angelegtes Konzept zur Informationskompetenz von Anfang an so entwickelt hat, dass es auch von anderen Bibliotheken übernommen werden kann. Damit ist sie beispielgebend für kleine und mittlere Bibliotheken in ländlich geprägten Regionen.*'

Ontdek de voordelen van uniforme digitale bibliotheekcommunicatie met uniFi+

Betrek gebruikers door middel van digitale displays die informeren, onderwijzen en boeien - zowel binnen de bibliotheek als in de gemeenschap. Gebruiksvriendelijke sjablonen en multi-scherm functionaliteit maken het eenvoudig om programma's te promoten en belangrijke informatie te delen op elk scherm in uw bibliotheek.

I Maximaliseer uw impact

Uitmuntend alleen; uitmuntend samen. Elk product in Bibliothecca's ecosysteem is ontworpen met unieke mogelijkheden die hen in staat stellen samen te werken om de meest urgente problemen van bibliotheken op te lossen. uniFi+ integreert met:

- **selfCheck:** gebruik inactieve selfCheck-schermen als digitale info-schermen
- **remoteLocker:** bibliotheekberichten uitzenden naar lockers die worden opgehaald
- **open+:** communiceer specifieke content naar bezoekers tijdens verlengde openingstijden

IT geeft ruimte voor verbeelding.

Met ruim 25 jaar ervaring en een partnerschap met meer dan 200 vestigingen is Justspark dé IT-specialist voor bibliotheken.

Zo maken veel bibliotheken inmiddels gebruik van **Bibliotheekonline** – het speciaal door ons ontwikkelde cloudplatform voor de bibliotheekbranche.

Wil je het IT-beheer van jouw bibliotheek altijd op orde hebben? Laat dit aan ons over. Wij weten precies wat elke bibliotheek nodig heeft.

088 472 3426
info@justspark.com

Bieb SYSTEMEN

Postbus 86, 7440 AB Nijverdal

Telefoon: 050 - 318 60 18

Email: info@biebsystemen.nl

Internet: www.biebsystemen.nl

Bibliotheken hebben de afgelopen jaren ingespeeld op de veranderingen in de markt. Met concepten, zoals in de retail gebruikt, zijn er nieuwe presentatietechnieken ontwikkeld om de consument, de bibliotheekbezoeker, aan zich te binden. Frontale presentatie en tafels maken het veel overzichtelijk en aantrekkelijk om te zoeken naar nieuwe boeken. Net als gebruikelijk in de retail moeten formules worden bijgesteld en aangepast. Wijzigingen moeten het voor de klanten aantrekkelijk maken om steeds weer te komen. Bieb Systemen, onderdeel van Van Keulen Interieurbouw, kan hierbij ondersteunen. Op het gebied van hout, metaal, draad en kunststof beschikken we over veel know how en een hypermodern machinepark.

Van Keulen realiseert wat vormgevers ontwerpen!

Powered by

